

“ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ,,
Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ
ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΑΘΩ
ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

“ ΜΕΤΑΝΟΙΑΝ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΙΝ ΒΙΟΥ,,

Εἴθισται κατὰ τὰς μεγάλας ταύτας ἡμέρας τοῦ χριστιανισμοῦ ν' ἀπευθύνωνται διάφοροι εὐχαί, αἵτινες κατὰ κανόνα ἐνέχουν τυπικὸν χαρακτῆρα, στερούμενοι τῆς θερμοσυροῦ πίστεως πρὸς τὸ φῶς τὸ ὁποῖον ἀνέτειλεν εἰς τὸν κόσμον μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Μεγάλου Παιδίου.

Ἡμεῖς, δοκιμάζοντες βαθεῖαν ὀδύνην διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Βροφέου χαραχθεῖσαν ὀδὸν τῆς ἀναγεννήσεως, αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀπευθύνωμεν ὡς καλητέραν εὐχὴν τὴν « **Μετάνοιαν καὶ διόρθωσιν βίου** », ἵνα διὰ μιᾶς νέας ζωῆς ἀπομακρύνωμεν ὅλα τὰ δεινὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατέχεται ἡ ἀνθρωπότης.

Διὰ τὴν μεταχειρισθῶμεν τοὺς λόγους τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, εἶθε καὶ ἀπὸ σάλπιγγος λαμπροτέραν φωνὴν νὰ εἶχωμεν καὶ νὰ ἠδυνάμεθα εἰς ὑψηλὸν τόπον νὰ σταθῶμεν καὶ πρὸς ὅλον τὸν κόσμον νὰ κραυγάζωμεν μετὰ ὅλην μας τὴν δύναμιν καὶ νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐξαποστέλλει ὅλας τὰς δυστυχίας, σεισμούς, λιμούς, λοιμούς, ἀσθενείας, ξηρασίας κλπ. Δὲν ἔχομεν οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν πρὸς τοῦτο καὶ ὅλα ταῦτα πρὸς ἐπιστροφὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὸν προορισμὸν του, ὥστε καὶ τώρα ἂν δὲν σπεύσωμεν πρὸς διόρθωσιν τῆς ἀμαρτολότητος τοῦ βίου ἡμῶν, δὲν θὰ δυνηθῶμεν ν' ἀποφύγωμεν μίαν ἄλλην μεγάλην δοκιμασίαν, ἕνα νέον πόλεμον μετὰ ὅλα τὰ ἐφευρεθέντα μέσα τῆς πλήρους καταστροφῆς.

Ἐρῆμωσιν καὶ ἀφανισμόν ὄλων τῶν πόλεων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, τοῦ στηριζομένου ἐπὶ τοῦ ψεύδους καὶ πάσης κακίας, θὰ σημάνη ὁ πόλεμος αὐτός, ὅπως ἀκριβῶς ἐτόνισεν πρὸ ὀλίγου, ἐνώπιον τῆς γενικῆς συνλεύσεως τοῦ ΟΗΕ ὁ ἄνθρωπος τῆς προσευχῆς, ὁ στρατηγὸς Ἄϊζενχάουερ καὶ πρόεδρος τῆς μεγάλης Ἀμερικανικῆς δημοκρατίας. Ἀπὸ τὸν πόλεμον αὐτόν, ὀλίγοι τῶν ἀνθρώπων θὰ ἐπιζήσουν, ἴσως οἱ 14.000 τῆς Ἀποκαλύψεως, «οἱ ἔχοντες τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρνίου καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Οἱ ἀκολουθοῦντες καὶ ἡγορασμένοι ὑπὸ τοῦ Ἀρνίου. Οἱ ἄμωμοι, ἐν τῷ στόματι τῶν ὁποίων δὲν εὗρέθη ψεῦδος».

Ἴδετε τὴν εἰκόνα τοῦ δράκοντος τοῦ διαβόλου καὶ σατανᾶ τοῦ πλανόντος ὄλην τὴν οἰκουμένην (Ἀποκάλ. ΙΒ. 9). Προσωρινῶς κυρίαρχος αὐτῆς, προσκηνούμενος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων διὰ τῶν ἁμαρτωλῶν αὐτῶν ἔργων καὶ δίδοντα τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην εἰς τὸ ἐπιτικέφαλον θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς θαλάσσης (ἀνησύχου καὶ ταραχῶδους κόσμου) «ὃ ἦν ὅμοιον παρδάλει καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ἄρκτου καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος» ὅπερ διασαφεῖ, κατὰ τὸν Καθηγητὴν κ. Μπρατσιώτην (ἐρμην. Ἀποκαλ. σ. 208), τὴν διὰ τῶν ὀνομάτων τούτων ὑποδηλουμένην ἀγριότητα, ἀπανθρωπίαν καὶ ὑπερηφάνειαν τῆς ἀντιθέου δυνάμεως, ἣτις εἰκονίζεται διὰ τοῦ θηρίου, ἐκ τοῦ στόματος τῆς ὁποίας ἐξέρχονται ὀνόματα βλασφημίας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς Ἁγίους αὐτοῦ.

Ἀνήλθομεν ἤδη ὀλόκληρον τὴν κλίμακα τῆς ἁμαρτολότητος ἡμῶν καὶ ἐφθάσαμεν αἰσίως πρὸ τοῦ θρόνου τοῦ δράκοντος. Δὲν ἔμειναν παρὰ ἐλάχιστοι στιγμαὶ πρὸ τῆς μεταβιβάσεως τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξουσίας εἰς τὸ θηρίον τῆς ἀντιθέου δυνάμεως. Τὰς στιγμὰς ταύτας ἄς χρησιμοποιήσωμεν πρὸς μετάνοιαν καὶ διόρθωσιν τοῦ βίου ἡμῶν. **Μ ε τ ἄ ν ο ι α ν Ν ι ν ε υ ῖ τ ι κ ῆ ν ὅ μ ω ς κ α ἰ ὄ χ ι θ ε α μ α τ ι κ ῆ ν**, ἵνα δι' αὐτῆς προκαλέσωμεν καὶ ἐπιτύχωμεν τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ ὅπως οἱ Νινευῖται.

Ο ΔΡΑΚΩΝ ΚΑΙ ΤΟ ΘΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΣ (Κεφ. ΙΓ.')

Τοιχογραφία παλαιά τῆς Ἱ. Μονῆς Ἐσφιγμένου

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΙΩ, ΟΡΕΙ ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ

Δωρεαὶ ἡγεμόνων καὶ ἰδιωτῶν.— Οἰκονομικὴ κατάστασις
τῶν Μονῶν καὶ τῆς Ἱ. Κοινότητος.

I

Μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐγένοντο μεγάλοι ἐπίκουροι τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους οἱ ἡγεμόνες τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας τῶν ὁποίων αἱ πρὸς αὐτὰς εὐεργεσίαι παρετάθησαν μέχρι τῆς ἐνώσεως τῶν δύο τούτων ἡγεμονιῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα.

Ἰδίως ἀπὸ τοῦ ἸΣΤ. αἰῶνος μέγισται ἐκτάσεις ἐγένοντο ἰδιοκτησία τῶν Ἀγιορειτικῶν Μονῶν.

Αἱ κτήσεις αὗται ἦσαν περιουσίαι τῶν ἐγχωρίων μονῶν. Ὀλίγας τῶν μονῶν τούτων ἴδρυσαν οἱ ἡγεμόνες καὶ ἀμέσως προσήλωσαν αὐτὰς εἰς τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς μνημόσυνον αὐτῶν. Αἱ πλεῖσται ὑφίσταντο πρὸ τῆς προσηλώσεως αὐτῶν ἀλλ' ἔνεκα τῆς ἀταξίας καὶ ἐκλύσεως τῶν ἐγχωρίων μοναχῶν (Βλάχων καὶ Μολδαβῶν) ἐδόθησαν εἰς τοὺς Ἑλληνας μοναχοὺς τοὺς Ἀγιορείτας, Ἀγιοταφίτας καὶ λοιπούς, ὡς ἱκανοὺς εἰς τὴν διοίκησιν καὶ συντήρησιν αὐτῶν, δυναμένους καὶ πνευματικῶς νὰ καθίστανται ὠφέλιμοι εἰς τὰς χώρας αὐτάς.

Παρὰ ταῦτα ὅμως οἱ Ἀγιορεῖται δὲν ἀπελάμβανον ἐκ τῶν κτημάτων αὐτῶν ὅτι ἔπρεπε, λόγῳ τῆς μακρᾶς ἀποστάσεως, τῆς δυσκολίας τῆς συγκοινωνίας, τῆς καταπτώσεως τῆς γεωργίας καὶ πολλῶν ἄλλων λόγων. Ἡ ἀξία τῶν κτημάτων τούτων ὑψώθη κατὰ τὰ μέσα τοῦ ἸΘ. αἰῶνος, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔτος 1863 ἐδημεύθησαν ἱεροσύλως ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Κούζα καὶ τῆς Βλαχομολδαβικῆς κυβερνήσεως.

Τὰ κτήματα ταῦτα τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς τὰς δύο ὡς ἂνω ἡγεμονίας, ἀνήρχοντο εἰς 25 μοναστήρια, 10 σκήτας καὶ 3 ναοὺς μὲ μεγάλας ἐκτάσεις γαιῶν καὶ δασῶν καὶ τῶν ὁποίων τὰ ἐτήσια

εἰσοδήματα ἀνήρχοντο περὶ τὰς 70.000 χρυσὰς λίρας.

Τοιαύτης φύσεως ἦσαν καὶ τὰ ἐν Βεσσαραβία κτήματα ἀποτελούμενα ἀπὸ δεκάδας χιλιάδων στρεμμάτων γαίας ἄτινα κατὰ τὸ πλεῖστον ἦσαν ἐξαρτήματα τῶν Μονῶν τῶν εἰς τὰς δύο ἀνωτέρω ἡγεμονιῶν, ἰδίως τῶν ἐν Ἐθῶν Μονῶν Βατοπεδίου, Ζωγράφου, Ἁγίου Παύλου, Ξηροποτάμου, Ἰβήρων καὶ τῆς Ἱ. Κοινότητος. Τὰ τοῦ Βατοπεδίου ἦσαν μέγιστα, κατὰ δεύτερον λόγον ἦσαν τοῦ Ζωγράφου, εἶτα τοῦ Ἁγίου Παύλου, μικρὰ δὲ τῶν ἄλλων Μονῶν. Τὰ κτήματα ταῦτα ἢ Ῥωσικῆ κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν παρεχωρήθη ἐν ἔτει 1812 ἢ Βεσσαραβία, διὰ διατάγματος τῆς 9ης Μαρτίου 1876 ἔθεσε ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Δημοσίου Ταμείου, δίδουσα ἔκτοτε εἰς τὰς δικαιοῦχους Μονὰς τὰ 2/5 ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη τῆς Ῥωσικῆς κυβερνήσεως κατεδικάσθη ὑπὸ πολλῶν Ῥώσων εὐσεβῶν. Ὁ Γεν. Ἐλεγκτῆς τῆς αὐτοκρατορίας Τ. Φιλίπποφ εἰς ὑπόμνημα τοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὑπεδείκνυε ν' ἀναγνωρισθῶν πάλιν τὰ δικαιώματα τῶν ἀγίων τόπων ἐπὶ τῶν κτημάτων αὐτῶν καὶ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἰδιοκτητῶν των ὡς πρὸ τοῦ 1873.

«Παρεβιάσθη, ἔγραφε, δι' αὐτῶν ἡ ἱερότης καὶ ἀκεραιότης τῶν ὑπ' αὐτῆς τῆς Ῥωσικῆς κυβερνήσεως καθιερωθέντων καὶ πολλάκις καταχωρηθέντων δικαιωμάτων τῶν ἱερῶν καθιδρυμάτων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς.

Παρεβιάσθη ἡ δικαιοσύνη καὶ προσεβλήθη ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ Κράτους. Παρεβιάσθη ἡ ἱερὰ θέλησις τῶν διαθετῶν, δι' ὄρκων περιφρουρησάντων τὰς ἑαυτῶν δωρεὰς καὶ προσφορὰς ἀπὸ πάσης βίας καὶ ἀλλοιώσεως τῶν ἀπ' ἀρχῆς τοῖς ἀφιερώμασιν αὐτῶν ὑποκειμένων προθέσεων.

Βασίζονται ἐπὶ τῆς ὑπὸ τῆς ἀπληστίας τῆς δημοτικῆς διοικήσεως τῆς Βεσσαραβίας ἐπινοηθείσης καὶ ἀνεξετάτως δεκτῆς γενομένης παρερμηνείας τοῦ πνεύματος τῶν διαθηκῶν καὶ τῶν ἀφιερωτηρίων γραμμάτων καθ' ἃ τὰ ἐν Βεσσαραβία κτήματα περιῆλθον εἰς τὴν κυριότητα τῶν ἱερῶν καθιδρυμάτων τῆς Ἀνατολῆς.

Ἐτικῶς ἔβλαψαν τὰ μέγιστα καὶ ἠθικῶς κατέθλιψαν τὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς...»

Πάντα ταῦτα δὲν ἠσηκούσθησαν καὶ ἔκτοτε ἐδίδοντο ψυχία τινὰ ὑπὸ τῆς Ῥωσσικῆς κυβερνήσεως πρὸς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἕναντι τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων τῶν κτημάτων αὐτοῦ, ἅτινα ἀπὸ τῆς δημεύσεως ἦτοι τοῦ 1876 μέχρι τῆς Ῥωσσικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1917 ὑπολογίζονται εἰς δύο καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια λίρας χρυσᾶς.

Τῶν ἀξιώσεων τούτων δὲν πρόκειται οὐδὲ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραιτηθῇ τὸ Ἅγιον Ὄρος, τὸ ὁποῖον ὡς θεοσύστατον καὶ θεοφρούρητον πιστεύει ὅτι οὐδεμία δύναμις θὰ δυνηθῇ ν' ἀνακόψῃ τὴν ζωὴν του μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅπως ἄνευ τῆς ἐλαχίστης μεταβολῆς ἔζησε ἐπὶ χίλια ἔτη παρ' ὅλα τὰ μεσολαβήσαντα μεγάλα διεθνή γεγονότα, θ' ἀναμένῃ ὅθεν τὴν κατάλληλον στιγμὴν ἦτις καὶ θὰ ἔλθῃ.

Τὰς ἱεράς Μονὰς κατὰ τὸν ΙΖ.' καὶ τὸν ΙΗ.' αἰῶνα ἀνεκούφιζον μέγαν καὶ οἱ τσάροι τῆς Ῥωσσίας ἐπιτρέποντες εἰς τοὺς Ἁγιορείτας νὰ μεταβαίνουν ἀνὰ πᾶν τέταρτον, πέμπτον ἢ ἑβδομον ἔτος εἰς Ῥωσσίαν πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν. Ὁ κυριώτερος ὅμως πόρος τῶν Μονῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἦσαν αἱ διδόμεναι βοήθειαι ὑπὸ τῶν διαφόρων προσκυνητῶν τοῦ Ἁγ. Ὄρους Ἑλλήνων, Βλάχων, Σέρβων, Βουλγάρων καὶ Ῥώσων. Ὁσαύτως καὶ αἱ περιοδεῖαι τῶν Ἑλλήνων μοναχῶν οἷτινες περιήρχοντο ὅλας τὰς χώρας τῆς Τουρκίας, Ἑλλάδος, Αὐστρίας, Γερμανίας καὶ Ἰταλίας συλλέγοντες συνδρομὰς παρὰ τῶν διαφόρων ὁμογενῶν κοινοτήτων.

II

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀλώσεως καὶ μέχρι τέλους τοῦ ΙΕ.' αἰῶνος ἡ Μονὴ τῶν Ἰβήρων ἐβάδιζεν εἰς ἀποσύνθεσιν.

Τῷ 1533 ἠρημώθη ὑπὸ πειρατῶν ἡ Μονὴ τοῦ Ἐσφιγμένου. Κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος μέχρι τοῦ 1625—28 ἡ Λαύρα ἐτέλει εἰς μεγίστην κατάπτωσιν ἀπειληθεῖσα ὑπὸ παντελοῦς ἐρημώσεως.

Τότε παρήκμασε καὶ ἡ περιώνυμος διὰ τοὺς Σέρβους Μονὴ τοῦ Χελανδαρίου, ἐνῶ πρότερον εἶχε καταστραφῆ ἡ Μονὴ Κουτλουμουσίου.

Παρήκμασε καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου ὥστε βαθμηδὸν κατήντησεν ἐρείπιον. Ὅμοίως καὶ ἡ Βουλγαρικὴ τοῦ Ζω-

γράφου καὶ ἡ τοῦ Δοχειαρίου καὶ ἡ τοῦ Καρακάλλου ἀνακαινισθεῖσαι κατὰ τὸν ΙΣΤ.' αἰῶνα.

Τῷ 1581 κατεστράφη ὑπὸ πυρκαϊᾶς ἡ Μονὴ Σίμωνος Πέτρως.

Κατὰ τὸν ΙΖ.' καὶ ΙΗ.' αἰῶνα αἱ Μοναὶ καὶ τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἐπέζοντο ὑπὸ χρεῶν, πολὺ δὲ περισσότερον μέχρι τοῦ 1830—40 λόγῳ τῶν μεγάλων ἐξόδων διατηρήσεως ἐπὶ δεκαετίαν τοῦ ἐν Ἁγίῳ Ὁρει Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ.

Ὁ ΙΗ.' αἰὼν εἶναι παράδοξον κρᾶμα κακοδαιμονίας καὶ ἀνορθώσεως, ἀμαθείας καὶ πνευματικῆς κινήσεως.

Αἱ πλεῖσται Μοναὶ τότε ἦσαν κατάχρεοι ἐγκαταλείψασαι ἀπὸ τοῦ ΙΖ.' αἰῶνος τὰ ἐν Χαλκιδικῇ μετόχια αὐτῶν. Αἱ Μοναὶ Ξενοφῶντος, Ῥωσσικοῦ καὶ Κωνσταμονίτου ἀπειλοῦνται ὑπὸ τελείας ἔρημώσεως. Οἱ ἐνεργήσαντες τότε τὰς καταγραφὰς δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν κατέγραψαν τὴν τελευταίαν ἔρημον σχεδὸν οὖσαν. Κατὰ τὸν αὐτὸν αἰῶνα ἡ Λαύρα συμπληροῖ τὴν ἀνόρθωσιν αὐτῆς καὶ ἔχει 400 κελліα ἐντὸς αὐτῆς. Τότε καὶ ἡ Ξηροποτάμου ἀναγεννᾶται ἐκ τῶν ἔρειπίων της. Περί τὰ τέλη τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἄρχονται ἀνορθοῦμεναι αἱ Μοναὶ Ξενοφῶντος, Ἐσφιγμένου καὶ Κωνσταμονίτου.

Τῷ 1722 αἱ Μοναὶ μόλις διέσωζον 32 μετόχια ἐν Χαλκιδικῇ. Τῷ 1764 ἔχουν 58 καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ αἰῶνος ἀριθμοῦνται ὅλα εἰς 106.

Κατὰ τὸν ΙΗ.' αἰῶνα ἰδρύνονται αἱ σκῆται, κτίζονται εἰς πλῆθος αἱ σκητιωτικαὶ καλύβαι καὶ ἰδρύνονται τὰ Κυριακά, ἐνῶ συγχρόνως κελліα ἀνακαινίζονται ἢ νέα ἰδρύνονται.

Ἡ πρὸς ἀναδημιουργίαν σφοδρὰ τάσις ἐκδηλοῦται κυρίως κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ΙΗ.' αἰῶνος καὶ παρατείνεται μέχρι τοῦ 1821.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΘ.' αἰῶνος πολλαὶ Μοναὶ συμπληροῦν τὴν ἀνακαινισίν των καὶ ἡ τῶν Ῥώσσω ἀνιδρύεται εἰς ἄλλην τοποθεσίαν ἐνθα ἤδη εὐρίσκεται. Ἡ τοῦ Ἁγίου Παύλου διπλασιάζεται.

III

Μετὰ τὸ ἔτος 1840 ἀναπτύσσεται ἐν Ἁγίῳ Ὁρει τεράστιος μοναστικὸς ὄργανισμός.

Ἐμφανίζονται οἱ Ῥῶσοι εἰς μέγαν ἀριθμόν. Ἰδρύνουν

μετὰ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος τὰς μεγάλας σκῆτας τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου (Σεράγιον) καὶ γίνονται κύριοι τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Τότε ἰδρύνουν καὶ οἱ Βλαχομολδανοὶ τὴν Σκήτην τοῦ Τιμίου Προδρόμου.

Συγχρόνως προστίθενται μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομαὶ εἰς τὰς Μονὰς Λαύρας, Βατοπεδίου, Ξηροποτάμου, Ζωγράφου, Καρσκάλλου Κωνσταμονίου καὶ εἰς ἄλλας ἐνῶ ἡ τοῦ Ῥωσσοικοῦ διπλασιάζεται καὶ τριπλασιάζεται.

Τότε καίονται αἱ Μοναὶ Ἰβήρων καὶ Κουλουμουσίου καὶ βραδύτερον ἡ Σίμωνος Πέτρας καὶ ἐκ νέου κτιζονται. Καίονται κατὰ τὸ πλεῖστον καὶ αἱ Μοναὶ Φιλοθέου καὶ Σταυρονικήτα καὶ αὐθις ἀνακτίζονται.

Καίεται ἐν τέλει τῷ 1901 κατὰ τὰ τρία πέμπτα ἡ πρὸ δεκαετίας ἀνακαινισθεῖσα Μονὴ τοῦ Ἁγίου Παύλου ἣτις εὐθὺς ἀμέσως ἀνακτίζεται μεγαλοπρεπεστέρα.

Ἡ ἸΘ. αἰὼν ὑπερέβαλε καὶ αὐτὸν τὸν ΙΑ. κατὰ τὴν ποσότητα καὶ τὸν ὄγκον τῶν οἰκοδομημάτων ἴσως δὲ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν μοναχῶν.

Αἱ Μοναὶ καίτοι ἀπώλεσαν τῷ 1863 τὰ ἐν Ῥουμανίᾳ μέγιστα κτήματα περιουνελέγησαν καὶ ἀνεδιοργανώθησαν οἰκονομικῶς, ἐκαλλιέργησαν τὰ ἐν Χαλκιδικῇ καὶ ἀλλαχοῦ κτήματα καὶ δι' ἐργασίας μοχθηρᾶς καὶ ἀκαμάτου ἐξεχρεώθησαν, ἀπηλλάγη δὲ τοῦ χρέους καὶ τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Ὄρους διὰ τῆς διαρκοῦς μερίμνης τῆς Ἱ. Κοινότητος, κυρίως ὅμως διὰ τῆς εὐτάκτου διαχειρίσεως τῆς Ἱ. Ἐπιστασίας.

Κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπέπεσεν εἰς βαρύτερον χρέος ἡ Μονὴ Σταυρονικήτα. Ὅμοίως οἰκονομικῶς ἐστενοχωρήθησαν πολὺ ἡ Μονὴ Φιλοθέου καὶ ἐν μέρει αἱ τοῦ Διονυσίου, Δοχειαρίου, Ξενοφῶντος καὶ Ἐσφιγμένου, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν συνῆλθον.

Ἡ συγκρίσιμος τὸν ΙΘ. αἰῶνα πρὸς τοὺς πρὸ αὐτοῦ μέχρι τοῦ ΙΓ. ἐξίσταται βλέπων τὸ Ἁγιον Ὄρος μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ὀλίγον βραδύτερον ἐν μεγαλοπρεπῇ τάξει καὶ πλούτῳ ἀψιγνόμενον καὶ μεγαλυνόμενον.

Μεθ' ὅλην τὴν πνευματικὴν παρακμὴν τοῦ μοναστικοῦ βίου δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ πνεῦμα καὶ ἡ οὐσία καὶ ἡ δρᾶ-

σις τοῦ μοναχισμοῦ συνεκεντρώθη ἀπό τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος.

Παιδεία

Μετὰ τὴν ἄλωσιν αἱ Μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὡς ἱεραὶ Ἑστιάδες διετήρησαν τὸ πῦρ τῆς πατρῴου σοφίας μετὰ ζηλοτύπου ἀγάπης καὶ τάξεως περιφρουρήσασαι τοὺς προγονικοὺς θησαυροὺς τοῦ πνεύματος, συμβαλοῦσαι τὰ μέγιστα εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀκοιμήτου κανδήλας, ἐκ τῆς ὁποίας βραδύτερον ἐλήφθη τὸ φῶς διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ Γένους.

Ἐκτὸς τῶν ἀπωλεσθέντων θησαυρῶν, δέκα χιλιάδες καὶ πλέον χειρόγραφοι παλαιοὶ κώδικες κεῖνται νῦν εἰς μαρτύριον τῆς μεγάλης πνευματικῆς ἐργασίας καὶ περισυλλογῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει.

Καίτοι ὁ μοναχισμὸς προηγεῖτο τότε πνευματικῶς τοῦ ἔθνους, ἐν τούτοις ὡς στενῶς συνδεδεμένος μετ' αὐτοῦ δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ἐπηρεασθῆ ὑπὸ τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, διὰ τοῦτο κατέπεσε κατὰ τὸν ΙΣΤ.' καὶ ἰδίως κατὰ τὸν ΙΖ.' αἰῶνα ὑπὸ γραμματικὴν ἔποψιν. Προσεπάθησε δὲ πάλιν ν' ἀνορθωθῆ κατὰ τὸν ΙΗ.' αἰῶνα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν κατωρθώθη ἐκτὸς μέχρτινός καὶ πάντα τὰ ἐπιτευχθέντα τότε ἐσάρωσαν κατόπιν αἱ ἀνωμαλῖαι τῆς γ.' δεκαετηρίδος τοῦ ἐπομένου αἰῶνος, ὅτε καὶ πολλὰ βιβλιοθῆκαι ὑπέστησαν σημαντικὴν φθορὰν κατὰ διαφόρους τρόπους.

Ὅπως δὲ ποτὲ ὁ πολλαχῶς διὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος παράδοξος εἰς ἀντιθέσεις ΙΗ.' αἰὼν ἔδωκεν ἀξιόλογον γραμματικὴν καὶ πνευματικὴν ὄθησιν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει κατὰ τὸ δεύτερον ἡμισυ αὐτοῦ. Τότε συνεστήθη ἡ Ἀθωνιάς Ἀκαδημία ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐδίδαξαν οἱ διάσημοι διδάσκαλοι τοῦ Γένους Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, Νικόδημος ὁ Ζερτζούλας, Νεόφυτος ὁ Κανσοκαλυβίτης, Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, ὁ Κυπριανὸς καὶ ἄλλοι. Τότε ὁ ἀοίδιμος Ἀ. Κοραῆς ἐχειροκρότει τοὺς Βατοπεδινούς διὰ τὴν φιλομουσίαν αὐτῶν. Τότε ὁ Ἀρχιμανδρίτης τῆς Λαύρας Κοσμᾶς ὁ Ἐπιδαύριος ἔδρυσεν ἐν τῇ Μονῇ του Ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον. Τότε ἐφάνη ὁ Καισάριος Δαπόντες. Τότε ὁ Νικόδημος Καλλιβούρης συνέγραψε βιβλιοθήκην ὀλόκληρον ἐκ τριάκοντα πέντε συγγρα-

φῶν μνημόσυνον αἰώνιον εὐσεβείας, φιλογενείας καὶ φιλοπονίας. Τότε πλήθος ἀνδρῶν θεραπεύοντες τὴν ἔνθεον καὶ φιλογενῆ παιδείαν ἐφώτιζον καὶ ἐστήριζον ἀλλήλους καὶ μεταλαμπάδευον τὸ ἴδιον πῦρ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις.

Παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ὁ ἸΘ' αἰὼν παρουσιάζει καταπληκτικὴν ἀντίθεσιν ὑλικῆς ἀνορθώσεως καὶ εὐκλείας πρὸς παιδείαν καθεύδουσαν. Προσπάθειαι ἐπαινεταὶ κατεβλήθησαν πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Τῷ 1864 συνεστήθη ἐν Καρυαῖς Ἀθωνιάς σχολὴ ἀλλὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ὑπῆρξαν πενιχρά. Σχολεῖα ἐλειτούργησαν ἐπὶ τινα χρόνον καὶ εἰς τὰς Μονὰς Βατοπεδίου καὶ Ἰβήρων ἄνευ ἀξιοσημειώτου ἀποτελέσματος. Αἱ Μοναὶ Λαύρας, Βατοπεδίου καὶ Ἰβήρων ἀπέστειλαν νέους μοναχοὺς εἰς τὰς θεολογικὰς σχολὰς Χάλκης καὶ Ἀθηνῶν. Ὁμοίως καὶ αἱ Μοναὶ Ξηροποτάμου, Ζωγράφου καὶ Ἁγ. Παύλου ἀνὰ ἓνα μοναχὸν εἰς τὰς αὐτὰς σχολὰς, τὰ ἀποτελέσματα ὅμως ὑπῆρξαν μικροῦ λόγου ἄξια, καὶ μετ' ἐξαιρέσεων, διότι πολλοὶ τῶν σπουδασάντων ἐπεξένωσαν ἑαυτοὺς τῆς Ἁγιορειτικῆς ἀδελφότητος.

Ἡ ἀποστολὴ μοναχῶν εἰς τὴν ἔξω τοῦ Ἁγίου Ὄρους σχολὰς ἀπέτυχεν. Δὲν θέλομεν νὰ σχολιάσωμεν τὴν παιδείαν τῶν θεολογικῶν σχολῶν. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὅποῖον μᾶς ἐδόθη εὐκαιρία νὰ διαπιστώσωμεν εἶναι ὅτι ἀποτυγχάνει αὕτη εἰς μερικοὺς, τοῦ κυρίου αὐτῆς σκοποῦ. Ἐὰν δὲ ἀποτυγχάνη εἰς τοὺς προορισμένους εἰς δρᾶσιν ἐγκόσμιον, ἔστω καὶ εἰς ὀλίγους, πολὺ περισσότερον τοῦτο θὰ συμβῆ διὰ τοὺς μοναχοὺς, ἐκτὸς βεβαίως ἐξαιρέσεων τινων. Ὁ μοναχὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ διδαχθῆ μόνον γραμματικὴν παιδείαν, ἀλλὰ ἔχει ἀνάγκη νὰ παραμείνῃ μοναχὸς κατὰ τοὺς μοναχικοὺς κανόνας καὶ νὰ τελειοποιῆται ἐκ παραλλήλου εἰς τὴν ἐν Χριστῷ φιλοσοφίαν καὶ ἀρετὴν περισσότερον τῶν κοσμικῶν. Τούτου μόνον ἐν Ἁγίῳ Ὄρει δύναται νὰ ἐπιτύχη ὁ Ἁγιορεῖτης, εὐρισκόμενος πρὸ βιβλιοθήκης ἀρχομένης ἐκ τῆς γῆς καὶ καταληγούσης εἰς τὸν οὐρανόν. Εἰς τὴν θαυμασίαν καὶ μοναδικὴν φύσιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐνώπιον τῶν φιλοσόφων μοναχικῶν θεσμῶν, ἐνώπιον τοῦ ἀτέρμονος καταλόγου τῶν ἐν ὁσιότητι εὐσεβείᾳ καὶ φιλογενείᾳ λαμπρῶν ἀοιδίμων ἀνδρῶν, παρὰ τοὺς θόλους τῶν εὐαγῶν ἰδρυμάτων δύναται νὰ μορφωθῆ ὁ Ἁγιορεῖτης γραμματικῶς συνδιάζων τὴν σοφίαν τῶν

ἀλιέων καὶ τὸν Σταυρὸν μετὰ τῆς ἕξω παιδείας ἵνα διὰ τῆς ἀρίστης ταύτης συζεύξεως τεθῆ ἄυθις ἐπὶ τὴν πρωτοπορείαν τοῦ Γένους ἐν τῇ ὁδῷ τῆς διανοητικῆς ἀλλὰ πρὸ πάντων τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ἀναβιώσεως. Ὁ μοναχὸς τυγχάνων ἀληθῶς ἐλεύθερος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν δύναται ν' ἀποβῆ μεγίστη ἀναπλαστικὴ δύναμις μάλιστα κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῆς καταπτώσεως καθ' ἣν τὸ ζωοποιῶν πνεῦμα καὶ ἡ ἀλήθεια στρεβλοῦνται ἐν ὀνόματι πολιτισμοῦ καταφθείροντος τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας.

Ἦδη καθίσταται περισσότερον ἐνδεδειγμένη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναστάσεως τῆς Ἀγιορειτικῆς φιλολογίας. Ἐνταῦθα δὲ εἶναι δυνατόν νὰ χαραχθοῦν αἱ γραμμαὶ τῆς νέας οἰκοδομῆς οὐδὲ εἴμεθα οἱ κατάλληλοι πρὸς τοῦτο, οὐδὲ τὸ ζήτημα θεωροῦμεν πρόχειρον καὶ εὐκόλως κατορθωτόν. Ἡ σημερινὴ κατάστασις συνδέεται στενῶς μὲ διάφορα ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ αἷτια, ἅτινα ὁ μὴ ἐμβαθύνων εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ ὁ μὴ κρίνων τὰ μερικὰ ἐκ τῶν γενικωτέρων αἰτίων δύναται ν' ἀγνοῇ ἢ νὰ μέμφηται τοὺς μοναχοὺς. Δὲν γνωρίζομεν ἂν ἡ παροῦσα γενεὰ θὰ ἴδῃ τὴν πρωτὴν τῆς τοιαύτης ἡμέρας, ὅπως ὅποτε ὅμως, ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι πρέπει νὰ κάταβληθῆ φροντίς ὅπως ἡ ἐργασία ἀποβῆ συστηματικὴ, ἀποτελεσματικὴ καὶ περισσότερον ὠφέλιμος καὶ οὐχὶ δημιουργὸς ἀκάрдων ἐγγραμμάτων βάρη τῶν Μονῶν αὐτῶν.

Κατὰ παράδοξον ὅμως σύμπτωσιν καὶ οἱ ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Σλαῦοι ὑπὸ ἔποψιν παιδείας εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι εἰς ἀγρὸς τοῦ ὁποίου οἱ στάχεις κλίνουν χρυσιζόντες πρὸς θερισμὸν καὶ ἔχουν ἀνάγκην ἐργατῶν. Μέγας πλοῦτος ἀπόκειται, πλὴν τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν Μονῶν. Οἱ λόγιοι Ἀγιορεῖται θὰ ἔπρεπε ν' ἀρχίσουν ἐξ αὐτῶν τὴν φιλολογικὴν αὐτῶν ἐν Ἀγίῳ Ὄρει δρασίαν, διότι ὅσῃν τυχὸν ὀλίγην διάθεσιν αἰσθάνονται πρὸς ἐργασίαν, ὅσας δυσκολίας καὶ ἂν συναντήσουν καὶ ἀπαγοητεύσεις, αἱ ἔρουναι αὐταὶ ἔχουν πολὺ τὸ ἐλκιστικὸν καὶ δύνανται νὰ ἀναπτύξουν ἐν ἑαυτοῖς ἀληθῆ ἔρωτα αὐξανόμενον πάντοτε πρὸς τοιαύτας ἐρεῦνας.

Τὸ παρὸν ἐξηγεῖται διὰ τοῦ παρελθόντος. Διὰ τῆς ἐργασίας εἰς τὴν ὁποίαν ὑποκινοῦμεν τοὺς συναδέλφους ἡμῶν Ἀγιορεῖται θὰ κατανοηθῆ ὑπὸ πάντων τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπερ τὸ οὐ-

σιοδέστερον καὶ ὅταν τοῦτο κατορθωθῆ θὰ ἔχωμεν τὴν ἀσφαλε-
στάτην βάσιν ὅπως προβῶμεν εἰς σφαίρας ὑψηλοτέρας. Ἡ Ἱερὰ
Κοινότης πρὸς τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ περιοδικοῦ
μας καὶ βραδύτερον ὑπεδείξαμεν διὰ γραμμάτων μας τὴν ἀνάγκη
τῆς προωθήσεως μιᾶς τοιαύτης κινήσεως δι' ἐκδόσεως ἑνὸς
κοινοῦ μεγάλου Ἀγιορειτικοῦ περιοδικοῦ μὲ δωρεὰν κυκλοφο-
ρίαν εἰς μέγαν ἀριθμὸν ἀντιτύπων, θὰ πρέπει νὰ ἐπιστρατεύσῃ,
οὕτως εἰπεῖν, ὅλους τοὺς λογίους Ἀγιορείτας καὶ νὰ χωρήσῃ χω-
ρὶς βραδύτητα πρὸς τὸ ἔργον.

Ἐναγκασιότατη εἶναι καὶ ἡ ἐν Καρυαῖς σύστασις μεγάλης
κοινῆς βιβλιοθήκης ἐξ ἐντύπων καὶ τῶν τελευταίων ἐκδόσεων
μετὰ καταλλήλων ἀναγνωστηρίων. Ἡ ἴδρυσις ἄλλως τε αὐτῆς
προβλέπεται καὶ ὑπὸ τῆς Κανονιστικῆς Διατάξεως περὶ κειμη-
λίων καὶ βιβλιοθηκῶν.

ΣΗΜ. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους θ' ἀρχίσωμεν τὴν κατὰ μέρος
ἱστορίαν τῶν Ἱ. Μονῶν διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν κατόπιν εἰς τὴν
περίοδον ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν.

ΑΠΟ ΟΣΑ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

... Ὁ « Ἅγιος Παῦλος ὁ Ἐηροποταμίτης » συνεπλήρωσε μέγα κε-
νὸν εἰς τὸν Ἀγιώνυμον τόπον καὶ δικαίως σεμνυνόμεθα ἐπὶ τῇ συνεχιζο-
μένῃ ἐκδόσει του οἱ ἐν τῇ γεραρᾷ Ἀθωνιάδι Σχολῇ τὰ ἐγκύκλια μαθή-
ματα ἀκούσαντες καὶ ποικιλοτρόπως εὐεργετηθέντες παρὰ τῶν Ἀγιορει-
τῶν Πατέρων.

Ἄρχιμ. Τιμόθεος Παπαμιχαὴλ Θεσσαλονίκη

... Ἐπιστρέψαμεν εἰς τὴν πόλιν μας μὲ μίαν λύπην εἰς τὰς ψυχὰς
μας διότι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐκεῖ παραμονῆς μας δὲν ἠδυνήθημεν νὰ
ἐπισκεφθῶμεν ὅλας τὰς Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Διατηρῶμεν ζωηρὰ εἰς τὴν μνήμην μας τὰς θαυμασίας καὶ ὑπε-
ρόχους τοποθεσίας τῶν Μονῶν, τὰ ἐπιβλητικὰ ἀρχιτεκτονικὰ κτήρια καὶ
τὴν λατρείαν τῶν μοναχῶν κατὰ τὰ παλαιὰ τυπικὰ τῆς Ἐκκλησίας μας.
Ἰδιαιτέραν συγκίνησιν ἠσθάνθημεν ἀπὸ τὰ ἱστορικὰ καὶ ἱερὰ κειμήλια
τὰ ὁποῖα φυλάσσονται εἰς τὰς Μονὰς καὶ τὰ ὁποῖα ἐνθυμίζουσι εἰς τὸν
ἐπισκέπτην τὴν ἐποχὴν καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας...

Ἱ. Σεραφειμίδης Θεσσαλονίκη

ΤΕΧΝΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ

Τὸ σπουδαῖον ἔργον τῶν μοναχῶν ἀδελφῶν Νικοδήμου περὶ τοῦ ὁποῖου ἐσημιώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος, τὸ εἰκονίζον τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν καὶ ἐν ταυτῷ ὀλόκληρον τὸ μυστήριον τῆς θείας οἰκονομίας, εὐρίσκεται ἀπὸ εἰκοσαετίας ἐν

*Ὁ Μεγάλος
Καλλιτέχνης Ξυλο-
γλύπτης Μοναχὸς
ΑΡΣΕΝΙΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
ἔμπροσθεν τῆς
πτωχικῆς του καλύ-
βης ἐν τῇ Ἱ. Σκῆτῃ
Κανσοκαλυβίων.*

Ἀμερικῇ. Τοῦτο οἱ κάτοχοι αὐτοῦ, ὡς ἄνω μοναχοί, παρ' ὅλας τὰς προσπάθειάς των κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ νὰ ἐπιτύχουν, τὴν ἐνταῦθα ἐπιστροφὴν του, δυστυχῶς δὲν τὸ ἐπέτυχον λόγῳ τῶν ἐκάστοτε παρουσιαζομένων διαφορῶν ἀνεξηγήτων ἐμποδίων. Ἡ σπουδαιότης τοῦ ἔργου γεννᾷ τὴν ὑποχρέωσιν τόσον εἰς τὴν Μοναχικὴν διοίκησιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους (τὴν Ἱ. Κοινότητα) ὅσον καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος, ἵνα ἐνδιαφερθοῦν διὰ τὴν ἐπι-

στροφήν τοῦ σπανίου αὐτοῦ ἔθνικοῦ κειμηλίου, ἐκεῖ ὅθεν ἡ ἀ-
διαφορία ἐπέτρεψε νὰ διαφύγη ἔστω καὶ προσωρινῶς.

Τὴν αὐτὴν κατάπληξιν καὶ τὸν αὐτὸν θαυμασμόν προκαλοῦν
δύο ἄλλα μεγάλα ἔργα τῶν ἰδίων μοναχῶν ἅτινα εἶναι ἡ Σταύ-
ρωσις τοῦ Χριστοῦ περατωθὲν κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς
(1941) τοῦ ὁποίου φωτογραφίαν δημοσιεύομεν εἰς τὸ παρὸν τεῦ-
χος καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐξερχόμενος τοῦ Πρωιτωρίου περατωθὲν τὸ
παρελθὸν ἔτος. Τὰ ἔργα ταῦτα θὰ ἔπρεπε ν' ἀποκτήσῃ ἡ Ἱερά
Κοινότης τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τόπου ἀντὶ πάσης θυσίας, διότι ἀμφι-
βάλλομεν ἐὰν θὰ εὑρεθῇ εἰς τὸ μέλλον ἄλλος Ἀγιορείτης νὰ πα-
ρουσιάσῃ τοιαύτην ἀπόδοσιν.

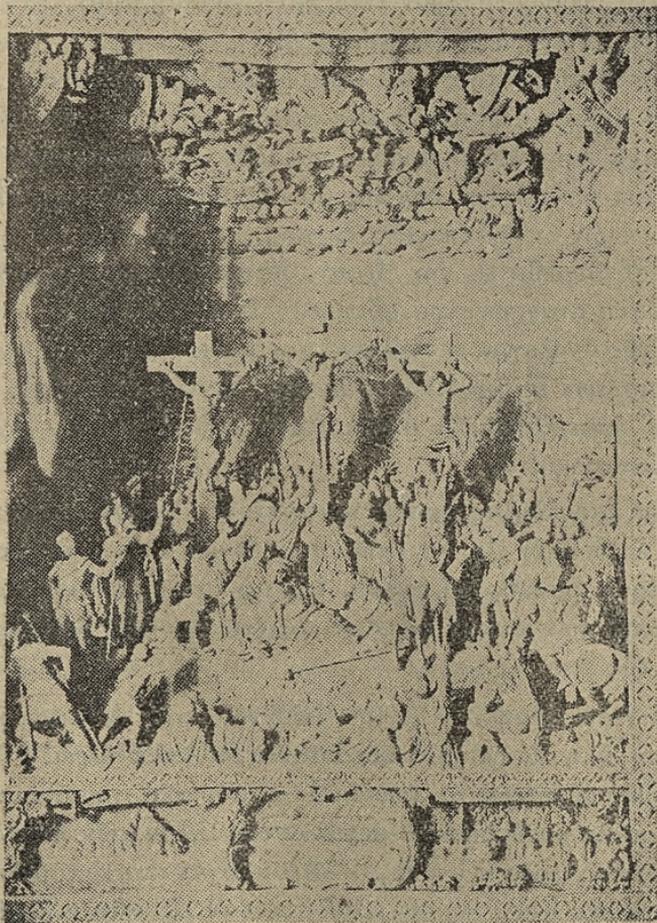
Χρυσοῦν βραβεῖον μὲ δίπλωμα ἐπαίνου ἀπενεμήθη ὑπὸ τῆς
Διεθνοῦς Ἐκθέσεως Θεσσαλονίκης εἰς τὸν ἐπίσης Κουσοκαλυβί-
την ξυλογλύπτην μοναχὸν Ἰσίδωρον Παντελόπουλον διὰ τὰ ἐν
αὐτῇ ὑπ' αὐτοῦ ἐκτεθέντα διάφορα ξυλογλυπτικὰ ἔργα.

Καθ' ἡμᾶς, ἡ τοιαύτη ἐπίδοσις τῶν μοναχῶν, εἶναι ἀξία
μεγάλου θαυμασμοῦ διότι ὅλοι εἶναι αὐτοδίδακτοι μὴ διδαχθέντες
ἀπολύτως ἀναλογίαν σχεδίου οὐδὲ τὰς συνθέσεις τῶν ἔργων αὐ-
τῶν. Τὴν λεπτότητα τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐθαύμασαν οὐχὶ μόνον
οἱ ἰδικοὶ μας εἰδικοὶ ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ξένοι τοιοῦτοι, οἵτινες παρ'
ὄλην τὴν δυσκολίαν ἣτις συναντᾶται πρὸς μετάβασιν εἰς τὴν
Σκῆτην Κουσοκαλυβίων πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐξόχων αὐτῶν καλ-
λιτεχνημάτων καὶ τῶν κατασκευαστῶν αὐτῶν ἁπλῶν μοναχῶν,
μεταξὺ τῶν ὁποίων τὴν ἐξέχουσαν θέσιν κατέχει ὁ ἀγαθὸς ὀγδοη-
κοντούτης μοναχὸς Ἀρσένιος Νικοδήμου, ἐν τούτοις ὑποβάλλον-
ται εἰς πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας παραμέ-
νουν πρὸ τῶν ἔργων αὐτῶν ἐκδηλώνοντες τὸν θαυμασμόν των.

Ἐὰν οἱ ξυλογλύπται αὐτοὶ μοναχοὶ ἐδιδάσκοντο ἀναλογίαν
τεχνικὴν, ἀναντιρρήτως τὰ ἔργα αὐτῶν θὰ ἦσαν ἀξία σπουδῆς
καὶ θαυμασμοῦ πασῶν τῶν γενεῶν, διότι νομίζομεν οὐδεὶς ἄλλος
ἐκτὸς ὀλίγων ἀσκητῶν μοναχῶν τοῦ Ἀγίου Ὄρους δύναται ν'
ἀφιερῶσθαι 3, 5 καὶ 10 ἢ καὶ περισσότερα ἔτη ἐκ τοῦ βίου αὐτῶν
εἰς τὴν ἐκπόνησιν ἐνὸς ξυλογλυπτικοῦ ἔργου. Οἱ μοναχοὶ αὐτοὶ ὁ-
μοιάζουν μὲ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας οἵτινες ἀποβλέποντες πρὸς τὴν
δόξαν καὶ ἐργαζόμενοι διὰ τὸ ἰδεώδες τῆς τέχνης, οὐδόλως ὑπο-
λόγιζον τὸν χρόνον καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῇ φιλολογίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ

παρήγαγον τὰ ἀριστουργήματα τῶν αἰώνων. Καὶ αὐτοὶ λοιπὸν οἱ μοναχοί, ἐργαζόμενοι ἡμέραν καὶ νύκταν, μὲ τὴν εὐχὴν «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ ἐλέησόν με» εἰς τὴν ἔξοδον κάθε ἀναπνοῆς, δὲν βλέπουν τίποτε ἄλλο παρ' αὐτὸν τὸν Κύριον Ἰησοῦν διὰ μέσου τοῦ ἔργου αὐτῶν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ δὲν βιάζονται ν' ἀποχωρήσουν.

Ἡ ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ευλογητικὸν ἔργον

τῶν Μοναχῶν Ἀδελφῶν Νικοδήμου

Επαναλαμβάνομεν καὶ πάλιν καὶ τονίζομεν ὅτι οἱ μοναχοὶ αὐτοὶ εἶναι Ἡρακλεῖς, διότι στερούμενοι καὶ κακουχούμενοι ἐν-

τὸς τῶν πτωχικῶν αὐτῶν καλυβῶν, καίουν ἄσβεστον τὸ πῦρ ἐκεί-
κεινο τὸ ὁποῖον παρήγαγε τὰ ἐν τῷ κόσμῳ μεγαλουργήματα,
τὴν δόξαν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν μόλις ἀ-
πολαμβάνουν σήμερον τὰς 10—15.000 δραχ. ἡμερησίως. Ὑπὸ
οὐδενὸς προστατεύονται καὶ ἀφοῦ ἐξαντλήσουν τὴν ὄρασίν των
εἰς τὴν κατασκευὴν ἐνὸς πολυτίμου ἔργου, περιφέρουν αὐτὸ ὡς
ἐπαίται ἵνα εὔρουν εὔπορόν τινα καὶ ἀγοράσῃ αὐτὸ ἐξ εὐσπλα-
χνίας πρὸς αὐτοὺς ἢ ἐξ ἐκτιμήσεως!!

Προτρέπομεν τοὺς πλουσίους καὶ ἐκείνους μόνον τῶν ὀ-
ποίων τὰ μεγάλα αἰσθήματα τῆς ψυχῆς των δὲν ἀπέσβεσεν ὁ
πλοῦτος, νὰ προσέλθουν ἀρωγοὶ εἰς τοὺς φυτοζωοῦντας αὐτοὺς
Ἐγιορείτας καλλιτέχνας, διὰ τῆς ἀγορᾶς διαφόρων ἐκ τῶν θαυ-
μασιῶν αὐτῶν ξυλογλυπτικῶν ἔργων.

Εἰσηγούμεθα εἰς τὴν Ἱερὰν Κοινότητα τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν
τόπου, ὅπως ἀναγράφουσα αὕτη κατ' ἔτος εἰς τὸν προϋπολογι-
σμὸν αὐτῆς ἀνάλογον κονδύλιον, προβαίνει ἐκάστοτε εἰς τὴν ἀ-
γορὰν τοιούτων ἔργων διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς αἴθουσαν, ἣτις θὰ
ἔπρεπε ν' ἀποτελέσῃ μίαν οὕτως εἰπεῖν ἐκθεσιν τῶν Ἐγιορειτι-
κῶν καλλιτεχνημάτων.

Ἐκ παραλλήλου προτρέπομεν τοὺς Ἐγιορείτας καλλιτέ-
χνας νὰ ἐπιδοθοῦν εἰς τὴν ἐκπόνησιν ἔργων ἐξ ἐτέρας τινὸς ὕλης
μεγαλυτέρας ἀντοχῆς τοῦ ξύλου, ἵνα μὴ τὰ κοπιαστικώτατα καλ-
λιτεχνήματά των καταστρέφονται ταχέως ὑπὸ τῶν ἐπηρειῶν τοῦ
χρόνου, τῆς ὑγρασίας κλπ.

Ἡ ἱερὰ τέχνη τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ δὲν
εὐρίσκεται ἤδη εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν ἐν Ἐγίῳ Ὄρει. Τὰ εἰς τὰς
βιβλιοθήκας εὐρισκόμενα πολυάριθμα μουσικὰ χειρόγραφα τῆς
ἀρχαίας μεθόδου δεικνύουν μέγαν τὸν ζῆλον τῶν παλαιῶν μο-
ναχῶν. Ζῆλος ἱερὸς καὶ ποικίλοι ἄλλοι λόγοι ἱκανοποιοῦντες τὸν
θεράποντα τῆς ἱερᾶς τέχνης, προδήλκυσαν εἰς αὐτὴν λογίους ἀν-
δρας εἰς ὁλόκληρον αὐτῶν τὸν βίον μοχθήσαντας ὑπὲρ αὐτῆς καὶ
διασώσαντας τὰ πατροπαράδοτα μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ καὶ
αὐτοκράτορες καὶ οἱ τὰ πρῶτα ἐν τῇ πολιτείᾳ φέροντες ἐθεώρουν
ἱερὰν καὶ εὐχάριστον ἐνασχόλησιν τὴν θεραπείαν τῆς ἱερᾶς ταύ-
της τέχνης, ἀλλ' ἡ σημερινὴ κατάστασις εἶναι τελείως διάφορος.
Οἱ Ψάλται ἀπαντῶνται πολυάριθμοι καὶ ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἐπε-

δίδονται ὁμαδικῶς εἰς τινὰ τέχνην αὕτη καταντᾶ εἰς ἀσφαλῆ παρακμήν. Ἡ μουσικὴ ἐξηυτελίσθη καὶ διέρχεται νῦν δυσχερὲς στάδιον. Πᾶς εἰσερχόμενος εἰς τὸν μοναχισμόν καὶ ἔχων ἔστω καὶ ἐλαχίστας γραμματικὰς γνώσεις, νομίζει καθήκον νὰ γίνῃ ψάλτης. Παραδίδεται τροχάδην τὸ ἀναστασιματάριον, χειρουβικά, κοινωνικά, δοξαστικά ταχέος χρόνου, ὀλίγας δοξολογίας καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἢ ἔτους χειραφετηθεὶς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου τοῦ ψάλτης. Τοιοῦτοτρόπως ἔχομεν ψάλτας νομίζοντας ὅτι δύνανται νὰ ψάλλουν ἐν χειρουβικόν εἰς οἶονδῆποτε ἤχον, ἐνῶ οὔτε πρακτικῶς τὰς ἰδιαιτέρας κλίμακας αὐτῶν παρεδόθησαν. Μένουν πάντοτε ὡς ἀφῆκεν αὐτοὺς ὁ διδάσκαλος. Πόθεν πηγάζει τοσαύτη ἐπιπολαιότης; Πῶς παρῆλθον ἐνεπιστρεπτὲ οἱ οἱ χρόνοι κατὰ τοὺς ὁποίους ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἀνεῦρεν εἰς Ἅγιον Ὁρος τὸ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ἀπωλεσθὲν ἐκκλησιαστικὸν ὕψος: (Ἄθως σ. 331). Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ χρόνος ὁ ἐπηρεάζων τὰ πάντα, αὐτὸς ἔθεσεν ὑπὸ δοκιμασίαν καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν, κυρίως ὅμως ἡ νεωτέρα μέθοδος ἡ καταστήσασα προσιτὴν τὴν τέχνην εἰς πάντα ἄνθρωπον, ἐνέσπειρε τὴν ἐπιπολαιότητα αὐτήν.

Οἱ μοναχοὶ ἀγαποῦν ὑπερβολικῶς τὴν μουσικὴν ἔχοντες αὐτὴν ἀχώριστον σύντροφον τῆς ζωῆς των διότι κατὰ τὸν θεῖον Δαμασκηνὸν «οὐδὲν γὰρ οὐδὲν οὕτως ἀνίστησι ψυχὴν καὶ πτεροῖ, καὶ τῆς γῆς ἀπαλλάττει καὶ τοῦ σώματος ἀπολύει δεσμῶν καὶ φιλοσοφεῖν ποιεῖ καὶ πάντων καταγελᾶν τῶν βιωτικῶν, ὡς μέλος συμφωνίας καὶ ῥυθμῷ συγκείμενον θεῖον ἄσμα.»

Ἡ ἡμετέρα μουσικὴ παρουσιάζει νῦν ἀξιοθρήνητον εἰκόνα εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας. Κυκεῶν ἀληθῆς ἐπικρατεῖ μεταξὺ τῶν ἱεροψαλτῶν καὶ μουσικολόγων εἰς τρόπον ὥστε νὰ εὐρισκώμεθα πρὸ μιᾶς διαρκοῦς κωμωδίας εἰς ὀλόκληρον τὸ Κράτος. Ἐνώπιον τῆς τοιαύτης καταστάσεως νομίζομεν ὅτι αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ αἱ παντὸς ἐτέρου ἀρμοδιώτεραι πρέπει διὰ παντὸς τρόπου νὰ φροντίσουν διὰ τὴν διόρθωσιν καὶ ἀνόρθωσιν τῆς μουσικῆς.

Πρέπει νὰ σταματίσῃ ἀμέσως ὁ ἐκφυλισμὸς αὐτὸς τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς διότι κατὰ τὸν ἰσπανὸν Καστιλλὰρ «οὐδὲν μεγαλύτερον σημεῖον καταπτώσεως, οὐδὲ ἀσφαλέστερον σύμπτωμα

παρακμῆς λαοῦ τινός ἢ ἡ καταφρόνησις τοῦ πατρίου ἰδιώματος... δι' οὗ ἡ ψυχὴ τοῦ ἔθνους ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν μεταβιβάζεται...»
 Ἔως μελετηθῆ τὸ ζήτημα μετ' ἐνδιαφέροντος.

Ἐπίσης ἄς μελετηθοῦν οἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μεγάλοι βυζαντινοὶ χοροὶ, τῶν ὁποίων ἡ ἀρχιτεκτονικὴ διδάσκει ὅτι ἐγένοντο χάριν τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς ἡμετέρας μουσικῆς, ἣτις ἠλεκτρίσασα τὰ πρὸς βορρᾶν ἔθνη, ἤδη φυτοζωεῖ μονολογουμένη ὑφ' ἐνὸς μόνου ψάλτου ἰσταμένου εἰς τινὰ αὐτῶν ἄκραν.

Οἱ ψάλται εὐρίσκοντες στάδιον ἀξιόλογον νὰ ἐπιδίδωνται εἰς αὐτὸ μετὰ πόθου, διὰ δὲ τῶν χορῶν θὰ πραγματοποιηθῆ ἡ ἐνοποίησης καὶ ἡ ὁμοιομορφία τοῦ ὕφους τῆς πολυδαιδάλου καὶ ἡδυμόλου ἡμῶν μουσικῆς, τὸ ὁποῖον σπουδαίως θέλει ἐπιδράσει ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν φρονήματος καὶ ἡθους.

Τῶν μακρῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἀκολουθιῶν, ἡ μουσικὴ εἶναι ἡ ζωὴ, ὡς εἶναι ἡ τροφή εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται εἰς τοὺς Ἁγιορείτας νὰ μεριμνήσουν περὶ τοῦ σπουδαιότητος τούτου ἐθνικοῦ ἡμῶν γνωρίσματος τὸ ὁποῖον εἶναι συνδεδεμένον ἀρρήκτως μετὰ τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας, γλώσσης καὶ ἱστορίας.

Ἐλάχιστον ἀσχολοῦνται οἱ μοναχοὶ εἰς τὴν ὑποδηματοποιίαν καὶ τὴν τριχοπλεκτικὴν ἐκ τῆς ὁποίας κατασκευάζουν σάκκους κλπ. Ὡσαύτως εἰς τὴν βιβλιοδετικὴν, σκουφοπλεκτικὴν καὶ φανελλοποιίαν ὡς καὶ τὴν χρυσοχοίαν.

Παλαιότερον ἡσχολοῦντο εἰς τὴν ἐξαγωγὴν διαφόρων αἰθερίων ἐλαίων, τὴν χαλκογραφίαν καὶ τὴν ὠρολογιοποιίαν. Τῆς τελευταίας ταύτης ἐκλειψάσης πρὸ 50ετίας σώζονται ἀκόμη προΐόντα τινὰ ἅτινα εἶναι τὰ γνωστὰ ἁγιορείτικα ὠρολόγια, ἀκομψα μὲν ἀλλὰ δύνανται τις νὰ εἶπη τὰ στερεώτερα τοῦ κόσμου.

Τὰ μοναστήρια ἀπετέλεσαν ἐκπαλαί τὰ μονήρη κρυσφύγετα, τὰ ἥρεμα, τὰ ἡσύχια ἐντευκτήρια, τὰ κέντρα τοῦ ἐξίλασμοῦ καὶ τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως πρὸς τὸν Θεόν.

Ὁ Ἴταλὸς καλλιτέχνης, ζωγράφος καὶ λογοτέχνης, Φουρτουνάτο ΠΕΡΙΛΛΑ, ἐπισκεφθεὶς ἐν ἔτει 1927 τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ παραμείνας ἐπ' ἄρκετὸν εἰς τὰς Ἱερὰς αὐτοῦ Μονὰς, ἐξέδωκεν εἰς ἐπιμελημένην, καλλιτεχνικὴν, ἰταλικὴν καὶ γαλλικὴν, ἔκδοσιν ἐν Λεύκωμα περὶ Ἁγίου Ὄρους, εἰς τὸ ὁποῖον, ἐκτὸς τῶν δώδεκα καλλιτεχνικῶν ἰδιοχειρῶν ὑδατογραφιῶν του καὶ πλήθους ἰχνογραφημάτων καὶ φωτογραφιῶν, περιέχει καὶ σύντομον ἱστορίαν τῶν ἱερῶν αὐτοῦ Μονῶν, τῶν βιβλιοθηκῶν των καὶ τῶν καλλιτεχνικῶν αὐτῶν θησαυρῶν.

Μολονότι ὁ καθολικὸς οὗτος τὸ θρησκευμα καλλιτέχνης δὲν κατώρθωσε εἰς πολλὰ σημεῖα τῆς συγγραφῆς του νὰ ἀρθῇ ὑπεράνω τοῦ μισαλοδόξου πνεύματος καὶ τῆς κατὰ τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ προκαταλήψεως, ἐν τούτοις παρατηρήσεις τινὲς αὐτοῦ, ἰδίᾳ ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ ἔργου του, περὶ τῆς ἀξιωματικοῦ τεχνοτροπίας, τὴν ὁποίαν ἀκολουθοῦν ἅπαντες σχεδὸν οἱ σημερινοὶ Ἁγιορεῖται καλλιτέχνη, εἰνε λίαν εὖστοχοι καὶ ἐπίκαιροι μὲ τὸ εἰς τὰς προηγουμένας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιευόμενον ἄρθρον μας περὶ ἀγιορειτικῆς καλλιτεχνίας.

Ὁ ἐν λόγῳ καλλιτέχνης, καίτοι ἐκπρόσωπος τοῦ καθολικοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος καὶ τῆς δυτικῆς καλλιτεχνικῆς νοοτροπίας, ἐν τούτοις ὁμολογεῖ ἑαυτὸν ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ εἰς πολλὰ σημεῖα τοῦ ἔργου του, θαυμαστὴν καὶ λάτρην τῆς ὀρθοδόξου βυζαντινῆς ἀγιολογικῆς τεχνοτροπίας καὶ ἀπορεῖ καὶ ἐξίσταται διὰ τὸ παραδόξον φαινόμενον, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ ἐπιζῶντες πνευματικοὶ ἀπόγονοι τοῦ καταλυθέντος Βυζαντίου, ἦτοι οἱ σημερινοὶ ἀγιορεῖται καλλιτέχνη, ἐγκαταλείψαντες τοὺς θεοπνεύστους κανόνας καὶ τὰ πνευματικὰ κριτήρια τῆς τεχνοτροπίας ταύτης, τῆς μόνης γνησίως, ἀληθῶς καὶ ἀναλλοιώτως ἐκφραζούσης τὰς καλλιτεχνικὰς ἀνατάσεις τοῦ θρησκευόντος καλλιτέχνου, ἐτράπησαν ἐπὶ τὰς μεθόδους τῆς ρεαλιστικῆς θρησκευτικῆς καλλιτεχνίας, τῆς ἀποτελειομένης καὶ κολακευοῦσης τὰ ἀβαθέστερα αἰσθητικὰ γούστα τοῦ λαοῦ.

Παραθέτομεν εὐθὺς κατωτέρω ἐν μεταφράσει καὶ ἄνευ ἐτέρου σχολίου, χαρακτηριστικὸν ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ ἔργου. (*)

(*) Εἰς τοὺς σεβαστοὺς καὶ ἐν Χῳ ἀγαπητοὺς Ἁγιορεῖτας καλλιτέχνας συνιστῶμεν θερμῶς τὴν προσεκτικὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐτέρου τινός, σχετικοῦ μὲ τὴν ἀγιογραφίαν, ἔργου τοῦ κ. Λεωνίδα ΟΥΣΠΙΕΝΣΚΗ Καθηγητοῦ τῆς Εἰκονογραφίας εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Ρωσικὸν Ἰνστιτούτον τῆς Γαλλίας, ἐπιγραφόμενον «Η ΕΙΚΟΝΑ» καὶ τὸ ὁποῖον ἐξέδωκεν ἐσχάτως εἰς εὐληπτον ἑλληνικὴν μετάφρασιν ὁ Ἑλληὴν ἀγιογράφος καὶ θερμὸς φίλος τοῦ Ἁγ. Ὄρους, ἐκδότης δὲ τοῦ περιοδικοῦ «ΚΙΒΩΤΟΣ» κ. Φώτ. Κόντογλου.

Τὸ μικρὸν τοῦτο βιβλίον ἀποτελεῖ μίαν ἐξαιρετικὴν συμβολὴν εἰς τὴν κατανοήσιν τοῦ πνευματικοῦ κάλλους, τὸ ὁποῖον ἐγκρύπτεται εἰς τὰ ἀγιολογικὰ ἔργα τῆς Βυζαντινῆς τεχνοτροπίας.

Οὕτω πως βλέπομεν νὰ ὁμολογηταὶ δι' αὐθεντικῶν γραφίδων, τόσον ἀπὸ δυσμῶν (ΠΕΡΙΛΛΑ) ὅσον καὶ ἀπὸ ἀνατολῶν (ΟΥΣΠΙΕΝΣΚΗ) ὅτι ἡ βυζαντινὴ ἀγιολογικὴ τέχνη εἶναι ἡ μόνη ἀληθὴς τέχνη τῶν θρησκευόντων καλλιτεχνῶν.

«..... Ἐνας ἄλλος κίνδυνος, ἐσωτερικός, ἀπειλεῖ τὸν Ἄθω: ἡ ρωσικὴ Σχολὴ ζωγραφικῆς. Ὡ, πῶς παραδίδεται οὗτος εἰς τὰ νωθρὰ κύματα τοῦ σχεδίου τῆς, εἰς τὴν κακοφωνίαν τῶν σκληρῶν χρωματικῶν κλιμάκων, καὶ πρὸ παντὸς εἰς τὴν παγερὰν ἐκφρασιν τῶν εἰκόνων τῆς, ἔστω καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι προορίζονται αὐταὶ δι' ἐμπορικὴν ἐξαγωγὴν, τοῦτο βεβαίως εἶναι ζήτημα γούστου τῶν «καλλιτεχνῶν» καὶ τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκείθεν τοῦ Ὁκεανοῦ πελατῶν ταν' πλὴν ὅμως ἢ σκέψις ὅτι πρέπει νὰ ἀντικατασταθῶσι αἱ πρὸς ἐπισκευὴν καὶ ἀποκατάστασιν νωπογραφίαι (fresques) διὰ τῶν φρικτῶν τούτων ἐλαιογραφίων, ἀποτελεῖ ἓνα ἐγκλημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπρεπε νὰ προκαλέσῃ τὰς παγκοσμίους διαμαρτυρίας.

Δὲν παρήλθεν εἰσέτι πολὺς χρόνος, ἀφ' ὅτου ἐξηκολούθουν ἀκόμη νὰ σέβωνται τὰς παλαιὰς μεθόδους καλλιτεχνικῆς ἐκφράσεως (βλέπε ναὸν Βατοπεδίου). Ἴδετε ὅμως σήμερον τὰς φρικταλέτητας τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου εἰς τὴν Μονὴν Ξενοφώντος.

Ἄδελφοὶ Ἰωσαφαῖοι, ἀδελφοὶ Δαηηλαῖοι τῶν Κατουνακίων, καλοὶ μου φίλοι, καὶ σεῖς οἱ ἄλλοι, οἱ ἀνώνυμοι ἀγιογράφοι! Ἄναλάβατε λοιπὸν τὸ ἔργον τῶν διασῆμων προκατόχων σας. Γίνετε θεματοφύλακες τῆς μεγάλης βυζαντινῆς παραδόσεως τῶν Πανσελήνων, τῶν Θεοφαναίων, τῶν Ἀνδρονίκων! Ἀντιγράψατε τὰς ὠραίας Πααγίας μὲ τὰς τόσον γλυκείας καὶ σκεπτικὰς μορφάς: Ποῖος μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν δὲν θὰ ἤθελε νὰ ἀποκτήσῃ μιαν τοιαύτην εἰκόνα;

Καὶ σεῖς καλλιτέχνη τῆς ξυλογλυπτικῆς, ἀφήσατε πλέον τοὺς φρικτοὺς αὐτοὺς χαρτοκόπτας, καὶ τὰ ξύλινα κουταλοπήρουνα' ἀντιγράψατε ἐπάνω εἰς τὰ ὠραία σας ξύλα τῆς ἐληῆς καὶ λεμονιάς, τοὺς θαναμασίους σταυροὺς, τοὺς ὑπερόχους σιγατίτας καὶ τὰ ἀνάγλυφα, τὰ ὁποῖα τόσον πλουσίως σας προσφέρονται' ἀντιγράψατε κάποιον τμήμα αὐτῶν τῶν ἐξαισίων διακοσμητικῶν περιθωρίων τῶν εὐαγγελιακῶν ἐπιτίτλων. Δὲν μοῦ εἶχате εἰπῆ ὅτι θὰ ἠμπορούσατε νὰ ἀντιγράψατε ὅλα; Καὶ σὰς πιστεύω, ἐγὼ ὅστις εἶδον ἐν τῇ πράξει τὴν ἐπιτηδειότητά σας καὶ τὴν ὑπομονὴν σας.

Ἐφ' ὅσον εἴσθε οἱ ἐπιζῶντες μιᾶς νεκρᾶς — ἀπὸ τῆς μουσουλμανικῆς κατακτῆσεως — ἐποχῆς' ἐφ' ὅσον ἀκολουθεῖτε τοὺς αὐτοὺς παλαιοὺς αὐστηροὺς μοναστικοὺς κανόνας, τὰς αὐτὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας, τὴν αὐτὴν μουσικὴν' ἐφ' ὅσον καὶ αὐτὴ ἡ φύσις διατηρεῖ εἰς τὸν τόπον σας ἀναλλοιώτους τὰς αὐτὰς θεσπεσίους καλλονάς, ΔΙΑΤΙ ΤΑΧΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ἢ ΚΑΤΑΠΤΩΣΙΣ Τῶν καλλιτεχνῶν σας νὰ ἀποσπᾶ τόσον σκαιῶς ἀπὸ τὸ ὄνειρόν των, ἐκείνους οἵτινες εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ διασχίσωσι τὴν θαυμασίαν χώραν σας; Καὶ θὰ ἐπεθύμουν πολὺ ὅπως, τὰ παράπονα ταῦτα ἐνὸς ταπεινοῦ θεράποντος τοῦ Ὁραίου, ἐφθάνον μέχρι τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, εἰς τρόπον ὥστε ἢ ἐλαχίστη αὐτή, μεινότης τῆς Ἀθωῆτιδος Δημοκρατίας νὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Τέχνης καὶ τοῦ ζωηροῦ παγκοσμίου ἐνδιαφέροντος.....»

ΕΚ ΤΩΝ ΘΗΣΑΥΡΩΝ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

(Εἰς τὴν νεοελληνικὴν ἀπόδοσιν)

Διὰ δύο λόγους πρέπει νὰ μακαρίζωμεν καὶ θαυμάζωμεν τοὺς Ἀγίους ἄνδρας τῆς Παλ. Διαθήκης, πρῶτον διότι τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας των εἶχον στηρίζει εἰς τὰς ἀγίας εὐχὰς αὐτῶν, τὰς ὁποίας ἀνέπεμπον εἰς τὸν Θεὸν κατὰ τὴν προσευχὴν καὶ δεύτερον, διότι διαφυλάξαντες διὰ τῶν συγγραφῶν αὐτῶν τοὺς ὕμνους καὶ τὴν λατρείαν τὰς ὁποίας μὲ χαρὰν καὶ φόβον προσέφερον εἰς τὸν Θεόν, εἰς ἡμᾶς ἐκληροδότησαν τὸν ἰδικόν των θησαυρὸν διὰ νὰ κατορθώσωσι νὰ προσελκύσωσι εἰς τὸν ἰδικόν των ζῆλον τοὺς μεταγενεστέρους. Διότι πρέπει οἱ μαθηταὶ νὰ μιμῶνται τὸν χαρακτῆρα τοῦ διδασκάλου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν προφητῶν δηλ. οἱ χριστιανοὶ νὰ μιμῶμεθα τὴν ἀρετὴν ἐκείνων, διὰ νὰ περνῶμεν ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς μας μὲ τὶς προσευχάς, τὴν λατρεία πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν μελέτην περὶ Θεοῦ, θεωροῦντες τοῦτο, δηλ. τὸ νὰ προσευχώμεθα εἰς τὸν Θεὸν μὲ καθαρὴ καὶ ἀδιάφθορο ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ψυχὴ, ζῶν ἀληθινὴν, ὑγίαν καὶ πλοῦτον καὶ τὸ ὕψιστον τῶν ἀγαθῶν. Διότι ὅπως εἰς τὸ σῶμα φῶς εἶναι ὁ ἥλιος ἔτσι καὶ φῶς στὴν ψυχὴ εἶναι ἡ προσευχὴ. Ἐὰν λοιπὸν εἰς τὸν τυφλὸν τὸ νὰ μὴ βλέπη τὸν ἥλιο εἶναι μεγάλη ζημία, πόσο μεγάλη ζημία εἶναι εἰς τὸν χριστιανὸν τὸ νὰ μὴ προσεύχεται τακτικὰ καὶ διὰ τῆς προσευχῆς τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν ψυχὴν του νὰ συναθροίξῃ; Ἀλλὰ ποῶς δὲν θὰ ἐκπλαγῆ καὶ δὲν θὰ θαυμάσῃ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὴν ὁποίαν φανερῶνει εἰς ἡμᾶς μὲ τὸ νὰ μᾶς χαρίσῃ τόσον μεγάλην τιμὴν, ὥστε νὰ μᾶς ἀξιῶσῃ νὰ προσευχώμεθα καὶ νὰ συνομιλῶμεν μαζί του; Διότι ἀληθινὰ μὲ τὸν Θεὸν συνομιλοῦμεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐνούμεθα μὲ τοὺς ἀγγέλους καὶ φαινόμεθα ὅτι πολὺ ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὴν ἄλογο καὶ ὕλικὴν φύσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶμεν. Διότι ἡ προσευχὴ εἶναι κατ' ἔξοχὴν ἔργον τῶν ἀγγέλων καὶ ὑπερβαίνει τὴν

ἀξίαν ἐκείνων, ἐὰν βεβαίως ἀνώτερον ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν ἀγγέλων εἶναι ἢ προσευχή. Καὶ ὅτι μὲν ἀνώτερον ἔργον εἶναι ἢ προσευχὴ ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν ἀγγέλων, οἱ ἄγγελοι διδάσκουν τοῦτο εἰς ἡμᾶς διότι μὲ πολὺ φόβος προσεύχονται, δίδοντες μὲ αὐτὸ νὰ ἐννοήσωμεν καλὰ ὅτι πρέπει ὅταν πλησιάζωμεν τὸν Θεὸν διὰ τῆς προσευχῆς νὰ δοκιμάζωμεν αἰσθημάτων χαρᾶς καὶ φόβου· φόβου μὲν μήπως φανῶμεν ἀνάξιοι τῆς προσευχῆς, χαρᾶς δὲ διὰ τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς, διότι τόσον μεγάλου καὶ τέτοιας λογῆς προνομίου ἀξιώθηκε τὸ θνητὸν γένος τῶν ἀνθρώπων, ὥστε συνεχῶς νὰ ἀπολαμβάνη θείας συνομιλίας, διὰ τῆς ὁποίας παύομεν νὰ εἴμεθα θνητοὶ καὶ πρόσκαιροὶ διότι ἐκ φύσεως εἴμεθα θνητοί, διὰ τῆς συνομιλίας ὅμως πρὸς τὸν Θεὸν γινόμεθα ἀθάνατοι. Εἶναι φυσικὸν δὲ ὁ συνομιλῶν μετὰ τοῦ Θεοῦ νὰ γίνεται ἀνώτερος τοῦ θανάτου καὶ κάθε φθορᾶς. Καὶ ὅπως εἶναι φυσικὸν καὶ ἀναγκαῖον, ἐκεῖνος ποὺ ἀπολαμβάνει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, νὰ φεύγη μακρὰ ἀπὸ τὸ σκότος, ἔτσι εἶναι φυσικὸν καὶ ἐκεῖνος ποὺ ἀπολαμβάνει τὴν θείαν συνομιλίαν (δηλ. προσεύχεται) νὰ μὴ εἶναι πλέον θνητός, ἀλλὰ ἀθάνατος, ἐπειδὴ μὲ τὸ ὕψος τῆς τιμῆς τῆς προσευχῆς μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀθανασίαν. Διότι ἐκεῖνοι ποὺ συνομιλοῦν μὲ τοὺς βασιλεῖς καὶ ἀπολαμβάνουν τῆς τιμῆς ἐκείνων (τῶν βασιλέων) ἀδύνατον εἶνε νὰ εἶνε πτωχοί, πολὺ περισσότερον εἶναι ἀδύνατον ἐκεῖνοι ποὺ προσεύχονται καὶ συνομιλοῦν μὲ τὸν Θεὸν νὰ ἔχουν θνητὴ ψυχὴ. Θάνατος δηλ. ψυχῆς εἶναι ἡ ἀσέβεια καὶ ὁ παράνομος βίος· λοιπὸν καὶ ζωὴ τῆς ψυχῆς εἶναι ἡ λατρεία πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὁ ἀρμόζων πρὸς τὴν λατρείαν βίος. Βίον δὲ ἐνάρετον καὶ ἀρμόζοντα εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ ἢ προσευχὴ δημιουργεῖ καὶ ὡς θησαυρὸν συναθροίζει μὲ θαυμαστὸν τρόπον εἰς τὰς ψυχὰς μας. Διότι εἴτε καὶ ζῆ παρθενικὸν βίον, εἴτε φιλοτιμεῖται νὰ ζῆ σώφρονα ἔγγαμον βίον, εἴτε νὰ εἶναι κύριος τῆς οὐγῆς καὶ νὰ περνᾷ τὴν ζωὴν του μὲ πραότητα, εἴτε νὰ εἶναι καθαρὸς ἀπὸ τὸν φθόνον, εἴτε νὰ κάμνη ἄλλην τινὰ πράξιν ποὺ ἀρμόζει εἰς τοὺς χριστιανούς, ὅταν ἢ προσευχὴ προηγεῖται εἰς ὅλα αὐτὰ καὶ τρόπον τινὰ παρασκευάζει τὸν δρόμον τῆς ἐναρέτου ζωῆς, ὁ χριστιανὸς οὗτος χωρὶς κόπον καὶ μὲ εὐκολίαν θὰ ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς. Ἐπειδὴ εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον ἐκεῖνοι ποὺ ζητοῦν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ εἶναι ἐγ-

κρατεῖς εἰς ὅλα, ἐνάρετοι, προῶοι καὶ μὲ ἀγαθὰς διαθέσεις νὰ μὴ ἐπιτύχωσι καὶ λάβωσι παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ αἴτημα τῆς προσευχῆς των. Διότι λέγει ὁ Κύριος εἰς τὸ εὐαγγέλιον (Ματθ. ζ. 7) «νὰ ζητήτε ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ θὰ δοθῆ εἰς σᾶς αὐτὸ πὸν ζητεῖται, ἄρκεῖ νὰ μὴ εἶναι ἄτοπον ἢ ἐπιβλαβὲς σὲ σᾶς· γυρεύετε νὰ εὕρητε τὸ ζητούμενον καὶ θὰ τὸ εὔρετε, ἐφ' ὅσον σᾶς εἶναι ὠφέλιμον. Κτυπαῖτε τὴν θύραν τῆς θείας προστασίας καὶ θὰ σᾶς ἀνοιχθῆ. Διότι καθένας ποῦ ζητεῖ παρὰ τοῦ Θεοῦ λαμβάνει. Καὶ καθένας πὸν γυρεύει εὕρισκει. Καὶ καθένας πὸν κτυπᾷ τὴν θύραν τῆς θείας προστασίας θὰ ἀνοιχθῆ αὐτῆ.» Καὶ εἰς ἄλλο μέρος (Ματθ. ζ' 9—11) «Ποιὸς ἄνθρωπος ἀπὸ σᾶς, πὸν θὰ τὸν ζητήσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἄρτου εἶναι δυνατὸν νὰ τοῦ δώσῃ λίθον ἀντὶ ἄρτου; Καὶ ἂν τοῦ ζητήσῃ ψάρι, μήπως θὰ τοῦ δώσῃ φεῖδι ἀντὶ ψαριοῦ; Ἐὰν λοιπὸν σεῖς, καίτοι εἰσθε ἀτελεῖς καὶ διεφθαρμένοι ἀπὸ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα γνωρίζετε νὰ δίδετε ὠφέλιμα πράγματα εἰς τὰ τέκνα σας, πόσο μᾶλλον ὁ Πατὴρ σας ὁ οὐράνιος, πὸν εἶναι γεμάτος ἀγαθότητα, θὰ δώσῃ καλὰ καὶ ὠφέλιμα εἰς ἐκείνους πὸν ζητοῦν;» Μὲ τέτοιους λόγους καὶ ἐλπίδας παρακινεῖ ἡμᾶς πρὸς τὴν προσευχὴν ὁ Κύριος τῶν ὄλων μας. Ἡμεῖς δὲ πρέπει, συμμορφωνόμενοι μὲ τὴν θείαν ταύτην ἐντολήν, νὰ περνοῦμε τὴν ζωὴν μας πάντοτε μὲ ὕμνους πρὸς τὸν Θεὸν καὶ προσευχὰς καὶ νὰ εἴμεθα τρόπον τινὰ στενωτέρου προσκολλημένοι μὲ τὴν λατρείαν πρὸς τὸν Θεὸν παρὰ μὲ τὴν ψυχὴν μας. Δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ζῶμεν ζωὴν πὸν ἀρμύζει εἰς τὸν λογικὸν ἄνθρωπον. Ἐκεῖνος δηλ. ὁ ὁποῖος δὲν προσεύχεται πρὸς τὸν Θεόν, οὔτε ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπολαμβάνῃ συνεχῶς τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ συνομιλίας, ἣ ὁποία γίνεται διὰ τῆς προσευχῆς, εἶναι νεκρὸς καὶ χωρὶς ψυχὴ καὶ δὲν ἔχει φρόνησιν (λογικόν). Διότι αὐτὸ εἶναι τὸ διακριτικὸν γνώρισμα τῆς ὑπερβολικῆς παραφροσύνης πὸν τὸν κατέχει, τὸ νὰ μὴ ἐννοῆ καλὰ τὸ ὕψος τῆς τιμῆς εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβιβάζει ἢ προσευχὴ, μήτε νὰ ἀγαπᾷ τὴν προσευχὴν, μήτε νὰ θεωρῆ ὅτι εἶναι θάνατος τῆς ψυχῆς του τὸ νὰ μὴ προσκυνῆ διὰ τῆς προσευχῆς τὸν Θεόν. Διότι, φρονῶ, ὅτι καθὼς τὸ σῶμα μας, ὅταν τὸ ἐγκαταλείψῃ διὰ τοῦ θανάτου ἢ

ψυχὴ εἶναι νεκρὸν καὶ διὰ τῆς ἐπακολουθούσης ἀποσυνθέσεως γίνεται βρωμερόν, ἔτσι καὶ ἡ ψυχὴ ἢ ὁποῖα δὲν κινεῖται εἰς προ-

σευχήν καὶ ἐγκατέλειψε ταύτην εἶναι νεκρὰ σὲ κάθε καλὸν ἔργον καὶ δυστυχῆς καὶ βρωμερῆ. Ἄλλ' ὅμως, τὸ ὅτι πρέπει νὰ θεωροῦμεν πικρότερον καὶ χειρότερον ἀπὸ κάθε θάνατον τὸ νὰ στερηθῶμεν τῆς προσευχῆς, διδάσκει ἡμᾶς σαφῶς τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου προφήτου Δανιήλ, ὁ ὁποῖος ἐπροτίμησε καλλίτερα νὰ ἀποθάνῃ παρὰ τρεῖς μόνον ἡμέρας (1) νὰ στερηθῆ τῆς προσευχῆς. Διότι ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν δὲν διέταξεν αὐτὸν νὰ ἀρνηθῆ τὸν Θεόν, ἀλλὰ νὰ μὴ προσευχηθῆ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. Χωρὶς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθῃ κάτι καλὸν εἰς τὴν ψυχὴν μας. Ἡ βοήθεια καὶ συνεργεία τοῦ Θεοῦ ἐνώνεται μὲ τοὺς κόπους ποὺ κάνομεν, διὰ τὰ καλὰ καὶ κάμνει ἐλαφρὰς ταύτας, ὅταν μᾶς ἴδῃ νὰ ἀγαπῶμεν τὴν προσευχήν, νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν συνεχῶς καὶ νὰ περιμένωμεν νὰ κατέλθουν ἀπὸ τὸν Θεὸν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ὠφέλιμα. Ὅταν λοιπὸν ἴδω κάποιον νὰ μὴ ἀγαπᾷ τὴν προσευχήν οὔτε νὰ ἔχῃ θερμὴν ἀφοσίωσιν εἰς αὐτὴν ὁ τοιοῦτος εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ἔχει κανένα εὐγενὲς αἶσθημα στὴ ψυχὴ του. Ὅταν ὅμως ἴδω κάποιον ὅτι δὲν χορταίνει νὰ λαμβάνῃ μέρος στὴ λατρεία πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ θεωρῆ πολὺ μεγάλη ζημία τὸ νὰ μὴ προσεύχεται διαρκῶς, συμπεραίνω ὅτι ὁ τοιοῦτος εἶναι ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ ἀσφαλῶς ἀσκεῖ κάθε ἀρετὴν. Διότι ἐὰν τὸ πῶς ἐνδύεται κανεὶς, πῶς περιπατεῖ καὶ πῶς γελᾷ, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα εἶναι σημεῖον τι ἄνθρωπος εἶναι, πολὺ περισσότερον ἢ ἀγάπη στὴν προσευχὴ καὶ τὴν λατρεία ποὺ ἔχει ἕνας εἶναι σημεῖον ὅτι ἔχει ὀλοκληρωμένην ἀγιότητα καὶ σὰν φόρεμα πνευματικὸν καὶ θεῖον ἢ προσευχὴ πολλὴν ὠραιότητα καὶ σύννεσιν δίδει εἰς τὴν διάνοιαν ἡμῶν καὶ ὀυθμίζει ὅπως πρέπει τὴν συμπεριφορὰν μας καὶ δὲν ἀφίνει νὰ κυριαρχήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν μας τίποτε τὸ ἐφάμαρτον καὶ ἄτοπον ἐπὶ πλέον μᾶς πείθει νὰ σεβώμεθα τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀπ' αὐτοῦ τιμὴν νὰ ἐπιδιώκωμεν, κάθε ἀπάτην τοῦ διαβόλου νὰ ἀποφεύγωμεν, διώχνουσα τοὺς αἰσχροὺς λογισμοὺς ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας καὶ γεμίζουσα τὴν ψυχὴν καθ' ἑνὸς ἀπὸ εὐγενῆ καὶ ὑψηλόφρονα αἰσθήματα ποὺ φέρει ἢ ἐκ τῆς ἀρετῆς προερχομένη ψυχικὴ εὐχαρίστησις. Διότι μόνον αὐτὴ ἢ εὐγενὴς ὑπερηφάνεια ἀρμόζει εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Χριστοῦ δηλαδὴ τὸ νὰ μὴ εἶναι δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ ἐλεύθεροι εἰς τὴν ψυχὴν ἀπὸ αὐτὴν καὶ καθαροὶ ἠθικῶς εἰς τὸν βίον τους.

Ὅτι μὲν λοιπὸν εἶναι τελείως ἀδύνατον χωρὶς τὴν προσευχὴν νὰ ζῆ κανεὶς ἐνάρετον βίον νομίζω ὅτι, ἀπὸ ὅσα εἶπομεν, εἶναι φανερόν εἰς ὅλους. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν κανεὶς νὰ ἀσκήσῃ τὴν ἀρετὴν μὴ πλησιάζων καὶ πίπτων ἐμπρὸς τακτικὰ διὰ τῆς προσευχῆς εἰς ἐκεῖνον ὃ ὁποῖος χαρίζει ταύτην δηλ. τὸν Θεόν; Πῶς δὲ κανεὶς θὰ ἔχη τὴν ἐπιθυμίαν νὰ εἶναι ἐγκρατὴς καὶ γενικῶς ἐνάρετος, ὅταν δὲν συνομιλῇ μὲ εὐχαρίστησιν (μὲ τὴν προσευχὴν) μὲ ἐκεῖνον ὃ ὁποῖος ἔχει τὴν ἀπαίτησιν ἀπὸ ἡμᾶς νὰ εἴμεθα τέτοιοι δηλ. ἐνάρετοι;

Ἐπιθυμῶ δὲ νὰ κάμω γνωστὸν δι' ὀλίγων, ὅτι αἱ προσευχαὶ καὶ ὅταν ἀκόμη εἴμεθα γεμάτοι ἀπὸ ἁμαρτίας πολὺ γρήγορα μᾶς καθαρίζουν. Καὶ ἀληθινὰ τί ἡμπορεῖ νὰ γίνῃ ἀνώτερο καὶ ἱερώτερο ἀπὸ τὴν προσευχὴν ἀφοῦ αὕτη εἶναι σὰν φάρμακον ποὺ δίδει τὴν ὑγίαν (ἄφεισιν) εἰς τὶς ἄρρωστες ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ψυχές; Οἱ Νινευῖται δὲν εἶναι οἱ πρῶτοι ποὺ ἔλαβον ἄφεισιν ἁμαρτιῶν διὰ τῆς προσευχῆς; (2) Διότι ὅταν κατέλαβεν αὐτοὺς (τοὺς Νινευίτας) ἡ προσευχή, τοὺς μετέβαλεν ἀπὸ ἁμαρτωλοῦς εἰς δικαίους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἣ ὁποία ἦτο συνηθισμένη νὰ συζῆ μὲ ἀκολασία, πονηρία καὶ παράνομον βίον, διώρθωσε γρήγορα εἰς ἐνάρετον πόλιν, δεῖξασα μὲ τὴν μεταβολὴν αὐτὴν ὅτι ἔχει μεγαλύτερη δύναμι καὶ ἀπὸ τὴν παλῆα συνήθεια, τῆς ὁποίας ὡς γνωστὸν ἡ ἐπίδρασις εἶναι μεγάλη καὶ τὴν ἔκαμε γεμάτη ἀπὸ νόμους τοῦ οὐρανοῦ, φέρουσα (ἡ προσευχή) μαζύ της ἐγκράτειαν, φιλανθρωπίαν, πραότητα καὶ φροντίδα διὰ τοὺς πτωχοὺς. Διότι δὲν ἀνέχεται νὰ κατοικῆ εἰς τὶς ψυχές τῶν ἀνθρώπων χωρὶς τὶς ἀνωτέρω ἀρετές, ἀλλὰ εἰς ὅποιαν ψυχὴν καὶ διάνοιαν κατοικήσῃ τὴν γεμίζει μὲ κάθε καλωσύνη διαπαιδαγωγοῦσα πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ ἐξοριζοῦσα ἀπὸ αὐτῆς τὴν ἁμαρτίαν. Τότε δὲ ποὺ ἔγινε ἡ μεταβολή, ἐὰν κανεὶς ποὺ ἐγνώριζε καλὰ προτιήτερα τὴν πόλιν (Νινευὴ) ἔμπαινε εἰς αὐτήν, δὲν θὰ τὴν ἀνεγνώριζε. Τόσο ξαφνικὰ καὶ ὀλοκληρωτικὰ μετεφέρθη ἀπὸ τὸν πρόστιχον βίον τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ἀρετὴν. Καθὼς δὲ ὅταν ἰδῆ κανεὶς μιὰ γυναῖκα, ποὺ ἐφοροῦσε προτιήτερα κουρέλια, τώρα εἶναι στολισμένη μὲ χρυσοῦφανα φορέματα, δὲν θὰ ἀναγνώρισῃ αὐτήν, ἔτσι καὶ ἐκεῖνος ποὺ ἐγνώριζεν ὅτι ἡ πόλις αὕτη πρῶτον ἦτο πτωχὴ ἀπὸ ἀρετῆς καὶ ἔρημη ἀπὸ πνευματικὸς θησαυροῦς, θ' ἀ-

γνοοῦσε ποία εἶναι ἢ ποία ἦτο ἢ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον μεγάλην μεταβολὴν ἐπέφευεν ἢ προσευχὴ ὡς πρὸς τὸν βίον καὶ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἐπανάφευεν εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἄλλ' ἀκόμη καὶ μία γυναῖκα, ἡ ὁποία εἶχε ζήσει εἰς τὴν διαφθορὰν καὶ ἀκολασίαν ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς της, ὅταν ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ Σωτῆρος καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὴν συγχωρήσῃ, εὔρε τὴν σωτηρίαν της. ⁽³⁾

Ἡ προσευχὴ δὲν μᾶς καθαρίζει μόνον ἀπὸ τὴς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ ἀπομακρύνει ἀπὸ ἡμᾶς μεγάλους κινδύνους. Μάλιστα ὁ προφήτης καὶ βασιλεὺς μαζὺ ὁ θαυμάσιος Δαυῖδ τοὺς πολλοὺς καὶ σκληροὺς πολέμους διὰ τῆς προσευχῆς κατώρθωσε νὰ ἀποφύγῃ καὶ τελικῶς νὰ κερδίσῃ, ἐπειδὴ τοῦτο μόνον τὸ ὄπλον ἔθετε μπροστὰ εἰς τὸν στρατὸν καὶ ἔτσι τοὺς ἔδιδε τὸ μέσον μὲ ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν νὰ κερδίζουσαν τὴν νίκη. Διότι οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς ἐστήριζον τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης εἰς τὸ ἐμπειροπόλεμον καὶ τὴν τέχνην τοῦ πολέμου τῶν στρατηγῶν των καὶ τὸ πλῆθος τῶν τοξοτῶν, ὀπλιτῶν καὶ ἰπέων, ὁ δὲ μέγας Δαυῖδ διὰ τῶν ἀγίων προσευχῶν τὸν στρατὸν του ὠχύρωνε καὶ ὠπλιζε, μὴ δίδων προσοχὴν εἰς τὰ ὑψηλὰ καὶ ὑπερήφανα σχέδια τῶν στρατηγῶν καὶ ταξιάρχων καὶ ἰπάρχων, οὔτε συλλέγων χρήματα διὰ τὸν στρατὸν, οὔτε κατασκευάζων ὄπλα, ἀλλὰ λαμβάνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὴν ἱερὰν πανοπλίαν τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς προσευχῆς, εἰς τὴν ὁποία καὶ ἐστήριζε τὰς ἐλπίδας του. Εἶναι δὲ ἀληθινὰ πανοπλία οὐράνιος καὶ ἡ θεία προσευχὴ καὶ μόνη αὐτὴ μπορεῖ νὰ προφυλάττῃ ἀπὸ κάθε κίνδυνον ἐκείνους ποὺ παρέδωκαν τὸν ἑαυτὸν τους εἰς τὸν Θεόν. Διότι τὴν δύναμιν τῶν ἰσχυρῶς ὠπλισμένων στρατευμάτων καὶ τὴν ἐπιστήμην τοῦ πολέμου καὶ τὴν πεῖραν καὶ εὐκνησίαν τῶν ἐλαφρῶς ὠπλισμένων (τοξοτῶν) καὶ ἡ προδοσία ἐξουδετερώνει καὶ ἡ κατασκοπία καὶ ἡ ἀνδρεία τῶν ἀντιπάλων καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἡ προσευχὴ ὅμως εἶναι ὄπλον ἀκαταμάχητον μέρος εἰς τὸ ὁποῖον προφυλάσσεται κανεὶς μὲ ἀσφάλειαν, ὄπλον τὸ ὁποῖον κατανικᾷ καὶ ἕναν στρατιώτην καὶ πολλὰς χιλιάδες. Καὶ ὁ Δαυῖδ ὁ θαυμάσιος τὸν φοβερόν ἐκείνον Γολιάθ, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐπιτίθετο μὲ δαιμονικὴν ὀρμὴν, οὐ μὲ ὄπλα, οὔτε μὲ ξίφη ἀλλὰ μὲ τὴν προσευχὴν κατενίκησε ⁽⁴⁾ Τόσον ἰσχυρὸν λοιπὸν ὄπλον εἶναι εἰς χεῖρας τῶν βασιλέων ἐν

καιρῷ μάχης ἢ προσευχῇ καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς μας χείρας ἐναντίον τῶν δαιμόνων. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας ἐνίκησεν ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ τῶν Περσῶν, μὴ ὀπλίσας καὶ παρατάξας στρατόν, ἀλλὰ μόνον προσευχὰς ἀντὶ στρατοῦ παρατάξας ἐναντίον τοῦ πλήθους τῶν ἀντιπάλων του. Μὲ τὴν προσευχὴν ὁ αὐτὸς Ἐζεκίας κατώρθωσε νὰ ἀποφύγη (προσωρινῶς) τὸν θάνατον μετὰ τῆς πρεπούσης εὐλαβείας παρακαλέσας τὸν Θεὸν καὶ ἔτσι μόνον ἢ προσευχῇ ἔκαμεν αὐτὸν νὰ ξαναζήσῃ. (5)

Καὶ ὅτι μὲν τὴν ψυχὴν, ἣ ὁποία ἔχει ἀμαρτήσῃ, ἢ προσευχῇ εὐκόλα καθαρίζει, διδάσκει ἀκόμα ἡμᾶς ὁ τελώνης, (6) ὁ ὁποῖος παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ συγχωρηθοῦν αἱ ἀμαρτίαι του καὶ συνεχωρήθησαν καὶ ὁ λεπρός, (7) ὁ ὁποῖος μόλις παρεκάλεσε τὸν Θεὸν ἀμέσως ἐκαθαρίσθη. Ἐὰν δὲ τὸ ἄρρωστον σῶμα ὁ Θεὸς διὰ τῆς προσευχῆς ἀμέσως ἐθεράπευσε, πολὺ περισσότερον μὲ τὴν μεγάλην του φιλανθρωπίαν θὰ κάμῃ κατὰ τὴν ἄρρωστη ψυχῇ, δηλ. θὰ συγχωρήσῃ τὰς ἀμαρτίας αὐτῆς, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἢ ἄρρώστεια τῆς ψυχῆς. Διότι ὅσον πολυτιμότερα ἀπὸ τὸ σῶμα εἶναι ἢ ψυχῇ, τόσον περισσότερον, εἶναι ἐπόμενον, νὰ δεικνύη φροντίδα ὁ Θεὸς δι' αὐτὴν ἀπὸ ὅσον δεικνύει διὰ τὸ φθαρτὸν σῶμα μας. Καὶ ἀναρίθμητα παραδείγματα ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης δύναται κανεῖς νὰ εὑρῇ δι' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἐὰν ἤθελε νὰ μετρήσῃ ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐσώθησαν σωματικῶς ἢ ψυχικῶς διὰ τῆς προσευχῆς.

Ἴσως ὅμως κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀδιαφόρους καὶ ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν ὄρεξι μὲ ἐπιμέλειαν καὶ προθυμίαν νὰ προσεύχωνται νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰ ἀνωτέρω μὲ τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ : «Δὲν θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἐκεῖνος ποὺ λέγει μὲ ἐπιμονὴν Κύριε Κύριε, ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κάμνει τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου ποὺ εἶναι εἰς τοὺς οὐρανοὺς». Φυσικὰ θὰ μεταχειρίζετο κανεῖς τοὺς λόγους τούτους, ἐὰν ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι μόνον ἢ προσευχῇ εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ σωθῇ ὁ ἄνθρωπος. Ἐπειδὴ δὲ φρονῶ ὅτι ἢ προσευχῇ εἶναι ἢ μεγαλυτέρα ἀρετὴ καὶ τὸ θεμέλιον καὶ ἢ ῥίζα τοῦ χριστιανικοῦ βίου, κανένας, ἔχων ὡς κίνητρον τὴν ἀμέλειάν του στὴ προσευχῇ νὰ μὴ μεταχειρισθῇ γὰρ νὰ στηριχθῇ τὴν ἀμέλειά του τοὺς λόγους τούτους τοῦ Κυρίου. Διότι οὔτε ἢ ἐγκράτεια (ἢ παρθενία) χωρὶς τὶς ἄλλες ἀρετὲς μπορεῖ

νά σώση κανένα, οὔτε ἡ φροντίδα γιὰ τοὺς πτωχοὺς, οὔτε ἡ ἐσωτερικὴ ἀγαθὴ διάθεση, οὔτε ἄλλη καμμία μόνη ἀπὸ τὶς βασικὲς ἀρετές, ἀλλὰ ὅλες πρέπει νὰ εὐρίσκωνται μαζὺ στὴν ψυχὴ μας. Ἡ προσευχὴ ὁμως σ'ἂν ρίζα καὶ θεμέλιον εἶναι ἡ βᾶσις. Καὶ καθὼς ἡ στερερότης τοῦ πλοίου καὶ τῆς οἰκίας ἐξαρθαῖται ἀπὸ τὴν βᾶσιν του, ἔτσι καὶ ἡ σταθερότης τοῦ πνευματικοῦ μας οἰκοδομήματος, ἡ πνευματικὴ μας προκοπὴ συγκρατεῖται καὶ ἐξαρθαῖται ἀπὸ τὴν προσευχὴν. Χωρὶς αὐτὴ τίποτε τὸ ἀγαθὸν καὶ σωτήριο δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ.

Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος συνεχῶς μᾶς προτρέπει καὶ λέγει: «Νὰ ἐπιμένετε εἰς τὴν προσευχὴν, νὰ ἀγρυπνῆτε εἰς αὐτὴν καὶ νὰ τὴν συνοδεύετε μὲ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν» (8) καὶ εἰς ἄλλο μέρος (9) «ἀδιαλείπτως καὶ ἀκατάπαυστα νὰ ἐπικοινωνῆτε πρὸς τὸν Θεὸν μὲ τὴν προσευχὴν καὶ εὐλαβῆ διάθεσιν. Διὰ κάθε τι νὰ εὐχαριστῆτε τὸν Θεόν, διότι αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πρὸς μᾶς τὸ ἐδίδαξεν ὁ Ἰησοῦς Χριστός». Καὶ ἄλλαχοῦ (10) «νὰ παρακαλῆτε τὸν Θεὸν μὲ πᾶν εἶδος προσευχῆς καὶ αἰτήσεως καὶ νὰ προσεύχεσθε εἰς κάθε καιρὸν μὲ τὸν φωτισμὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Νὰ ἐπιμένετε δὲ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔργον τῆς προσευχῆς καὶ νὰ εἰσθε ἀγρυπνοὶ μὲ κάθε δυνατὴν ἐμμονὴν καὶ δέησιν δι' ὅλους τοὺς χριστιανούς».

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ πολλὰς καὶ θεῖας προτροπὰς παρακινουῖσε ἡμᾶς συνεχῶς ὁ ἡγεμὼν τῶν Ἀποστόλων. Πρέπει λοιπόν, κατόπιν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ μὲ τὴν προσευχὴν νὰ περναῖμε ὅλην τὴν ζωὴν μας καὶ μὲ αὐτὴν νὰ ποτιζώμεν τὴν διάνοιάν μας. Λέγω δὲ τοῦτο, διότι ἔχομεν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἀνάγκη τῆς προσευχῆς ὅχι ὀλιγότερον ἀπὸ ὅτι ἔχουν ἀνάγκη τὰ δένδρα τοῦ νεροῦ. Διότι οὔτε ἐκεῖνα (τὰ δένδρα) εἶναι δυνατὸν νὰ κάμουν καρπούς, ἂν δὲν πίνουν νερὸ μὲ τὶς ρίζες των, οὔτε ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ θὰ μπορέσουμε νὰ παραγάγωμεν ἐν ἀφθονίᾳ τοὺς πολιτίμους καρπούς τοῦ ἐναρέτου βίου, δηλ. καλὰ ἔργα, ἂν δὲν ποτιζώμεθα μὲ τὴν προσευχὴν.

Διὰ τοῦτο πρέπει τὸ πρῶτ, ὅταν σηκωνώμεθα ἀπὸ τὸ κρεβάτι μας, προτοῦ ἀνατεῖλῃ ὁ ἥλιος, νὰ λατρεύωμε τὸν Θεὸν διὰ τῆς προσευχῆς. Καὶ ὅχι μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ ὅταν καθόμαστε στὸ τραπέζι νὰ φάγωμεν καὶ ὅταν μεταβαίνομεν διὰ νὰ ὑπνώσωμεν,

ἢ καλλίτερα, κάθε ὥρα τῆς ἡμέρας καὶ μία προσευχὴ νὰ προσέρωμεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔτσι νὰ περνᾶμε στὴν προσευχὴ ὅσον χρόνον (ὥρες) ἔχει ἡ ἡμέρα. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ χειμῶνος τὸ περισσότερον μέρος τῆς νυκτὸς πρέπει εἰς τὴν προσευχὴν νὰ ἐξοδεύωμεν καὶ γονατιστοὶ μὲ φόβον πολὺν νὰ προσευχώμεθα καὶ νὰ μακαρίζωμεν τὸν ἑαυτὸν μας, διότι ἀξιωνόμεθα νὰ λατρεύωμεν τὸν Θεόν. Πές μου, πῶς θὰ κυττάξης τὸν ἥλιο τὸ πρωτὶ ἄφοῦ δὲν ἐπροσκύνησες διὰ τῆς προσευχῆς, ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος στέλλει στὰ μάτια σου τὸ γλυκύτατο φῶς; Πῶς θὰ χαρῆς τὸ τραπέζι μὲ τὰ φαγητὰ ἀφοῦ δὲν ἐπροσκύνησες καὶ εὐχαρίστησες ἐκεῖνον ποῦ σοῦ ἔδωσε δωρεὰν τόσα ἀγαθὰ; Μὲ ποίαν ἐλπίδα ὅτι θὰ ξυπνήσης πάλιν θὰ κοιμηθῆς; Ποῖα καλὰ ὄνειρα ἐλπίζεις νὰ ἰδῆς ἀφοῦ δὲν ὠχύρωσες τὸν ἑαυτὸν σου μὲ τὴν προσευχὴν, ἀλλὰ χωρὶς κανένα φρουρὸν παρεδόθης στὸν ὕπνο; Μὲ πολλὴν περιφρόνησιν θὰ σὲ ἴδουν νὰ κοιμᾶσε καὶ μὲ μεγάλη εὐκολία θὰ σὲ συλλάβουν οἱ πονηρότατοι δαίμονες, οἱ ὁποῖοι γυρνοῦν παραμονεύοντες συνεχῶς ἡμᾶς ποιὸν νὰ πιάσουν γυμνὸν ἀπὸ προσευχὴν διὰ νὰ τὸν πάρουν μὲ ὄρμην καὶ βιαστικὰ μὲ τὸ μέρος τους. Ὅταν λοιπὸν ἴδωσι ἡμᾶς ὅτι ἔχομεν γύρω μας σὰν φράκτη τὴν προσευχὴν, φεύγουν γρήγορα μακριὰ, σὰν τοὺς ληστὰς καὶ κακούργους, οἱ ὁποῖοι βλέπουν νὰ κρέμαται στὸ κεφάλι τοῦ στρατιώτου, τὸν ὁποῖον ἤθελον νὰ ληστεύσουν ξίφος. Συνεπῶς ἂν συμβῆ κάποιος νὰ εἶναι γυμνὸς ἀπὸ προσευχὴ (νὰ μὴ προσεύχεται) αὐτὸς ἀρπάζεται ἀμέσως ἀπὸ τοὺς δαίμονας καὶ ἐξωθεῖται στὴν ἀμαρτία καὶ στὴ συμφορὰ καὶ τὰ κακὰ.

Λι' ὅλα λοιπὸν αὐτὰ ποῦ εἶπα φοβούμενοι μὲ προσευχῆς καὶ ὕμνους πρέπει πάντοτε νὰ περιφρουροῦμεν τὸν ἑαυτὸν μας διὰ νὰ μᾶς κάμῃ ὁ Θεὸς μὲ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔλεος ἀξίους τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν διὰ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις εἰς τοὺς ἀτελειώτους αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἡμιαγορείτης

(¹) Δανιὴλ στ' 7. Φαίνεται ὅτι λόγῳ ὑπερβολῆς τὰς τριάκοντα ἡμέρας, ὁ ἅγιος Πατὴρ ἔκαμε τρεῖς, διότι ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ βασιλέως ἔφθανεν εἰς τριάκοντα ἡμέρας.

(²) Ἰωνᾶ γ' 8.

(³) Λουκ. ζ'.

(⁴) Βασιλειῶν Α' ΙΖ.

(⁵) Βασιλειῶν Δ' κ' Θ. Πρόκειται περὶ τῆς παρατάσεως τῆς ζωῆς τοῦ βασιλέως Ἐζεκίου κατὰ 15 ἔτη κατόπιν προσευχῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν.

(⁶) Λουκᾶ ιη' 14.

(⁷) Ματθ. η' 2.

(⁸) Ῥωμ. ιβ'. 12 καὶ Κολασ. δ'. 2.

(⁹) Θεσσαλ. Α' 6.

(¹⁰) Ἐφεσ. στ'. 18.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ἡξιώθημεν χάριτι θεία, μετὰ δεκατρία ἔτη νὰ ἐπανίδωμεν τὴν ἱερὰν τοῦ Ἁγίου Ὄρους γῆν, πρὸς ἣν μετὰ τοσαύτης νοσταλγίας πρὸ τόσων ἐτῶν εἴχομεν σφοδρὰν τὴν ἐπιθυμίαν καὶ διακαῆ τὸν πόθον νὰ ἐπανέλθωμεν, προσκυνηταὶ εἰς τὰ πάμπολα ἱερὰ σεβάσματα καὶ ὁδοιπόροι πρὸς τὴν χώραν τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς γαλήνης.

Τυχαίως, πρὸς τὴν ἱερὰν αὐτὴν ἀποδημίαν ἀναμιγνύμεθα μὲ ὁμάδα δικηγόρων καὶ γεωπόνων εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἀθωϊκῆς χερσονήσου καὶ ἐγγίζομεν τὴν Ἱ. Μονὴν Δοχειαρίου τὴν ὁποίαν καὶ ἐπαναβλέπομεν πρῶτην. Ἡ χάρις τῆς Γοργοεπηκόου, ἥτις τόσον εἰς τὰς δυσκόλους στιγμὰς εἶχεν ἔλθει ἄρωγός πολλακίς, μᾶς εἶχεν σύρει ὅλους πρὸς τὴν ἐπιβλητικὴν καὶ μυστηριώδη γοητείαν τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας τῆς Θεομήτορος ἣν μακαριοῦσι ἀπὸ αἰῶνων γεναιαί.

Μετὰ τὰς τόσον εὐγενεῖς φιλοφρονήσεις τῶν πατέρων, κατευθυνόμεθα πρὸς τὴν πλησιεστέραν Ἱερὰν Μονὴν Ξενοφῶντος εἰς ἣν ὁ ἄρτι ἐγκαθιδρυθεὶς ἠγούμενος φιλοφρόνωνς μᾶς ἐδέχθη. Μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀξιοθεάτων καὶ τὴν προσκύνησιν τῶν ἱερῶν θησαυρισμάτων φθάνομεν εἰς τὴν Δάφνην καὶ ἐκείθεν ἀπὸ τοὺς προεστῶτας τῆς ἱστορικῆς Μονῆς Ξηροποτάμου διευκολυνθέντες μετὰ ἐξαιρετον φιλοξενίαν, φθάνομεν εἰς Καρυάς, ἀφοῦ διήλθομεν πλουσίαν εἰς βλάστησιν διαδρομήν.

Πρὶν ἀκόμη ἐπισκεφθῶμεν τὸ Κοινὸν σταθμεύομεν ἄνωθεν τῶν Καρυῶν ἐπ' ὀλίγον, εἰς πλούσιον καὶ ἐξαιρετον εἰς θεάν Κελλίον γνωστὸν εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τοὺς συντρόφους μου, εἰς τὸ ὁποῖον διεξήχθη ἐπὶ μακρὸν διεξοδικὴ συζήτησις λίαν ἐπικοδομητικὴ, εἰς τὴν ποικιλίαν ἐκείνην τῶν ἐπιστημονικῶν ἀντιλήψεων, μὲ τὸ τελικὸν συμπέρασμα τοῦ θριάμβου τῆς πίστεως τῆς ἀπορροεύσεως ἐκ τῶν ἀειρρόων πηγῶν τῆς ἀθανάτου γνώσεως τοῦ Εὐαγγελίου.

Κατόπιν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν πολυθρόλητον πόλιν, εἰς ἣν τὸ τῆς Εὐᾶς ὁμόφυλον γένος ἐκβέβληται, μοναδικῆς καὶ ἰδιορ-

ρῦθμον ἀνά τὸν κόσμον. Δὲν ἔχει τὴν παλαιὰν κίνησιν. Ἔχει ὁμως τὸν αὐτὸν ρυθμὸν τῆς ζωῆς ἀπὸ χιλίων ἐτῶν.

Μετὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν διαμονητηρίων καὶ τὴν προσκύνησιν, εἰς τὸν ἱστορικὸν Ναὸν τοῦ Πρωτάτου, ἐρχόμεθα ἵνα διανυκτερεύσωμεν εἰς τὴν ἐγγὺς τῶν Καρυῶν Ἱ. Μονὴν Κουτλουμουσίου. Καθαριότης καὶ τάξις μεγαλυτέρα παρατηρεῖται τώρα καίτοι τὸ περισσότερον βάρος τῶν ἐπισκεπτῶν πίπτει ἐπὶ τῆς Μονῆς ταύτης.

Ἡ θεὰ τῆς ὕλομανοῦς περιοχῆς μέχρι τῆς ὑπερηφάνου κορυφῆς τοῦ Ἄθω, ἡ ζωὴ τῶν μοναχῶν, τὰ Βυζαντινὰ κτίρια καὶ οἱ Βυζαντινοὶ τρόποι, δημιουργοῦν καὶ εἰς τοὺς συνοδοὺς μου ὄλας ἐκείνας τὰς προϋποθέσεις πὺν χρειάζονται διὰ νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τὸ νόημα τοῦ κόσμου τοῦ Μοναχικοῦ. Ἄν δὲ ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς τῆς δίκης τῆς Μαριάμ εἶχε λάβει τὸν κόπον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ βαθύτερον νόημα τοῦ Μοναχικοῦ ἰδεώδους δὲν θὰ ἐπεξέτεινε τὴν καταδίκην του διὰ τὸν μοναχισμόν γενικῶς, διότι τὴν ἰδίαν ὥραν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐν ὀνόματι τοῦ Ἐθνους ἔπλεκε τὸ ἐγκώμιον ἐνὸς Μοναχοῦ τοῦ διαπρεποῦς Ἱεράρχου τοῦ Ἁγίου Ἀργυροκάστρου πρωταγωνιστοῦ τῶν δικαίων τῆς ἐλευθερίας τῶν Βορειοηπειρωτῶν ἀπὸ τῆς Ἀλβανικῆς δουλείας.

Μεθ' οὗ, τὴν ἐπομένῃν οἱ συνοδοὶ μου ἐπειγόμενοι νὰ ἐπιστρέψουν, ἀναχωροῦν διὰ τῆς Ἱ. Μονῆς Ἰβήρων καὶ Βατοπεδίου εἰς Ἱερισσὸν καὶ Θεσσαλονίκην, ἐγὼ δὲ συνεχίζω τὴν ἐπίσκεψίν μου.

Ἐπιστρέφω εἰς τὰς Καρυὰς καὶ χαιρετῶ ὄλους τοὺς γνωστοὺς καὶ ἰδίως τοὺς ὀσιωτάτους ἀντιπροσώπους, ἐκ τῶν ὀποίων ἀρκετοὶ γνωστοὶ ἀπὸ τὴν ἀπὸ δωδεκαετίας παραμονὴν μου. Γίνομαι δεκτὸς εἰς τὴν Ἱ. Κοινότητα ἐν Συνεδρίᾳ καὶ ὀμίλησα περὶ Ἁγιορειτικῆς καταστάσεως εἰς τὸ ἱερὸν Κοινοβούλιον καὶ τῆς σημασίας τοῦ Μοναχικοῦ Ἰδεώδους. Ἱεραὶ στιγμαὶ δι' ἐμέ, αἱ ὀποῖαι ὑπὸ τὴν παλαιάν μου ἰδιότητα τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Ἄθωνιάδος δημιουργοῦν εἰς ἐμὲ τὴν βαθυτάτην εὐθύνην διὰ τὸ Ἄγιον Ὄρος, ἐμνήσθην δὲ καὶ τοῦ ἀειμνήστου προκατόχου μου εὐσεβοῦς Θεολόγου Ἀρισ. Παπανικολάου προῶρος θανόντως. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συντάξεως τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς, εἶδον καὶ τοὺς σεβαστοὺς ἡγουμένους Διονυσίου Γ. Γαβριήλ, Καρα-

κάλλου Γ. Παῦλον καὶ Γρηγορίου Γ. Βησσαρίωνα.

Ἐπὶ διήμερον φιλοξενουῖμαι ἐν Καρυαῖς εἰς τὸν φιλόξενον Ἀγιογραφικὸν οἶκον τῶν Ἰωσαφαίων, διότι ὁ ἱερολογιώτατος διάκονος Ἰωάσαφ πρωτοψάλτης τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἦτο καὶ διδάσκαλός μου τῆς Ἰ. Μουσικῆς. Ἡ διήμερος αὕτη ἀνάπαυσις ἦτο ἐπιβεβλημένη, διότι ἡ ἀπὸ Κύμης—Θεσσαλονίκης—Ἱερουσοῦ—Δάφνης—Καρυῶν διαδρομή, μὲ εἶχε κουράσει.

Ἐπισκέπτομαι τὴν Πολιτικὴν Διοίκησιν καὶ γνωρίζομαι μὲ τὸν εὐσεβέστατον κ. Διοικητὴν ὁ ὁποῖος ἔχει συλλάβει πλήρως τὸ νόημα τοῦ Ἀγιορειτικοῦ ζητήματος καὶ ἐργάζεται ἀόκνως ἀπὸ πολιτικῆς πλευρᾶς νὰ βοηθήσῃ διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν Ἀγιορειτικῶν ζητημάτων. Ἡ εὐρεία του πολυμαθία καὶ ἡ βαθεῖα φιλοσοφική του κατάρτισις χειραγωγουμένη ἀπὸ τὴν θερμορρογὸν πίστιν του, ἐκδηλουμένη μὲ τὸ βάθος τῆς ταπεινώσεως, τιμᾷ τοῦτον καθὼς καὶ τὸ κράτος ποὺ ἐκπροσωπεῖ, διότι κατὰ τὸ παρελθὸν εἶχομεν καὶ παραδείγματα ἡκιστα κολακευτικὰ δι' ἓναν ἐκπρόσωπον τοῦ Κράτους εἰς μίαν τοιαύτην θέσιν. Ἄν καὶ προσκρούωμεν εἰς τὴν ἐγνωσμένην μετριοφροσύνην τοῦ κ. Κωνσταντοπούλου, ἃς μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ γράψωμεν τὰ ἀνωτέρω ὅπως ἐλευθέρως καὶ παρὰ τὴν θέλησίν του.

Αἱ Καρυαὶ παρουσιάζουν ὄψιν πόλεως Μοναχικῆς μὲν ἀλλὰ καὶ ὠρισμένας στιγμάς, εὐτυχῶς ὀλίγας, ἀναμίκτου κοσμικομοναχικῆς ἐκ διερχομένων περιηγητῶν καὶ προσκυνητῶν, ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον. Εἰς τὸ διάστημα τῶν δύο ἡμερῶν συναντῶμαι ἐκεῖ, μὲ συνεργεῖα φωτογραφίσεως Κωδίκων ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, Γαλλίαν, Βέλγιον, Ἀγγλίαν, Γερμανίαν. Ἰδιαιτέρως σημειῶ τὴν τοῦ Ἀμερικανοῦ Καθηγητοῦ Σμίθ, ὅστις εἰδικῶς ἐζήτησε νὰ φωτογραφήσῃ ἐξ ὀνόματος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Χάρβαρ τοὺς ὑπάρχοντας Κώδικας ἐν Ἀγίῳ Ὁρει τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου.

Οἱ Ἰωσαφαῖοι δημιουργοῦν Μουσεῖον τῶν καλυτέρων βυζαντινῶν εἰκόνων καὶ αὕτη εἶναι μία ἐπαινετὴ προσπάθεια, διότι πολλὰ τῶν εἰκόνων τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἰδίως τοιχογραφίαι, ἀλλοιοῦνται καὶ σὺν τῷ χρόνῳ φθειρόνται, ἐφόσον δὲν λαμβάνεται πρόνοια. Εἰς τὰς εὐρυτάτας αἰθούσας τῶν Ἰωσαφαίων ἀποθαυμάζει τις τὰ πιστὰ ἀντίγραφα τῶν πρωτοτύπων τοῦ Πανσελήνου,

τοῦ Πρωτάτου καὶ τῶν ἄλλων Ἱ. Μονῶν, ἰδίᾳ τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος τὴν Μεταμόρφωσιν. Ἡ ὁμόφωνος γνώμη ὄλων τῶν ἰδικῶν μας καὶ ξένων ἐπισκεπτῶν, Βυζαντινολόγων καὶ μὴ, εἶναι νὰ παύσουν οἱ Ἀγιορεῖται ζωγράφοι νὰ ἀγιογραφοῦν εἰκόνας μὴ Βυζαντινάς. Ὁ χρωστήρ των, ἂν περιορισθῇ εἰς ἀντίγραφα γνησίων Βυζαντινῶν εἰκόνων εὐρισκομένων εἰς τοὺς Κώδικας θὰ ἐδημιουργεῖτο κίνησις σπουδαία ἀνανεώνουσα τὴν Βυζαντινὴν αἴγλην.

Τὴν ἐπομένην ἐλθὼν καὶ ὁ συμπατριώτης μου κ. Περδικάρης δημοδιδάσκαλος πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀγίου Ὁρους εἰς Καρυὰς καὶ συναντήσας με ἠτοιμάσθημεν καὶ ἀναχωροῦμεν διὰ τὰς Ἱ. Μονὰς τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς. Φθάνομεν μετὰ διωρον εἰς τὸ Βατοπέδιον μίαν ἐκ τῶν μεγάλων ἰδιορρύθμιον Μονῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους. Ἐκ τῶν δέκα καὶ πλέον μαθητῶν τῆς Ἀθωνιάδος Βατοπεδινῶν οὐδένα εὔρομεν. Ἡ δύναμις τῆς Μονῆς ἐλαττοῦται ἐπικινδύνως, καίτοι ἔχει μεγάλην περιουσίαν εἰς δάση καὶ ἀκίνητα. Δὲν θ' ἀνθέξῃ ἀλλὰ θὰ εἰσέλθῃ εἰς ἐρήμωσιν ἀνδρῶν, ἂν ἐκλείψῃ ἡ δεκάς τῶν σήμερον ζώντων προϊσταμένων Αἱ θαυματουργαὶ εἰκόνας, τὰ ἀνεκτιμήτου ἀξίας κειμήλια κάνουν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν καὶ εἰς τοὺς ἐπισκέπτας Βρετανοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ ναύτας οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἱ. Μ. Βατοπεδίου. Ὁ Γέρον Δομέτιος μὲ πάλουσαν ἀπὸ συγκίνησιν φωνὴν ἐπεξηγεῖ ὅλα τὰ φυλασσόμενα εἰς τὸ Ἱ Βῆμα σεβάσματα εἰς τὰ ὁποῖα ἐπὶ 50 ἔτη ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν του.

Τὴν ἐπομένην κατευθυνόμεθα πρὸς τὸ αὐστηρὸν Κοινόβιον τοῦ Ἐσφιγμένου. Ὁ ἡγούμενος Καλλίνικος καὶ οἱ λοιποὶ πατέρες μᾶς ὑποδέχονται μὲ ἰδιαιτέραν ἐγκαρδιότητα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Μοναχῶν ἐδῶ εἶναι ἀνώτερος τῆς Μονῆς Βατοπεδίου. Ἐὰν ὑπῆρχεν οἰκονομικὴ εὐχέρεια θὰ ἠδύνατο νὰ εἶχε διπλασίους καὶ τριπλασίους. Τοῦτο διεπιστώσαμεν καὶ εἰς ὅλα τὰ αὐστηρὰ Κοινόβια. Ἐνῶ τὰ ἰδιόρρυθμα τὰ μὴ παραλλάσσοντα τὸν τρόπον τοῦ ζῆν ἀπὸ τὸν κόσμον δὲν προσελκύουν Μοναχοὺς. Μετ' ὀλίγον ἐρχόμεθα καὶ εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Χελανδαρίου. Ἐκεῖ συναντῶ τὸν πρῶτον μαθητὴν μου τὸν Μαῦσέα καὶ τὸν Προηγούμενον Δροσίθεον, διατελέσαντα καὶ ἀντιπρόσωπον τῆς Μονῆς εἰς τὰς Καρυὰς.

Ἡ συζήτησις στρέφεται γύρω ἀπὸ τὰ Ἅγιορειτικὰ ζητήματα, ἀπὸ τὴν Ἀθωνιάδα Σχολὴν καὶ διαπιστοῦται θέλησις πρὸς νέαν ζωὴν τῶν Ἅγιορειτικῶν πραγμάτων, Μετὰ ταῦτα ἀναχωροῦμεν διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἱ. Μονὴν Παντοκράτορος, ἣτις καὶ αὐτὴ λόγῳ τῆς ἰδιορρυθμίας ἐλαττοῦται ἐπικινδύνως καὶ διὰ ταύτης ἐρχόμεθα πρὸς διανυκτέρευσιν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν Σταυρονικήτα. Ὁ Πατὴρ Σωφρόνιος ὅστις εἶχεν ἤδη σημειώσει τὴν παρουσίαν μας, μᾶς ἀνέμενεν ἐναγωνίως καὶ λίαν φιλοφρόνως μᾶς ἐδέχθη. Ἐμνήσθημεν ἡμερῶν ἀρχαίων καὶ ἀνεπολήσαμεν ὅλους τοὺς ἀπελθόντας. Ἡ ἱερὰ αὕτη Μονὴ εἶναι ἡ μικρότερα καὶ πτωχότερα πασῶν.

Συνεχίζοντες τὴν ἐπίσκεψίν μας ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐπίσης μίαν τῶν μεγάλων Ἱ. Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὴν τῶν Ἰβήρων, ἰδιόρρυθμον δυστυχῶς καὶ ταύτην. Καὶ αὕτη παρουσιάζει τὰ συμπτώματα τῶν ἰδιορρυθμῶν Μονῶν, θέσεις ποὺ κενοῦνται δὲν ἐπαναπληροῦνται. Μεταξὺ τῶν πατέρων καὶ ὁ τὴν ἀσκητικὴν ζωὴν καὶ ἀπροκαλύπτως ὑπὲρ τοῦ Κοινοβίου ἐκδηλούμενος πατὴρ Ἀθανάσιος. Σοφὸς καὶ ἀσκητικὸς καὶ ζήσας ἐν κόσμῳ καὶ νοήσας πλήρως τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνθρώπου φιλοσοφῶν ἐφ' ὅλων τῶν πραγμάτων, ἐπὶ τοῦ χρυσοῦ Κανόνος τῶν ἀληθειῶν τοῦ Εὐαγγελίου, Διαβλέπει καὶ ἀντιλαμβάνεται πλήρως τὴν κατάστασιν καὶ ἀναμένει τὴν ποθητὴν ὥραν τῆς μακαρίας Ἡοῦς, ἣτις θὰ ὀδηγήσῃ τὸν Ἅγιορειτισμὸν εἰς ἓνα προορισμὸν, ἡγετικὸν φῶς διὰ τὴν παραπαίουσαν Κοινωνίαν καὶ πηγὴν ἀέναον τῶν ταγῶν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι μὲ τὴν ἀσκητικὴν ζωὴν καὶ τὴν ἔμπρακτον ἀρετὴν θὰ ὀδηγήσουν τὸ πλοῖον τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν εὐδίων λιμένα τῆς σωτηρίας, ὅπως καὶ ὅλη ἐκεῖνη ἢ χορία τῶν μεγάλων μορφῶν τῆς ἱστορίας. Ὁ πλουσιώτατος εἰς κειμήλια Ναός, ἡ προστασία τῆς Πορταϊτίσεως καὶ τὸ ἔνδοξον παρελθὸν δημιουργοῦν τόσας ἐλπίδας, ὥστε νὰ εὐχόμεθα κάποτε νὰ σημάνῃ ἓνας νέος συναγερομὸς διὰ τὰ Ἅγιορειτικὰ πράγματα. Ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσωμεν τὰς τόσον ὠραίας καὶ ψυχοφελεῖς ὑποθήκας τοῦ ἐναρέτου Μοναχοῦ Ἀθανασίου, πιστεύομεν δὲ ὅτι ἡ εὐλάβειά του καὶ ἡ πίστις του πρὸς τὸ Κοινόβιον θὰ καλλιεργήσῃ τὸ ἔδαφος διὰ τὴν ποθητὴν ἐπάνοδον.

Μετὰ ὀλίγην ἀνάπαυσιν, ἀναχωροῦμεν ὁδοιποροῦντες πρὸς τὴν Ἱ. Μονὴν Φιλοθέου, ἔνθα ὁ μέγας Ἐθναπόστολος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἐμόνασεν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν μετὰ δίωρον περιπλάνησιν φθάνομεν. Δασώδης περιοχὴ καὶ κατάφυτος, κῆποι καὶ παντὸς εἶδους δένδρα. Ὁ πατὴρ Σάββας Ζηλωτῆς Μοναχὸς καὶ λόγιος μᾶς ὑποδέχεται. Ὁ Μαθητὴς μου Εὐμένιος μόνον εὐρίσκεται ἐκεῖ ἐκ τῶν μαθητῶν μου καὶ ὁ Καισάριος εἰς ἀποστολὴν ἐν Θιάσῳ καὶ ὁ μόνος ἀποδοὺς πλουσιῶς τὰ τροφεῖα τῆς ἀθωνιάδος Παν-

τελεήμων Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος. Προσπαθῶ νὰ εὐρω τι σχετικὸν μὲ τὸν Πατρο Κοσμᾶ εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἀλλ' οὐδὲν εὐρίσκω ἄξιον λόγου, ἄν καὶ εἰς τῶν κυριωτέρων σκοπῶν μου ἦτο καὶ ἡ ἀνεύρεσις νέων πηγῶν ἀπὸ τὴν λησμονημένην ζωὴν τοῦ Μεγαλυτέρου Ἑθνικοῦ ἤρωος. Διακόσια Δημοτικά Σχολεῖα ἴδρυσε καὶ Δέκα Ἑλληνικά καὶ περιήλθεν δόλοκληρον τὴν τότε ὑπόδουλον Ἑλλάδα κηρύττων καὶ ἐνθαρρύνων μὲ τὴν θερμορῶν καὶ ἀκλόνητον πίστιν του γαλουχηθεῖσαν εἰς τὴν κλεινὴν τοῦ Βουλγάρους Σχολὴν καὶ εἰς τὸ τότε Κοινόβιον Φιλοθέου. Τὸ Ἔθνος δὲν ἀπέδωκε ἀκόμη πλήρως τὴν δέουσαν τιμὴν πρὸς τὸν μεγαλύτερον ἥρωά του Κοσμᾶν τὸν Αἰτωλόν, θὰ παρέμενε δὲ ἀφανὴς ἄν ὁ κ. Φ. Μιχαλόπουλος καὶ φλογερὸς κήρυξ καὶ ζηλωτὴς καὶ ἐμπνευστὴς ἀπὸ τὴν ζωὴν του Ἄρχιμ. Αὐγουστίνος Καντιώτης διὰ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ Συγγραμμάτων του καθὼς καὶ μία νεωστὶ ἐκδοθεῖσα μελέτη τοῦ Καθηγητοῦ Ἀγρινίου Μλέσα, δὲν τὸν ἀνέσυρον ἀπὸ τὴν ἀφάνειαν. Ἡ ἐπισυμβᾶσα πυρκαϊὰ πρὸ ἐτῶν ἴσως ἐξηφάνισε τὰς μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ πηγὰς.

Ἐντεῦθεν ἀναχωροῦμεν διὰ τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Καρκαλλοῦ ὅπου ὁ γνωστός μοι Ἅγιος Καθηγούμενος Παῦλος μᾶς ἐδέχθη ὅπως ἐγκαρδίως. Καὶ ἐδῶ συναντῶμεν τὴν αὐτὴν τάξιν τὴν παρατηρουμένην γενικῶς εἰς ὅλα τὰ Κοινόβια. Ὅχι μόνον ἐντὸς τοῦ Ναοῦ ὅπου ἡ τυπικὴ διάταξις εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς ὅλας τὰς Ἱ. Μονὰς ἀλλὰ ἡ ἰσότης καὶ ἀδελφωσύνη εἰς ὅλα, πράγμα τὸ ὅποιον δὲν παρατηροῦμεν εἰς τὰ ἰδιόρρυθμα Ἄλλην ζωὴν ἐκεῖ (εἰς τὸ ἰδιόρρυθμα) κάμνει ἡ δεκάς ἢ ἡ δωδεκάς τῶν προϋσταμένων μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς καὶ ἄλλην οἱ μὴ ἔχοντες οὐδένα προστάτην.

Διὰ λέμβου ἐκεῖθεν ἀναχωροῦμεν πρὸς τὴν θαυμαστὴν καὶ μεγαλῶνυμον Λαύραν εἰς τὴν ὁποίαν φθάνομεν μετὰ τετράωρον κωπηλασίαν Ὅλαι αἱ ἄκται καὶ αἱ κλιτῦς τῆς χερσονήσου καεῖσαι δὲν ἔχουν τὴν παλαιὰν θαλερότητα ἄν καὶ ἐκ τῶν καταστραφεισῶν ἐκτάσεων ἀρχίζει νέα βλάστησις. Ἦδη ἐν ὄψει τῆς οὐρανοβάμωνος κορυφῆς, εἰς ἣν δις εἶχον ἀνέλθει παλαιόθεν καὶ εἶχον θαυμάσει ἐκεῖθεν τὴν ὑπέροχον μοναδικὴν θεάν τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἥλιου Μετ' ὀλίγον ἀποβιβαζόμεθα εἰς τὸν Ταρσανᾶν τῆς Λαύρας, καὶ μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀνωφεροῦς πορείας εὐρισκόμεθα εἰς τὸν Πυλῶνα τοῦ ὑπερόχου οἴκου τοῦ Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἀθῶ, τῆς Μεγίστης Λαύρας, τῆς ἱστορικωτέρας Μονῆς τοῦ Βυζαντίου. Ἡ Καισάρεια, ὁ Πόντος, ἡ Θηβαΐς, ἡ Ταβέρνη, ἡ τοῦ Στουδίου ἐξέλιπον. Αὕτη ὅμως ὑπερπηδᾷ αἰσίως τὴν χλιετηρίδα καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν μεῖζονα ἀθανασίαν, διότι ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας ὁδηγηθεὶς ὁ Ἀθανάσιος ἐνέπηξεν τὸ ἱερὸν τοῦτο

τῆς ὀρθοδοξίας σέμνωμα ἐπὶ ἀσαλεύτου φυσικοῦ καὶ πνευματικοῦ βράχου, ἵνα καὶ διὰ μέσου τῶν γενεῶν καὶ τῶν αἰώνων παμείνη ὁ τηλαυγῆς φάρος τῶν ναυτιλομένων τῆς ζωῆς.

Ὑποκλινόμεθα καὶ εἰσερχόμεθα διὰ τοῦ διπλοῦ πυλῶνος, ὁ φιλοφρονέστατος καὶ δραστήριος ἐπίτροπος Πλάτων μᾶς ὑποδέχεται μετὰ τῶν ἄλλων συνεπιτρόπων. Παντοῦ ἐγκαρδιότης. Τὰ πάντα γνωστὰ καὶ οἰκεία, ἐδῶ ὅλοι καὶ ὅλα γνωστά. Ὁ Γέρων Ἀμβρόσιος σοβαρὸς προσέρχεται καὶ ἀρχίζει ἡ συζήτησις γύρω ἀπὸ τὰς τόσας ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος. Ἡ βιβλιοθήκη μὲ τὰς χιλιάδας τῶν κωδίκων, ὁ Ναὸς μὲ τὰ ἱερώτερα τῶν κειμηλίων, ὁ τάφος μὲ τὸ ἱερὸν σήνωμα τοῦ μεγαλυτέρου ἀθλητοῦ τῆς ἐρήμου, καθηγητοῦ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σωφροσύνης, ἰδρυτοῦ τῆς μεγαλυτέρας πνευματικῆς ποίμνης καὶ τοῦ Μ. Μοναχικοῦ Τάγματος διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἀθανάσιος ὁ ἐν Ἀθῶ! Γίγας, Κολοσσὸς Πνευματικὸς.

Ἀναδιφῶμεν τὰ ὅσα ζητοῦμεν καὶ τὰ ὅσα ἐπεζητήσαμεν, ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα εἰς τὰς πλουσίας πηγὰς τῆς Λαυριωτικῆς Βιβλιοθήκης καὶ εἰς τὸν ὑπέροχον ἐξώστην τοῦ Συνοδικοῦ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν γίνονται αἱ πλέον ἐνδιαφέρουσαι συζητήσεις ἐπὶ ποικίλων θεμάτων, πάντοτε ὅμως μὴ ἀμφιστάμενα τοῦ Μοναχικοῦ καὶ Ἀγιορειτικοῦ θυμιάματος.

Μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν καὶ τῶν συζητητῶν, ὁ Πρέσβυς κ. Διαμαντόπουλος, ὁ Πρέσβυς τῆς Αὐστρίας, ὁ Διοικητὴς τοῦ Ἁγίου Ὄρους κ. Κωνσταντόπουλος, ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πολυτεχνείου κ. Σ. Ἀγαπητίδης, ὁ Διτῆς τοῦ Ὑπουργείου Συντονισμοῦ κ. Δόβας, ὁ Διτῆς Μαρασλείου κ. Κωνσταντόπουλος, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμ. Νικόδημος Βαλινδρᾶς.

Ὁλόκληρος οὗτος ὁ ἐκλεκτὸς ὄμιλος ἐγκαταλείπει μὲ ὀδύνην τὴν Λαύραν, ἀφοῦ τόσας αὐτῇ ἐπεδαψίλευσε φιλοφρονήσεις καὶ ἄλλας περιποιήσεις καὶ ἐπιβίβασθεις πλοιαρίου κατευθύνεται πρὸς τὰ ἀσκητήρια καὶ τὰς Σκήτας Μετ' ὀλίγον παρικάμπτομεν τὸν Ἀκρόαθωνα καὶ εὗρισκόμεθα κάτωθεν τῶν ἀσκητηρίων τοῦ Ἀθανασίου, τοῦ Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου, τοῦ Νείλου, τῆς Σκήτης τῶν Καυσοκαλυβίων, τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, τῶν Καρουλίων καὶ Κατουνακίων. Ἐκεῖ ὁ κ. Διοικητὴς τοῦ Ἁγίου Ὄρους μὲ τοὺς κ. κ. Διαμαντόπουλον, Ἀγαπητίδην καὶ Δόβαν μετὰ κοπιώδη καὶ ἐξαντλητικὴν πορείαν ἀνέρχονται εἰς Κατουνάκια εἰς τὸν Ἀγιογραφικὸν οἶκον τῶν Δανηλαίων πρὸς διανυκτέρευσιν καὶ οἱ ὑπόλοιποι κατευθυνόμεθα εἰς τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἔνθα περὶ τὸ ἑσπέραν ἀφικνούμεθα. Πολὺ ἐλυπήθημεν διότι δὲν εὔρομεν τὸν Ἅγιον Καθηγούμενον ἀπουσιάζοντα δι' ὑποθέσεις τῆς Μονῆς εἰς Πολύγυρον, λίαν ὁμως ἐπαξίως ἀντι-

καθιστάμενον ἀπὸ τὸν Πάτερ Ἀνδρέαν. Τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ἁγίου Παύλου τὸ διακρίνει ἑξαιρετικὴ τάξις, καθαριότης καὶ ἐργατικότης. Ὁργάνωσις ἐσωτερικῆ θαυμασία καὶ ἔργα ὁδοποιίας πρωτοποριακὰ τὰ ὁποῖα θὰ συντελέσουν εἰς τὴν καλυτέραν ἐκμετάλλευσιν τοῦ δασικοῦ πλούτου εἶναι ἄξιοι παντὸς ἐπαίνου οἱ Ἁγιοπαυλίται Ἔτερον δεῖγμα τῆς Πνευματικῆς τῶν δραστηριοτήτος καὶ τὸ περιοδικὸν τὸ φέρον τὸ ὄνομα τῆς Μονῆς Μοναδικὸν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ Μοναδικὸν Βῆμα δι' οὗ ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐνῶ εἰς τὸν κόσμον χιλιάδες ἐντύπων κυκλοφοροῦν μὲ φθοροποιὰ περιεχόμενα.

Τὴν ἐπομένην παλινωδῶ πρὸς τὴν Σκῆτην τῆς Ἁγίας Ἀννης, ἵνα ἴδω τοὺς λίαν ἀγαπητοὺς μου, Ἁγιογράφους Καρτσωναίους καὶ ἐνωθῶ πάλιν μὲ τὸν ὄμιλον τοῦ κ. Διοικητοῦ ἐρχόμενον ἐκ Κατουνακίων, μικρᾶς Ἁγίας Ἀννης πρὸς τὸν Ἁγιον Παῦλον. Ἐλθὼν εἰς τὸν κῆπον τῶν Καρτσωναίων καὶ προσποιούμενος τὸν ἄγνωστον ἐζήτησον νὰ πληροφορηθῶ πόθεν ἡ ὁδὸς πρὸς Κατουνάκια καὶ ἔφευγον. Ὅλοι οἱ Γέροντες Καρτσωναῖοι ἔσπευσαν νὰ ἐμποδίσωσι τὴν περαιτέρω πορείαν διότι δὲν ἦτο ἐπιτρεπτὸν διερχόμενος ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τῆς θύρας τῶν νὰ μὴ τύχω φιλοξενίας. Μόλις ἐγγίσας ἐγενόμην ἀντιληπτὸς καὶ μετὰ δακρύων χαρᾶς ἐγενόμην δεκτὸς εἰς τὸν φιλόξενον τοῦτον οἶκον καὶ εἰς ὃν κατὰ τὸ παρελθὸν πολλάκις ἐφιλοξενήθην Ἀβραμαίως. Μετ' ὀλίγον ἐξερχόμεθα διὰ τὸ Καθολικὸν εἰς ὃ ἐτοιμάζεται ἐπίσημος ὑποδοχὴ εἰς τὴν ὁμάδα τοῦ κ. Διοικητοῦ, ἧτις καὶ ἀφικνεῖται. Μετὰ τὴν ὑποδοχὴν ἐτύχομεν ἑξαιρετικῆς περιποιήσεως πάντες εἰς τὸν Ἁγιογραφικὸν οἶκον τῶν Καρτσωναίων καὶ ἀποθαυμάζομεν τὴν ὥραϊαν καὶ ἐξόχως θεαματικὴν θέσιν τῆς Σκῆτης τῆς Ἁγίας Ἀννης καὶ τὸ ἐσπέρας ἐπιστρέφομεν πάλιν εἰς τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ἁγίου Παύλου εἰς τὸ ὁποῖον παρατηρεῖται πυρετώδης κίνησις διὰ τὴν φιλοξενίαν.

Μετ' ὀλίγον ἀφικνεῖται τιμητικῶς διὰ πολεμικοῦ ὁ Ἅγιος Προύσης Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Πολύκαρπος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου τῆς Μ. Λαύρας Πλάτωνος, ἵνα συσκεφθῆ περὶ τῶν Ἁγιορειτικῶν πραγμάτων μετὰ τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀντιπροσωπείας. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Ἁγίου Προύσης, ὡς ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συνέρχεται ἡ ἐπιτροπὴ καὶ καταλήγει εἰς ὠρισμένας ἀποφάσεις αἱ ὁποῖαι τελικῶς θὰ υποβληθῶσιν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

Μετὰ τὴν σύσκεψιν ἀναχωροῦμεν πάντες διὰ τὴν σειρὰν τῶν Ἱερῶν Κοινοβίων Διονυσίου καὶ Γρηγορίου ὑπὸ ἀφόρητον παύσωνα. Προπορευομένου τοῦ Ἁγίου Προύσης, καὶ ὃν εἰς τὴν εἰσοδὸν ὑποδέχονται οἱ ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς ἐνδύουσι τὸν ἀρχιερα-

τικὸν Μανδύαν καὶ ψάλλοντες εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Ναὸν κατὰ τὴν Ἁγιορειτικὴν τάξιν ἐπὶ τῇ ὑποδοχῇ Ἀρχιερέων Καὶ ἐνταῦθα πολὺ ἐλυπήθημεν, διότι δὲν εὔρομεν τὸν Ἅγιον Καθηγούμενον, διεκρίναμεν ὅμως μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν τὸν νεαρὸν λόγιον Μοναχὸν Θεόκλητον, βαθὺν μελετητὴν καὶ μύστην τοῦ Μοναχικοῦ Ἰδεώδους καὶ δεινὸν χειριστὴν τοῦ καλάμου, ὅστις πολλὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον παρέχει.

Εἰς τὸν ξενῶνα τῆς Μονῆς ταύτης ὁ κ. Διοικητὴς ἤνοιξε μὲ ἐξαιρετικὴν εὐχέριαν θαυμασίαν συζήτησιν περὶ τῶν φιλοσοφικῶν ὁρημάτων καὶ περὶ ὑπαρξισμοῦ, ἐξόχως ἐνδιαφέρουσιν καὶ ἀποκαλυπτικὴν ὁμολογίαν τὴν διὰ τῶν ὁρημάτων τούτων ὁδουσίην του ἵνα ἱκανοποιήσῃ πλήρως πᾶσαν του ἔφρσιν ἐν τῷ χριστιανισμῷ τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν.

Μετὰ ταῦτα ἀναχωροῦμεν διὰ τὸ Ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Γρηγορίου τὸ ὁποῖον μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα Κοινόβια συνεχίζουσι τὴν ἱερὰν παράδοσιν τοῦ Μοναχικοῦ Ἰδεώδους καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκομεν τὸν ἐργατικώτατον Καθηγούμενον Βησσαρίωνα, τὸν Προηγούμενον Γεώργιον καὶ ἄλλους ἀδελφούς. Ἡ καθαριότης καὶ ἡ τάξις εἶναι ἀπαραμίμυλος. Τὴν ἐπομένην διαλύεται ὁ ὄμιλός μας καὶ λαμβάνομεν ὁ καθεὶς διαφορετικὴν κατεύθυνσιν. Ὁ Ἅγιος Προύσης μὲ τὴν ἀκολουθίαν του διὰ τὰς Καρυάς, ἡ ἐξ Ἀθηνῶν ἀντιπροσωπεῖα διὰ Θεσσαλονίκην καὶ ἐγὼ μὲ τὸν Πάτερ Νικόδημον διὰ Δάφνην καὶ διὰ τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἁγίου Παντελεήμονος.

Ἀφοῦ ἐγένοντο οἱ ἀποχαιρετισμοὶ εἰς Δάφνην, ἀναχωροῦμεν μὲ μικρὰν ὀλκάδα διὰ τὴν Ἱ. Μονὴν Ἁγίου Παντελεήμονος μὲ τὸν π. Νικόδημον. Μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομαὶ διὰ χιλιάδας ἄλλοτε Μοναχοὺς τώρα κεῖνται ἔρημοι, οἱ δὲ ἐναπομείναντες 100 Ῥῶσσοι δὲν ἐπαρκοῦν οὔτε διὰ φύλαξιν Μεγαλυτέρα ἐρημία παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς πολυάνδρους ἄλλοτε Ῥωσσικὰς Σκήτας Ἁγίου Ἀνδρέου καὶ Προφήτου Ἡλιοῦ. Δὲν ἀπέμειναν ἤδη εἰ μὴ ἀνὰ 20 Μοναχοὶ Γέροντες καὶ αὐτοί. Ἀποθαυμάζομεν τὸν θαυμάσιον Κώδωνα τὸν μεγαλύτερον τῆς Ἀνατολῆς βάρους ἐνδεκα τόννων καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας μὲ τὴν ἀπερίγραπτον πολυτέλειαν καὶ τὴν Ῥωσσικὴν χλιδὴν. Μερικαὶ σκιαὶ Γερόντων μαρτυροῦν τὴν Ῥωσσικὴν ἀκόμη παρουσίαν ἵνα μετ' αὐτοὺς ἐκλείψῃ καὶ τὸ τελευταῖον ἴχνος τῶν Ῥώσσω.

Ἐνταῦθα κλείομεν τὸν κύκλον τῶν ἐπισκέψεων τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἐκ τῆς Ῥωσσικῆς Μονῆς ἀναχωροῦμεν πάλιν διὰ τὸν κόσμον ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸν ἱερὸν αὐτὸν τόπον κατηναλώσαμεν πλέον τοῦ μηνός.

Ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Γῆν καὶ ἀπὸ τὰς ἀλησιμονή-

τους ὠραιότητάς της, καὶ τὰ ἱερὰ σεμνεῖα τῶν τόσων Ἱερῶν Μονῶν, Σκητῶν, Κελλίων, Ἀσκητηρίων καὶ Ἀναχωρητηρίων, ἀπὸ τὴν ἰδεώδη ἐκεῖ διαμονὴν ποικιλομένην εἰς πάσας τὰς ψυχικὰς ἐξάρσεις καὶ ἀνατάσεις τὰς λατρευτικὰς ἐν τοῖς μυστηρίοις συγκινήσεις, κλείομεν ἐντὸς μας, τὰς ὠραιότερας τῶν ἀναμνήσεων καὶ τὴν ἰσχυροτέραν δύναμιν διὰ τὸν πολύμοχθον ἀγῶνα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ καθήκοντος.

Ἄλλ' ὡς οἰκεῖοι καὶ φίλοι τοῦ Ἁγίου Ὄρους δὲν παύομεν συλλέγοντες πάσας τὰς γνώμας τὰς ἐκεῖθεν καὶ τὰς ἐντεῦθεν νὰ διατυπώσωμεν ἀπεριφράστως τὴν κοινὴν πλέον πεποίθησιν ὅτι παρ' ὅλα τὰ μέτρα ἅτινα ζητοῦνται ἐξωθεν, οὐδεμία ἀνόρθωσις δέον νὰ ἀναμένητε ἐξωθεν ἂν δὲν γίνῃ ἔσωθεν ἡ προσπάθεια καὶ πρῶτον δὲ βῆμα ἀπαραίτητον εἶναι ἡ ἐπάνοδος εἰς τὴν Κοινοβιακὴν ζωὴν τῶν 9 ἰδιορρυθμῶν Μονῶν.

Τὸ ὑπόμνημα τοῦ Γέροντος Ἀμβροσίου Λαυριώτου εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα καὶ ἂν ὑπάρχουν ἐπιφυλάξεις θὰ ἔλθῃ στιγμή κατὰ τὴν ὁποίαν πάντες θὰ ἀντιληφθῶσιν ὅτι μόνον ὑπὸ κοινὴν προσευχὴν καὶ ἐστίασιν ὡς ἔταξε ὁ ῥητῶς καὶ ἀπεριφράστως ὁ ἰδρυτὴς τοῦ ἐν Ἁθῶν Μοναχισμοῦ δύναται νὰ νοηθῇ Μοναχισμὸς καὶ Μοναί. Καὶ ἡ Λαύρα διατελεῖ ὑπὸ τὰς ἀρὰς τοῦ κτίτορος καὶ ἰδρυτοῦ, ἀδικαιολόγητος σήμερον ἐχομένη τῆς ἰδιορρυθμοῦ καταστάσεως τῆς ἐπιβληθείσης δι' ἄλλον λόγον καὶ δι' ἄλλον σκοπόν. Εἶναι ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι ἡ ἐπάνοδος τῆς εἰς τὸ Κοινόβιον ἐντὸς προσεχοῦς δεκαετίας ὁπότε καὶ ὁ ἔορτασμός τῆς χιλιετηρίδος της, θὰ ἐπαναγάγῃ ἀναποτρέπτως καὶ τὰς ὑπολοίπους ἰδιορρυθμοὺς εἰς τὸ Κοινόβιον.

Μετὰ ταῦτα, ὅταν ἡ ἀποφασισθεῖσα ἐπαναλειτουργία τῆς Κλεινῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς ἀναδείξῃ μορφωμένους Κληρικοὺς καὶ ἡγετικά στελέχη τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ ὅταν ἐκάστη Μονὴ ἀξιοποιοῦσα τὴν ὑπάρχουσαν οἰκονομίαν, ἔχει τὰ ὄρφανοτροφεῖα της καὶ τὰ φιλανθρωπικά της ἰδρύματα, θὰ δημιουργήσῃ ἀνεξάντλητους πόρους ἀπὸ φιλεσπλάχνους καὶ πολλοὺς τροφίμους μὴ ἔχοντας ὑποχρεώσεις καὶ γαλουχηθέντας ὑπὸ τῶν Μονῶν, νὰ εἰσέρχωνται εἰς αὐτάς. Ἐκεῖθεν ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία ἐπανδρώσει τὰ Μοναχικὰ ἱεραποστολικά τάγματα καὶ πρὸς τὰ ὄρφανοτροφεῖα αὐτὰ γίνονται αἱ μεγαλύτεραι δωρεαὶ τῶν φιλανθρώπων.

Σημειῶ μόνον μίαν τοιαύτην προσπάθειαν τοῦ Ἁγίου

Χίου ιδρύσαντος ὄρφανοτροφείου εἰς Κύμην, εἰς αὐτὸ ἀμέσως διετέθησαν πλούσιαι δωρεαὶ φιλανθρωπῶν καὶ ἐκ τοῦ ὄρφανοφείου τούτου ἐξῆλθον ἱκανὰ πολλὰ στελέχη τῆς Ἐκκλησίας

Ἔχομεν δὲ ἐλπίδος, ὅτι ἐν τῇ πορείᾳ τῇ ἐξελικτικῇ τῶν τοῦ κόσμου πραγμάτων, ὁ πάνσοφος θὰ φωτίσῃ ὅλους ἐκείνους πού ἔχουν τὴν δύναμιν καὶ τὴν θέλησιν νὰ ἐργάζωνται διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ καλοῦ. Τὸ Ἅγιον Ὅρος περικλείει μίαν ἱερὰν παρακαταθήκην τῶν ἀνωτέρων πνευματικῶν ἰδεωδῶν, καλεῖται νὰ μὴ μείνῃ στάσιμον ἀλλὰ νὰ παίξῃ ῥόλον πρωτοποριακόν, ἡγετικὸν ἀνάλογον μὲ τὸ ἔνδοξον παρελθόν του. Τὸ εὐχόμεθα ὀλοψύχως τοῦτο μὲ ὅλην μας τὴν καρδίαν.

Ν. Ξ. Καράπας

Καθηγητῆς Γυμνασίου Κύμης

ΓΝΩΜΙΚΑ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Καθὼς τὸ πῦρ, τὸ ὁποῖον ἀνάπτει εἰς τὰ ξηρὰ ξύλα, δυσκόλως σβύνει, οὕτω καὶ ἡ θέρημ τοῦ Θεοῦ, ἣτις ἐμπίπτει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀπαρησαμένου τὸν κόσμον, δὲν θέλει σβεσθῆ εὐκόλως δριμυτέρα οὔσα τοῦ πυρός.

Ἄσιου Ἰσαάκ

Ἐκεῖνος πού θέλει νὰ μισήσῃ τὸν κόσμον πρέπει νὰ ἔχῃ ἀγάπην εἰς τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης ψυχῆς, καὶ ἐνθύμησιν τούτου παντοτινὴν, διότι κανένα ἄλλο δὲν κάμνει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀφίγη ὅλα μετὰ χαρᾶς καὶ ν' ἀποστρέφεται ὡς σκύβαλα, καθὼς ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἐνθύμησις τοῦ Θεοῦ.

Ἄγ. Συμεὼν Ν. Θεολόγου

Ἡ ἀκτημοσύνη τοῦ μοναχοῦ φανερῶνει εἰλικρινῆ τὴν πολιτείαν αὐτοῦ.

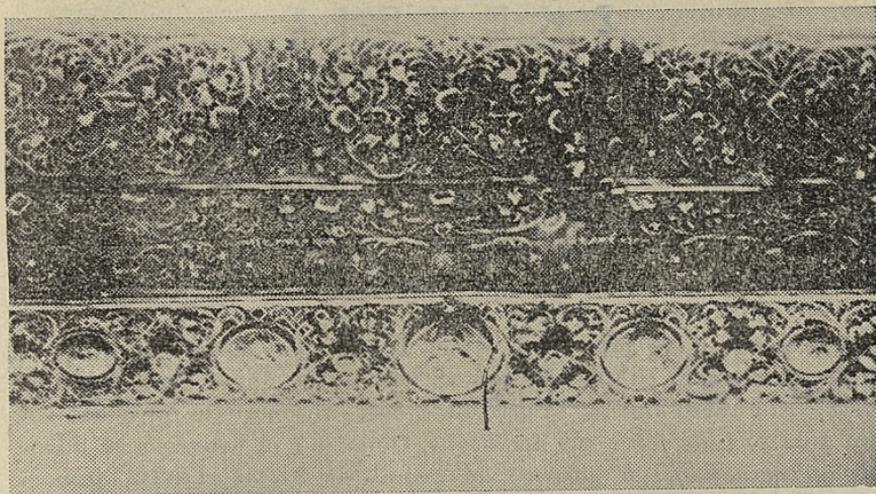
Ὁ ἀκτῆμων μοναχὸς ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι πάροικος ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲν ἐπιθυμῶν τῶν προσκαιρῶν ἀλλὰ τῶν αἰωνίων τοιούτων.

Ὁ ἀκτῆμων μοναχὸς γίνεται μιμητῆς τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ καὶ τοῦ Προδρόμου ὡς καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου, λέγων, μετ' αὐτῶν, ὅτι ἰδοὺ ἀφήκαμέν σοι...

Ὁ ἀκτῆμων μοναχὸς, μὲ τοὺς ἀγγέλους συναγωνίζεται καὶ μὲ τοὺς δικαίους συγχορεύει καὶ γίνεται κληρονόμος τοῦ Θεοῦ.

Ἄσιου Ἀντιόχου

ΘΗΚΗ ΑΡΓΥΡΟΧΡΥΣΟΣ ΚΑΙ ΣΜΑΛΤΩΜΕΝΗ
ἐν τῇ ὁποίᾳ φυλάσσεται ὁ μῆρὸς τοῦ Ἁγίου
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ Πατριάρχου Κων)πόλεως.

Ἐν ἐκ τῶν πλέον ἀξιολόγων ἱερῶν κειμηλίων
τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Παύλου

Ἡ πολύτιμος αὕτη θήκη καθαρῶς βυζαντινῆς καὶ σπανίας τέχνης ἔχει μῆκος 0.45 μ. πλάτος 0.11 καὶ ὕψος 0.15, φέρουσα ἐπὶ τοῦ πέριξ συμπλέγματος διαφόρους παραστάσεις κλημάτων ἀμπέλου. Κοσμεῖται μὲ 78 πολυτίμους λίθους διαφόρων μεγεθῶν χρώματος ῥουβινίου καὶ πρασίνου καὶ μὲ 5 κυκλωτερεῖς ἀναγλύφους εἰκόνας εἰς τὴν ἐμπροσθίαν πλευράν, τῶν Ἁγ. Γρηγορίου, Ἁγ. Παύλου, Ἁγ. Γεωργίου καὶ δύο ἑξαπτερυγίων.

Εἰς ἐτέραν θήκην εὐρίσκεται ἡ κνήμη καὶ τὸ πέλμα τοῦ αὐτοῦ ποδὸς τοῦ Ἁγίου μὲ τὴν σάρκα ἀφθαρτον ἀπεξηραμένην.

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ Ι. ΜΟΝΗΣ ΑΓ. ΠΑΥΛΟΥ

Ἁγιον Ὄρος! Χώρα συμβολίζουσα τὸ μεγαλεῖον τοῦ παρελθόντος, μνημεῖον ἀπαράμιλλον ἐγκλείον τόσους θησαυροὺς τέχνης, βιβλίον εἰς τὰς σελίδας τοῦ ὁποίου ἀναγιγνώσκει ἕκαστος τὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, γονατίζω ἐμπρὸς σου. Θαναμάζω τοὺς μοναχοὺς οἵτινες παραβλέψαντες ὅ,τι πρόσκαιρον δίδει ὁ κόσμος παρ' ὄλην τὴν ζωηρὰν λάμπην του ἧτις πολλαῖς ἀπατᾶ καὶ οἵτινες ἔν μόνον ἐσκέψθησαν νὰ θυσιάσουν τὰ πάντα, διὰ νὰ διατηρήσουν τὴν παράδοσιν τὴν ἱερὰν τοῦ τόπου τούτου καὶ τὰ κειμήλια ἅτινα μᾶς ἐνθυμιζοῦν ὅτι δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τίνος κληρονόμοι εἴμεθα.

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

« Ἀγγέλων ἔργον »

Οὕτω χαρακτηρίζει τὴν προσευχὴν ὁ μέγας πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Ἁγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, διότι οἱ ἄγγελοι διὰ παντὸς δοξολογοῦν τὸν πανάγαθον Θεόν. Τὸ προσὸν αὐτὸ ἔχουν καὶ οἱ ἄνθρωποι. Ὁ-θεν μόνον οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τὸ μέγα καὶ μοναδικὸν προνόμιον νὰ συνομιλοῦν μετὰ τοῦ πλάστου αὐτῶν διὰ τῆς προσευχῆς. Διὰ τῆς ἐπικοινωνίας δὲ ταύτης τοῦ πλάσματος μετὰ τοῦ πλάστου, τοῦ δούλου μετὰ τοῦ Δεσπότη ἢ ψυχῆ τοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκεται εἰς τὸ στοιχεῖον αὐτῆς καὶ ὁ ἀσθενὴς ἄνθρωπος καθίσταται δημιουργὸς μεγάλων ἔργων. Διὰ τοῦτο ἄπαντες οἱ μεγάλοι ἄνδρες προσηύχοντο διηνεκῶς καὶ διὰ πολλῶν ἐκθειάζουν τὴν προσευχὴν. Οὕτω, διὰ νὰ ἀναφέρωμεν μόνον μὴ ἐκκλησιαστικούς, ὁ βιολόγος καὶ φυσιολόγος Alexis Carrel θεωρεῖ τὴν προσευχὴν βιολογικὴν τῆς ψυχῆς ἀνάγκην καὶ λέγει ὅτι εἶναι ἐντροπὴ νὰ μὴ προσενχώμεθα ἔγραψε δὲ καὶ σχετικὴν μελέτην. Ὁ Ἄγγλος δὲ ποιητὴς Tennyson λέγει ὅτι μὲ τὴν προσευχὴν ἔγιναν περισσότερα πράγματα ἀπὸ ὅσα αὐτὸς ὁ κόσμος ἤμπορεῖ νὰ ὀνειρευθῆ.

Ἄλλὰ ποία ἡ σημασία τῆς προσευχῆς, ἥτις εἶναι τὸ βαρόμετρον τῆς εὐσεβείας τοῦ ἀνθρώπου, πῶς πρέπει νὰ γίνεται καὶ τίνα τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς τὰ μεγάλα καὶ θαυμαστά, ἐγνώριζον καὶ γνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι τῆς προσευχῆς καὶ τοιοῦτος ἦτο ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας πατὴρ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος. Δι' ὃ ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀναγνωστῶν εἰς τὴν εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος τεύχους δημοσιευομένην, κατὰ μετάφρασιν εἰς τὴν Νεοελληνικὴν γλῶσσαν τῆς περὶ προσευχῆς ὁμιλίας τοῦ μεγάλου τούτου τῆς Ἐκκλησίας πατρὸς καὶ Διδασκάλου.

Τὸ Λαυσαϊκὸν τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ὁ ἐξέχων Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Κοινοβιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγ. Διονυσίου Ἀρχιμ. Γαβριὴλ ἐξέδωκε πρὸ μικροῦ χρόνου καὶ νέον ἔργον ἐξ 115 σελ. μεγάλου σχήματος καὶ 36 εἰκόνων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν « Λαυσαϊκὸν τοῦ Ἁγίου Ὁρους » ἐν ᾧ σημειοῖ ὁ ἐκδότης « παρουσιάζει ἐν εἰδει ἀλύσεως, ὅλην τὴν Ἁγιορειτικὴν πλειάδα τῶν μακαρίων πατέρων τοῦ τελευταίου αἰῶνος μέχρι καὶ τῶν ἐπιζώντων ἀκόμη μέχρι τῆς σήμερον, μὲ τὸ ἱστορικὸν ἐκάστου, καθὼς ἐπίσης καὶ ἱστορικὴν περιήληψιν τῶν Ἱερῶν Μονῶν, Σκητῶν, Κελλίων, ἡσυχαστηρίων καὶ λοιπῶν ἀσκητηρίων μετὰ τῶν ἐν αὐτοῖς διαλαμπάντων ἁγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων μετὰ πολλῶν διηγημάτων αὐτῶν ».

Αἱ ἐκτιθέμεναι καὶ μέγα ἐνδιαφέρον κινῶσαι ἱστορίαι τῶν ἐνταῦθα εὐαγῶν Σκηνωμάτων, ἢ διαυγῆς καὶ ῥέουσα γλῶσσα, εἰς ἣν ἐκτίθενται καὶ τὰ πολλὰ ἐν αὐτῇ ἀνέκδοτα, καθιστοῦν τοῦτο τερπνὸν καὶ ἐπαγωγὸν ἀνάγνωσμα καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι τοὺς γνωρίζοντας πρόσωπα καὶ πραγ-

ματα 'Αγιορείτας. 'Αλλά παρεκτός τούτου ἡ ἀξία τοῦ ἔργου τούτου τοῦ ἀγαπητοῦ Καθηγουμένου, φρονοῦμεν ὅτι ἔγκαιρα ἀλλαχοῦ, εἰς τὸ διδακτικὸν αὐτοῦ. Ὁ συγγραφεὺς ἀπέβλεπεν εἰς δύο τινά· πρῶτον εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ γνωστὸν εἰς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τὴν μεγάλην ἀξίαν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τὰς πολλαπλὰς ὑπηρεσίας τοῦ Μοναχισμοῦ πρὸς τὸ Ἔθνος καὶ τὴν κοινωνίαν καὶ δεύτερον νὰ ὠφελήσῃ πνευματικῶς. Διὰ τοῦτο δὲν παραθέτει ξηρὰν ἱστορικὴν ἀφήγησιν, ἀλλ' ἐκθέτει περὶ ἐκάστου ζητήματος, περὶ οὗ ποιεῖται λόγον καὶ τὰς ἑαυτοῦ κρίσεις, αἰτινες ὡς ἀπότοκοι σημαίνοντες στελέχους τοῦ συγχρόνου Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ καὶ πεπνυμένου δέον νὰ τύχῃσι μεγάλης προσοχῆς. Πόσον διδακτικὰ καὶ ὀρθόδοξα εἶναι ὅσα γράφει διὰ τὰς ὑπηρεσίας τῶν Ἁγιορειτῶν πνευματικῶν, περὶ ὧν τινὲς φρονοῦσιν ὅτι δῆθεν δὲν δύνανται νὰ ἱκανοποιῦν σήμερον τὰς ἀνάγκας τῶν χριστιανῶν, διὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ μοναχικοῦ σκοῦφου, διὰ τὴν μὴ ἐγκαταβίωσιν ἐν γῆρει τῶν ἀρχιερέων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, διὰ τὰς πολλὰς καὶ ὑλικὰς ἀκόμη ὑπηρεσίας τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἰς τὸ Ἔθνος, διότι ἔδωκε εἰς αὐτὸ 600 000 στειν. καλλιεργησίμων γαιῶν. 200.000 ἐλαιόδενδρα, 100.000 μωρεόδενδρα, ἐκτὸς βοσκοτόπων, ἀμπέλων, ὑδρομύλων καὶ ἐλαιομύλων ἀντὶ μιᾶς ὁκάς ἀλεύρου κατὰ στρέμμα !!!

Τὸ ὄρατον αὐτὸ βιβλίον μόνον εἰς ὧν ἐνσάρκωσις τοῦ μοναχισμοῦ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἷος ὁ Καθηγούμενος Γαβριήλ, ἠδύνατο νὰ γράψῃ. Μεγάλως δὲ θὰ ὠφελήθῃ πᾶς Ἑλλην χριστιανὸς ὅστις θὰ τὸ ἀναγνώσῃ.

Παρ' ὅλον ὅτι παρελήφθησαν ν' ἀναφερθῶσι σημαίνοντες ἀγιορείται οἱοὶ οἱ Βαρλαάμ Γρηγοριάτης, Ἰωάσαφ Ἀγιοπαυλίτης κ. ἄ. ἐν τούτοις συγκαίροντες τῷ συγγραφεῖ εὐχόμεθα νὰ μᾶς παρουσιάσῃ καὶ ἄλλα ἔργα ὡς τὸ «Λαυσαϊκὸν τοῦ Ἁγίου Ὁρους».

«Ὁ Γενικὸς πόθος»

Ὁ Καθηγούμενος Γαβριήλ δὲν ἦτο δυνατόν εἰς τὴν ἄνω συγγραφὴν αὐτοῦ νὰ μὴ θίξῃ, ὡς ἀληθῆς μοναχός, τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ γράφει «ὁ γενικὸς πόθος τῶν ἀγιορειτῶν νὰ ἴδωσι τὴν Λαύραν Κοινόβιον εἶναι πολυχρόνιος. Θὰ σκιρτήσῃ ὁ Ἄθως ἀπὸ ἀγαλλίαςιν, ὅταν ἐπιτευχθῇ τοῦτο καὶ οἱ Λαυριῶται πατέρες θὰ αἰσθανθοῦν τὴν ἄφατον ἐκείνην χαρὰν τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν παλαιὰν πατρίδα» (σελ. 51). Πόσον ἥσυχοι, πόσον ἀπερίσπαστοι θὰ ἦσαν οἱ πατέρες αὐτοὶ (οἱ Λαυριῶται) ἂν ἴσχυεν ὁ ἀρχικὸς θεσμὸς τοῦ Κοινοβίου; Καὶ περὶ ἄλλης Μονῆς γράφει. «Ἡ μόνη σωτηρία διὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς πτωχῆς ταύτης Μονῆς εἶναι τὸ Κοινόβιον. Ἐὰν οἱ πατέρες θελήσουν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἰδιορρυθμίαν καὶ ἐφαρμόσουν τὸ κοινοβιακὸν σύστημα, θὰ κάμουν θεάρεστον ἔργον καὶ σπῆμα σωτήριον...» (σελ. 98).

Τὶ νὰ προσθέσωμεν ἡμεῖς εἰς τοὺς σοφοὺς τούτους λόγους; Ἄλλως τε πολλάκις τὰ αὐτὰ δι' ἄλλων λέξεων ἐγράψαμεν. Εὐχόμεθα νὰ ἐκπλη-

ρωθῆ ὁ γενικός οὗτος πόθος τοῦ ἀγιορειτικοῦ κόσμου· οἱ δὲ ἀγαπητοὶ Λαυριῶται ἄς μὴ ἀρνηθῶσι νὰ προσφέρωσι τὴν μεγάλην ταύτην χαρὰν εἰς τὸν γηραιὸν Ἄθω.

Πρόοδος (;)

Ἄγνώριστος κατέστη ὁ πλανήτης ἡμῶν διὰ τῶν τεραστίων προόδων τῆς μηχανικῆς καὶ λοιπῶν θετικῶν ἐπιστημῶν τῶν τελευταίων ἐτῶν. Αἱ ἀποστάσεις ἐξεμηδενίσθησαν τελείως, πολλὰ ἀσθένεια ἐξέλιπον ὀλοτελῶς, νέοι τρόποι διαβίωσης τελείως ἄγνωστοι τέως ἐπενοήθησαν. Κατέστησαν πάντα ταῦτα τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων εὐτυχστεράν; Ἐξύψωσαν τὴν ἀνθρωπίνην προσωπικότητα; συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀληθῆ πρόοδον; Δυστυχῶς τὰ πράγματα μαρτυροῦν τὸ ἀντίθετον, διότι ἠγνοήθη, ἢ μᾶλλον παρημελήθη, ὁ ψυχικός παράγων, ἡ ψυχικὴ καλλιέργεια, ἣτις ἐπιτελεῖται διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς καὶ ἐκεῖνος ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, κατὰ τὴν Θ. Γραφήν, ἐπιστήμην. Οὕτω τὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐπιστήμης ἐχρησιμοποιήθησαν διὰ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἀνθρώπου. Ἴδου αἱ ἀποδείξεις τούτου. Κατ' ἐπίσημον ἀνακοίνωσιν περισσότεροι Ἀμερικανοὶ ἐφονεύθησαν ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τῶν αὐτοκινήτων παρὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς πολέμους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνemίχθησαν αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι ἀπὸ τῆς μάχης τοῦ Λένιγκτον, τὸ 1775. Ἐντὸς 178 ἐτῶν οἱ πόλεμοι ἀφήρσαν τὴν ζωὴν 1.009.750 Ἀμερικανῶν, ἐνῶ οἱ τροχοὶ τῶν αὐτοκινήτων ἀπὸ τοῦ 1900, ὁπότε συνέβη τὸ πρῶτον αὐτοκινήτικόν δυστύχημα, μέχρι σήμερον, ἥτις ἐντὸς 53 ἐτῶν, ἔχουν φονεύσει 1.050.000 Ἀμερικανούς. Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, πρὸ ἑκατὸν περίπου ἐτῶν, ἐφονεύθησαν, λόγῳ τῶν ἀτελῶν μέσων τοῦ πολέμου, 450.000 ἄνδρες. Κατὰ τὸν πρῶτον Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον ἐφονεύθησαν 9.700.000, ἐξ ὧν αἱ 500.000 ἦσαν ἀπώλειαι τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ. Εἰς τὸν β' Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, ὡς ἀνεγράψεν εἰς τὸ δελτίον τύπου τῆς ὁμοσπονδιακῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως ὁ Καθηγητὴς Ἄρνιτς αἱ συνολικαὶ ἀπώλειαι τῶν ἐμπολέμων ἀνῆλθον εἰς 52.000.000 !! Ἐξ ὧν τὰ 25.000.000 εἶναι ἀπώλειαι τοῦ ἀμάχου πληθυσμοῦ !! Πρόοδον λοιπὸν εἰς τὴν καταστροφὴν μᾶς ἔφερren ἡ ἄνευ Θεοῦ πρόοδος (;) τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου !

ΠΕΡΙ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΘΕΙΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

- Ἰωάν. 3.21. «Ὁ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν τῷ Θεῷ εἰσὶν εἰργασμένα».
- » 8.32. «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς».
  - » 14.6. «Ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ, οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ».
  - » 18.37 «πᾶς ὢν ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἀκούει μου τῆς φωνῆς».
- Ἐφεσ. 4.25 «Δαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ».
- » 5.9. «ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐν πάσει ἀγαθῶσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ».
  - » 6.14 «στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ»

ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Διοικήσις Ἁγίου Ὄρους. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑπὸ διαφόρων ἐπισκεπτῶν ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ φωτογραφίσεως διαφόρων περγαμηνῶν, μικρογραφιῶν, σπανίων εἰκόνων καὶ λοιπῶν κειμηλίων τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τόπου, ἡ Διοικήσις Ἁγίου Ὄρους ἐπέστησε τὴν προσοχὴν τῶν διοικήσεων τῶν Ἱερῶν Μονῶν διὰ τὴν εὐθύνην τὴν ὁποίαν ἔχουν αὐταί, ἐκ τῶν τυχόν ζημιῶν ἀπὸ ἀπροσέκτους φωτογραφίσεις ὡς αἱ προξενηθεῖσαι ἄλλοτε μεγάλαι τοιαῦται ὑπὸ τοῦ Γάλλου Μιλλέ.

Εἰσδοχῆ ἀλλοδαπῶν εἰς Ἄγ. Ὄρος. Κατόπιν ἐκδηλωθείσης ἐπιθυμίας ἀλλοδαπῶν τινῶν ὅπως ἐγκαταβιώσωσιν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ἡ Διοικήσις Ἁγ. Ὄρους δι' ἐγγράφου αὐτῆς πρὸς τὴν Ἱ. Κοινότητα ἐγνωστοποίησεν ὅτι αἱ συναφεῖς αἰτήσεις διὰ τὴν κατάταξιν εἰς τὸν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μοναχισμὸν θὰ ἔδει νὰ συνοδεύωνται ὑπὸ τῶν ἀκολουθῶν ἐγγράφων:

1) πιστοποιητικοῦ γεννήσεως.

2) πιστοποιητικοῦ εἰσαγγελέως ὅτι ὁ αἰτῶν δὲν περιέπεσεν εἰς ἀδίκημα, μετ' ἀποσπάσματος ποινικοῦ μητρώου.

3) πιστοποιητικοῦ τῆς οἰκείας Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ αἰτῶν ἀνήκει ἐκ γενετῆς εἰς τὸ Δόγμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησ. καὶ 4) ὁ αἰτῶν δέον νὰ ὑποβάλλῃ ὑπεύθυνον ἐνυπόγραφον δῆλωσιν ὅτι τελεῖ ἐν γνώσει τῶν διατάξεων τῶν διεπουσῶν τὸ Ἄγ. Ὄρος καὶ εἰδικῶς ὅτι κατατασσόμενος ὡς μοναχὸς ἢ δόκιμος ἀποκτᾷ τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν ἄνευ ἄλλης τινὸς διατυπώσεως.

Προκειμένου δὲ περὶ κληρικῶν δέον νὰ προσαχθῇ ἄδεια τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἐπιτρέποντος τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἐκ τοῦ Κλίματος εἰς ὃ ἀνήκει.

Ἔρανοι. Δι' ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος ἐνηργηθῆ παναγορευτικὸς ἔρανος ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων τῶν Ἰονίων Νήσων εἰς ὃν προσέφεραν αἱ Ἱ. Μοναὶ Βατοπεδίου καὶ Ἁγίου Παύλου ἀνὰ 10.000 000 δραχ., Φιλοθέου 5.000.000, Γρηγορίου 3.000.000, Μεγ. Λαύρας, Λιονυσίου, Ξηροποτάμου, Δοχειαρίου, Σίμ, Πέτρας ἀνὰ 2 000.000, Ἰβήρων, Χελανδαρίου, Κουτλουμουσίου, Ζωγράφου, Καρακάλλου, Ξενοφώντος ἀνὰ 1.000 000, Παντοκράτορος, Ῥωσικοῦ καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἀνὰ 500.000. Ἐκ δὲ τῶν ἑξαρτηματικῶν, τὰ κελλία Καρυῶν 1.100.000, Σκήτη Ἁγ. Ἄννης 665.000, κελλία Προβάτας καὶ Ἀμαλφηνοῦς 600.000, κελλία Παντοκράτορος 500.000, Σκήτη Λάκκου 440.000, Σκήτη Καυσοκαλυβίων 357.000, Νέα Σκήτη 235 000, Σκήτη Κουτλουμουσίου 225.000, Ἅγιος Βασίλειος 215.000, Κατουνακία καὶ Καρούλια 200.000, κελλία Κερασιᾶς 185.000, κελλία

Κουτλουμουσίου 140.000, Σκήτη καὶ κελλία Ἰβήρων ἀνὰ 120.000. κελλία Ξηροποτάμου 70.000, τὰ καταστήματα Καρυῶν καὶ Δάφνης 1.100.000 καὶ ἀνώνυμος μέσω Ἱ. Μονῆς Ἀγ. Παύλου δρχ. 1.000 000 ἧτοι ἐν συνόλω δρχ. 53.272.000.

Ἡ Ἱερά Κοινότης Ἀγίου Ὁρους ἐδέχθη μέσω τῆς Διοικήσεως διὰ τὸν ἔρانون τοῦτον τὰ τηλεγραφικὰ συγχαρητήρια τοῦ προέδρου τῆς Κυβερνήσεως Στρατάρχου Ἀλεξ. Παπάγου.

Ἐπιτροπὴ ἀπόρων. Εἰσηγήσει τοῦ διοικητοῦ κ. Κ. Κωνσταντοπούλου πρὸς διορισμὸν μιᾶς ἐπιτροπῆς ἀπόρων διὰ τὴν συλλογὴν διαφόρων τροφίμων πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων ἐρημιτῶν ἀδελφῶν μοναχῶν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ χειμῶνος, ἡ Ἱερά Κοινότης ἀπηύθυνε ἐγκύκλιον πρὸς τὰς 20 Ἱεράς Μονὰς παρακαλοῦσης ὅπως αὗται ἐνεργήσουν ὅτι νομίζουν καλλίτερον πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων μοναχῶν καὶ λαϊκῶν τῶν περιφερειῶν αὐτῶν.

Ἀνταποκρινομένη ἡ ἡμετέρα Ἱερά Μονὴ εἰς τὴν φιλάγαθον ταύτην πρόσκλησιν, ἧτις τιμᾶ τόσον τὸν κ. Διοικητὴν ὅσον καὶ τὰ μέλη τῆς Ἱεράς Κοινότητος, ἔσπευσε νὰ διανείμῃ εἰς 34 ἀπόρους ἐρημίτας μοναχοὺς τῶν Κατουνακίων, Ἀγ. Βασιλείου καὶ Καρουλιου 680 ὄκ. ἄλευρον, 262 ὄκ. ὄσπρια, 34 ὄκ. Βακαλάον, 34 ὄκ ὄρυζαν καὶ 1 Κ. ῥέγγες.

Σχολαὶ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει. Τὸν παρελθόντα Ἰούνιον ἰδρῦθη ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἱεράς Μονῆς σχολὴ πρὸς μόρφωσιν τῶν νέων μοναχῶν καὶ δοκίμων αὐτῆς. Κατὰ τὴν τέλεισιν τοῦ ἁγιασμοῦ τῶν ἐγκαινίων παρέστησαν ὁ ἡμέτερος Καθηγούμενος, οἱ προϊστάμενοι καὶ λοιποὶ ἀδελφοὶ τῆς Μονῆς.

Μετὰ τὸ πέρας αὐτοῦ ὠμίλησε καταλλήλως ὁ Καθηγούμενος ἡμῶν ἐξάρας τὴν σημασίαν τῆς προσελεύσεως ἀρκετῶν νέων ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Ἱ. Μονῇ, πρᾶγμα ὅπερ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ προβῆ εἰς δευτέρον ἐξ ἴσου σοβαρὸν βῆμα μὲ τὸ πρῶτον τῆς ἐκδόσεως ὑπ' αὐτῆς τοῦ μοναδικοῦ ἐν Ἀγίῳ Ὁρει περιοδικοῦ, διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης ἧτις θὰ συντελέσῃ σοβαρῶς εἰς τὴν πνευματικὴν ἐξύψωσιν τῶν εἰς αὐτὴν προσερχομένων νέων.

Συνέστησεν εἰς τοὺς μαθητὰς ἀπόλυτον πειθαρχίαν ἵνα διὰ τῆς μεγάλης ταύτης ἀρετῆς ἧτις πρέπει νὰ διακρίνῃ τὸν μοναχὸν καὶ τοῦ θερμοῦ ζήλου, φανῶσιν ἀντάξιοι τῶν προσδοκιῶν τῆς Μονῆς, ἐπ' ὠφελείᾳ οὐχὶ μόνον αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους γενικῶς. Συγχρόνως ἔδωσε τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι πρὸς ἐπιτησίαν τοῦ ἱ. τούτου σκοποῦ ἡ Μονὴ εἶναι διαθετεμένη νὰ λάβῃ ἐκ συνεχείᾳ ὅλας τὰς πρὸς τοῦτο ἀποφάσεις αὐτῆς.

Ἀκολουθῶς ἔψαλλον οἱ μαθηταὶ διάφορα ἀπολυτικά καὶ

ἤρξατο τὸ πρῶτον μάθημα, συνεχιζομένων τούτων κανονικῶς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐπιστήμονος ἀδελφοῦ τῆς Μονῆς.

— Τὴν 19ην παρελθόντος Ὀκτωβρίου ἐτελέσθησαν ἐν Καραϊσ τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἀθωνιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς ἣτις ἐπανήρχισε τὴν λειτουργίαν της μετὰ διακοπὴν 13 ἐτῶν λόγῳ τῆς πολεμικῆς περιόδου. Παρέστησαν ἡ Ἐρὰ Κοινότης Ἀγ. Ὁρους ἐν σώματι μετὰ τοῦ πρωτεπιστάτου, ὁ κ. Διοικητῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους, οἱ διοικηταὶ τῶν Ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, οἱ προϊστάμενοι τῶν γραφείων ταχυδρομείου καὶ ΟΤΕ, τὸ προσωπικὸν τοῦ ἱατροῦ τοῦ ΕΕΣ καὶ πλῆθος μοναχῶν καὶ διαφόρων λαϊκῶν ἐπισκεπτῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Μετὰ τὴν τέλει τοῦ ἁγιασμοῦ ἔλαβε τὸν λόγον ὁ εὐλαβὴς καὶ θερμὸς φίλος τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν τόπου καὶ διοικητῆς αὐτοῦ κ. Κ. Κωνσταντόπουλος ὅστις διεδήλωσε τὴν χαρὰν του διὰ τὴν στιγμὴν αὐτὴν τῆς ἐκπληρώσεως μιᾶς προσπαθείας ποῦ ἀποβλέπει εἰς τὸ βάθος, εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἐντονωτέρας πνευματικῆς ζωῆς τῆς ὁποίας ἔχει ἀνάγκην ὁ ἱερὸς τόπος.

᾿Ωμίλησε ἐν ἐκτάσει περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Ἀρχαίας Ἀθωνιάδος (τοῦ Βατοπεδίου) ἐπάνω εἰς τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, τὸ καθόλου Ἀγιορειτικὸν μόρφωμα, ἀλλὰ καὶ τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον. Κατὰ τοὺς δυσχειμέρους καιροὺς τῆς δουλείας, ὅποτε, κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα, δημιουργεῖται ἀτμόσφαιρα πνευματικῆς ἀναγεννήσεως. Ἐξῆρε τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀρχαίας σχολῆς, ὅπου μετὰ τὸν ἄλλων ἐδιδάσκοντο κλασικὴ φιλοσοφία καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας.

Προχωρῶν ἐτόνισεν: ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία καὶ τὸ Ἅγιον Ὁρος εἶναι οἱ θεμέλιοι ἀκρογωνιαῖοι λίθοι ἐπάνω εἰς τοὺς ὁποίους θὰ οἰκοδομήσωμεν. Ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον κοσμοθεωρίαν καὶ τὸ πανταδαπὸν ἐργαστήριον ἀρετῆς, τὸ Ἅγιον Ὁρος, πρέπει νὰ ξεκινήσωμεν.

Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μοναχοὺς καὶ ἀσκητὰς ἔχομεν νὰ διδαχθῶμεν πολλὰ ἡμεῖς οἱ ὀρθόδοξοι. Τὸ μῆνυμά των, ποῦ ἔρχεται ἀπὸ τὴν ἀντίπεραν μακρυνὴν ὄχθην των, εἶναι μῆνυμα ζωῆς. Μῆνυμα τοῦ αἰωνίου. Ἀπὸ τὰς μορφὰς τῶν πατέρων καὶ τῶν ἀρχαίων μοναχῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀσκητικῶν συγγραφέων καὶ μυστῶν διδασκόμεθα ὅτι χωρὶς ἐσωτερικὴν ζωὴν δὲν ὑπάρχει χριστιανισμὸς καὶ συνεπῶς δὲν ὑπάρχει πολιτισμὸς.

Στρεφόμενος πρὸς τοὺς τροφίμους τῆς Σχολῆς, τοὺς λέγει, ὅτι ἡ στιγμὴ αὐτὴ εἶναι στιγμὴ πανηγυρικῆς ὑποσχέσεως δι' αὐτοὺς ποῦ ἀφιερώνονται εἰς τὰ πνευματικά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἡ ψυχὴ μεταρρυνθίζεται πρὸς τὰ κρείττω καὶ τὰ τελειώτερα. Ἐμπρὸς εἰς τοὺς Ἀγιορείτας προεστὸς καὶ τὸ νέφος τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων δίδουν τὴν ὑπόσχεσιν νὰ ἀφιερωθοῦν εἰς τὴν μοναχι-

κὴν ἰδέαν. Εὐρίσκονται ἐπὶ τοῦ ἡγιασμένου τόπου, ὅπου ἀρχαιότερον καλλιεργεῖται ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ ἀρετὴ, ὅπου γίνεται ἀσκησις καὶ φυλάσσονται αἱ ὀρθόδοξοι παραδόσεις. Ἐκκλησίαι δὲ εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τοὺς μαχητάς. Οἱ τροφίμοι ὅμως εἶναι ἤδη ἀγωνισταὶ τοῦ Χριστοῦ, εἶναι σταυροφόροι!!

Κάμνει ἔκκλησιν πρὸς αὐτοὺς νὰ ἔχουν ἐστραμμένα πάντοτε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των πρὸς τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἀρχαίους μοναχοὺς. Τοὺς ὠμίλησε περὶ τοῦ τελευταίου τῆς σειρᾶς τῶν μεγάλων θεολόγων τῆς Ὀρθοδοξίας: τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ. Περὶ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, τοῦ Ἀθωνίτου. Περὶ τοῦ μεγάλου ἔκκλησιαστικοῦ συγγραφέως καὶ μεγάλου ἀσκητοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου. Περὶ τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Τοὺς ὑπέμνησεν ὅτι ἐδῶ, τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι πραγματικὸν Βυζάντιον. Τὸ Βυζάντιον δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου καταδῆλως φανερῶνεται ἡ τεραστία μορφολογικὴ ἐπίδρασις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπάνω εἰς τὸν Χριστιανισμόν. Εἰς τὸ Βυζάντιον ἐπραγματοποιήθη ἡ συγχώνευσις τοῦ Ἡρακλειτικοῦ μὲ τὸν Ἰωαννιτικὸν Λόγον!

Ὁμίλησε περαιτέρω περὶ τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τοῦ Ἁγ. Ὄρους καὶ τοῦ μοναχισμοῦ. Ἡ ἀσκησις εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ ἡ περισυλλογὴ ἐνισχύουν τοὺς ἄνδρας. Ἡ σιωπὴ καὶ ἡ στροφὴ πρὸς τὸν ἕσω κόσμον ἀποτελοῦν ἀρχὴν δημιουργίας. Τοὺς ἐκάλεσε νὰ μιμηθοῦν καὶ ἐνστερνισθοῦν τὸ παράδειγμα καὶ τὰς διδασχὰς τοῦ Παχωμίου, τοῦ Μ. Ἀντωνίου, τοῦ Βασιλείου, τοῦ Γρηγορίου Νύσσης, τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ, τοῦ Νικοδήμου Ἁγιορείτου. Ἐξ ἐμπνέωνται ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τὴν παράδοσιν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, διότι αὐτοὶ ὅλοι εὐρίσκονται πολὺ κοντὰ μας, περισσότερο καὶ ἀπὸ τοὺς κλασικοὺς προγόνους μας.

Ἐκαμε μνεῖα περὶ τοῦ ἐμπράκτου ἐνδιαφέροντος, τῶν φροντίδων καὶ τῆς ἐνισχύσεως ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας διὰ τὸ σέμνωμα τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅπως ὠνόμασε τὸ ἀγιορειτικὸν μῶρφωμα τοῦ Βυζαντινοῦ μας πολιτισμοῦ. Ἀνεμνήσθη τοῦ Ἁγίου Ἀρχιερέως τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρα, ὁ ὁποῖος ἀκοιμήτως παρακολουθεῖ τὰ ἀγιορειτικὰ ζητήματα. Ἐκλείσει δὲ μὲ τὴν παραίνεσιν πρὸς τοὺς μαθητάς ὅπως ἐνωτισθοῦν τὴν μοναχικὴν ἰδέαν, νὰ μείνουν ἀγνοὶ καὶ ν' ἀσκηθοῦν εἰς τὰ πνευματικὰ ἔργα πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ «κόσμον» καὶ καταφύγιον καὶ τὸ ὁποῖον θ' ἀποτελέσῃ εἰς τὸ μέλλον ἕνα πρῶτης τάξεως ζωντανὸν πνευματικὸν κέντρον, ὅπως τὸ δραματιζόμεθα ἄλλοι μας καὶ τὸ ποθοῦμεν!

(†) Ὁ π. Θεσσαλιώτιδος Ἱεζεκιήλ. Τὴν 2αν Σεπ)βρίου ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν Καρδίτῃ ὁ πλήρης ἡμερῶν Μητροπολίτης π. Θεσσαλιώτιδος Ἱεζεκιήλ. Ὁ ἐκλειπὼν ἱεράρχης ποιμένας ἐπὶ 30ετίαν τὴν ἐπαρχίαν του διεκρίθη διὰ τὴν συστημα-

τικὴν ὀργάνωσιν τῆς εὐποιίας ἐν αὐτῇ καὶ ἠγαπήθη ὑπὸ τοῦ ποιμνίου του ὅσον ὀλίγοι τῶν ἱεραρχῶν, τὸ δὲ ἱερὸν αὐτοῦ σκῆνος ἐγένετο ἐπὶ τριήμερον προσκύνημα ὀλοκλήρου τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας ταύτης.

Ὁ ἀείμνηστος ὑπῆρξεν ὁ θερμότερος φίλος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐξ ὄλων τῶν ἀρχιερέων τῶν τελευταίων ἔτῶν καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς προσέφερεν εἰς τὸν ἱερὸν ἡμῶν τόπον ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας.

Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ!

Ἐπισκέψεις. Τὴν Ἱ. ἡμῶν Μονῆς ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸ διαρροῦσαν διάστημα οἱ κ. κ. Κ. Κωνσταντόπουλος διοικητῆς Ἁγ. Ὄρους, σεβασμιώτατος π. Μητροπολίτης Κορυθαῶς Εὐλόγιος, Ἰωάν. Καρμίρης καὶ Γ. Κονιδάκης καθηγηταὶ πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετὰ 70 φοιτητῶν τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ αὐτοῦ πανεπιστημ., Στ. Πελεκανίδης ἔφορος Βυζ. ἀρχαιοτήτων Βορ. Ἑλλάδος, Π. Μερτικόπουλος νομ. σύμβουλος συμβουλίου Ἐπικρατείας, Χρ. Χαλδούπης καὶ Ἐπ. Μποῦρος ἀνώτεροι ὑπάλληλοι ΟΤΕ, Γ. Κλωκοτάρας κλητῆρ Δ)σεως Ἁγ. Ὄρους, ἱερ. Ἡρ. Λαζαρίδης ἐξ Ἀθηνῶν, Π. Λαζαρίδης καθηγητῆς ἐκ Ῥόδου, Ν. Μισίτσας ἐκ Χαλκίδος, Ἰ. Τσελίκας νομάρχης Χαλκιδικῆς, Ἰ. Μαλκότσης γεωπόνος ἐξ Ἀρναίας, Σ. Εὐσταθιάδης δασάρχης Ἀρναίας, Σ. Σαλουφᾶκος δημοσιογρ. ἐξ Ἀθηνῶν, Β. Ἀναστασόπουλος δημοσιογρ. ἐκ Θεσ)κης, Δ. Κουδούνης ἐκ Θεσ)κης, ἱερ. Π. Μιχαηλίδης ἐκ Καβάλλας, Α. Σπανὸς ἐξ Ἀργους, Μ. Χατζηχοῆστος ἔμπορος ἐκ Τριπόλεως, Δ. Ρουμπίνος, Ἰ. Ἀποστολίδης, Ἰ. Ζούρας ἰδ. ὑπάλληλοι ἐκ Θεσ)κης, Barbel H. πάρεδρος συμβουλίου Ἐπικρατείας Γαλλίας, Croce Spinelli φοιτ. Γάλλος, Schubotz J. & Fromholz G. φοιτ. Γερμανοί, Χ. Τσιρακίδης, Δ Μωραΐτης, Ἰ. Κολλᾶρος σχεδιαστῆς ἐκ Θεσ)κης, Α. Γαρίδης, Ἰ. Ἀλιφαντῆς, Χ. Μουλᾶς ἔμποροι ἐξ Ἀθηνῶν, Kollandsrud G. σπουδαστῆς Νορβηγός, Ν. Σταματάκης, Η. Δαδῆς κτηματῆται, Κ Ἀλμπάνης, Χ. Χατζόπουλος δάπτει καὶ Α. Πετινάκης μαθητῆς ἐκ Σίνδου, Γ. Χριστούδης ἱερ. Θ. Διαμαντούλης, Ἰ. Λουκάκης ἐκ Ν Ἀφρ)σιᾶς, Χ. Παπαβασιλείου κτηματῆται, Ἀ Καλτσούνης ἐκ Λήμνου, Ἰ. Benzamin Green σπουδαστῆς καὶ L. Coffin μηχανικός Ἀμερικανοί, Er. Gordon ζωγράφος Ἀγγλος, Haver Kamp P., Kalff R. ἰατροὶ Ὀλλανδοί, Cormsen Er. & Kollandsrud G. σπουδασταὶ Γερμανοί, Brodman Whiter Ἀγγλος βουλευτῆς, Bicnell N. γραμματ. Ἀγγλικῆς πρεσβείας, ἐν Ἀθῆναις Sturgess R. Ἀγγλος ὑποπρόξενος ἐν Θεσ)νίκῃ, Β. Δεομετζῆς ἐκ Καβάλλας, Ramsbotham J. ἔμπορος καὶ Palmer G. συγγραφεὺς Ἀγγλοι, Ἀ. Τσαοτανῆς παντοπώλης καὶ Κ. Δημοσθένης κτηματῆται, ἐκ Σαμοθράκης, Olthvis Norbertus J. σπουδαστῆς Ὀλλανδός,

Ι. Ταχουγιάννης δικηγόρος, Ί. Τσουρέλης οίκον, ἔφορος καὶ Θ. Χαρβάλας ὑπάλ. ἔφορ. ἐκ Πολυγύρου, Spitzing G. σπουδαστῆς θεολογίας καὶ Spiess G. σπουδαστῆς νομικῆς Γερμανοί, Bourlart P. Leqba R., Spinas S. σπουδασταὶ Γάλλοι, Ν. Μαστρογιαννάκης ἔργοστασιάρχης ἐκ Πειραιῶς, Χ. Τούλιος δημοδιδάσκαλος ἐκ Μισοκάμπου, Κ Ἀρναούτογλου δημοδ. ἐκ Θεσ)νίκης, Ἀλ. Ἀνδρέου καὶ Κ. Σχαπαριώτης καθηγηταὶ Ἀμερ)κῆς γεωργ. σχολῆς Θεσ)νίκης, Α. Δερματάς, Δ. Ἀδαμαντίδης, Δ. Θωΐδης δημοδιδ. ἐκ Φλωρίνης, Π. Ἀργυρίου δημοδιδ. ἐξ Ἀριδέας, Ἀ. Κυπαρίσσης δημοδιδ. ἐκ Φωτεινῆς Καστοριάς, Δ. Σπανός δημοδιδάσκαλος ἐκ Καλλάνδρας, Γ. Πάσχος δημοδιδ. ἐκ Ξυλουπόλεως, Ἀ. Ἀρναούτογλου, Ι. Τεζαρίδης, Ν. Ἰωαννίδης ἐκ Θεσ)νίκης, Γ. Βουτσινᾶς ἀστυφύλαξ ἐξ Ἀθηνῶν, Γ. Ἀνδρεάδης νοσοκόμος ἐξ Ἀθηνῶν, Π. Λυμπερόπουλος δημοσιογράφος, Δ. Λυμπερόπουλος ἰδ. ὑπάλληλος, Ν. Στεφάνου ζωγράφος ἐκ Πειραιῶς, Wilharn Er., Gester M. φοιτηταὶ Γερμανοί, Δ. Δασογένης ὑπάλ. ΟΤΕ, Philippe Jullian Γάλλος ἰατρός. Lueg Eberhart, Koct Thomas W. φοιτηταὶ Γερμανοί, Δ. Κυριακῆς ἱερεὺς, Κ. Σταυριανάκης καὶ Ν. Μπαρμπούνης Ν. Γωνία Χαλκιδικῆς, Ί. Καρλόγλου Τοῦρκος ὑπήκοος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, Κ Παπαϊωάννου ἐκ Λήμνου, Α. Εὐγενιάδης μηχανουργός ἐξ Ἀθηνῶν, Σ. Ἐγγλέζος ἐκ Θεσ)νίκης συγγραφεὺς Ἀγγλος, Γκρέμελλ Ἔρχ., Καΐστερν Ἔρχ. καθηγηταὶ Γερμανοί, Φοντοὺν Ροδ. καθηγητῆς Αὐστριακός, Ν. Λούβαρις καθηγητῆς πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀν. Κοσμίδης καὶ Ί. Νικολαΐδης ἔμποροι ἐκ Κων)πόλεως, Lubbert C. φοιτητῆς Γερμανός, Κ. Κατσιάπης δεκανεὺς ἐκ Σύρου, Greery Mic. λογοτέχνης Ἀγγλος, Kolings W. ὑπάλληλος Ἴον. Τραπεζίης, Γ. Γεράκης μαθητῆς ἐκ Θεσ)κης Mohamet Sobbi Seally φοιτητῆς ἐκ Καζαμπλάνκας, Milleb T. φοιτητῆς Ἀμερικανός, Rapiguet P. & Gry Bonnet φοιτηταὶ Γάλλοι, Reinhold B. & Rainer Her. ἀρχιτέκτονες Γερμανοί, Γ. Κοντογούρης ἐκ Κοζάνης, Θ. Αἰγυπτιάδης ἐξ Οὐρανουπόλεως. Belif J. φοιτητῆς Αὐστραλός, Δ Λιόλιος καὶ Σ. Γαϊτάνος ἐκ Βεροοίας, Κ. Σιάχος ἔμπορος ἐκ Λήμνου, Γ. Καροῦσος ἐπισημναγός ἐκ Κεφαλληνίας Seyensen φωτορεπόρτερ Δανός, Κ. Πάχτας δήμαρχος Ἀρναίας, Π. Σταυρακάκης ἔμπορος ἐκ Κορήτης, Π. Μπάλλας ἐκ Κεφαλληνίας, Ἀλ. Παπαγιάννης

ξυλέμπορος ἐξ Ἀθηνῶν, Χρ. Κελέσης καὶ Κ. Ἰσιδώρου ἔμποροι ἐξ Ἱερισσοῦ, Ἀντ. Μῆτσιος γεωπόνος ἐκ Ν. Ὀλύνθου, Γ. Χασάπης ζυλέμπορος ἐξ Ἱερισσοῦ, Χρ. Ταουκτοῆς προϊστάμενος Ταχυδρομείου Δάφνης, Φ. Ἀγιαννίδης ἄστυνόμος Δάφνης, Ζαχ. Βλαχόπουλος ξυλέμπορος ἐκ Θεσσαλονίκης, Ν. Βρέττας ξυλέμπορος ἐξ Ἀθηνῶν. Ι. Νικολαΐδης ἰατρός Ε.Ε.Σ. Καρυῶν καὶ Ἐμμ. Λουκίδης ξυλέμπορος ἐκ Θεσσαλονίκης.

Δωρεαί. Προσέφεραν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ παρόντος δωρεὰν κυκλοφοροῦντος περιδικιοῦ οἱ κ. κ. σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χαλκίδος Γρηγόριος 50.000 δρχ. Ἰ. Μονὴ Καρακάλλου 100.000, Σπ. Τσιγαρίδας Θεσ)νίκη, 40.000, Ἦλ. Σωτηρόπουλος Θεσ)νίκη 20.000, Ἰάκ. Πολίτης Ἀθῆναι 20.000, Γέο. Γερμανὸς Σιμωνοπετρίτης 20.000, Ἀρχιμ. Νεκτάριος Κόρινθος 60.000, Γ. Μητρογιώργης Μέγαρο 20.000, Φ. Δημητριάδης Σέρραι 50.000, Θ. Μουμτζῆς Θεσ)νίκη 50.000, Π. Πετρίτσης Λουτράκιον 50.000, οἰκονόμος Ἰ. Μπιλιάγκας Σκοτίνη Λιτοχώρου 50.000, Κ. Γκατζώνης Καρυαὶ 10.000, ἀνώνυμος Θεσ)νίκη 20.000, Ἀρχιμ. Ἀρκ. Μανωλίδης Ἀμμουλιανή 15.000, Γ. Ἀβραμίδης Ἀθῆναι 10.000, Ν. Χατζηαλεξάνδρου Ἀμμουλιανή 40.000 ἱερομ. Γρηγόριος, Π. Βαρδακώστας, Β. Καρλῆς Κύμη ἀνὰ 10.000, ἀνώνυμος Ἀγίου Ὄρους 100.000, Π. Τσελέντης Φισκάρον Κεφαλληνίας δρχ. 50.000, ἀνώνυμος Ν. Ἰωνία Ἀθηνῶν 10.000, Ἀν. Βοσνιακὸς δημοδ. Θεσ)νίκης 30.000.

ᾠσαύτως ὁ σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ δολλάρια 30.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω ἐκφάζομεν τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἰ. ἡμῶν Μονῆς.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΙΒΩΤΟΣ